

Kansainvälinen palkkaverovertailu 2022

Mikael Kirkko-Jaakkola

TIIVISTELMÄ

Selvitys tarkastelee palkansaajan verotusta ja palkkasidonnaisia veronluonteisia työnantajamaksuja sekä niihin kohdistunutta veropolitiikkaa Suomessa ja 17 Suomen kaltaisessa kehittyneessä OECD-maassa. Palkkaverotusta vertaillaan neljällä eri palkkatasolla (30 500, 47 000, 72 300 ja 152 500 euroa vuodessa) tehtyjen laskelmien avulla. Pääpaino on yksittäisiä palkansaajia koskevissa laskelmissa, mutta myös perheen vaikutusta käsitellään.

Suomessa palkansaajan verotus on selvityksen matalimmalla palkkatasolla Euroopan vertailumaiden keskitasoa perheettömällä palkansaajalla. Verotus kiristyy kuitenkin nopeasti palkansaajan tulojen noustessa, kun korkeat marginaaliveroprosentit iskevät uralla etenemisen ja lisäansioiden kannustimiin jo matalahkoilla tulotasolla.

Suomalaisittain keskipalkkaisen veroprosentti ylittää Euroopan vertailumaiden keskiarvon kolmella prosenttiyksiköllä. Suomi on vertailun seitsemänneksi kirein verottaja keskituloisella, 47 000 euron palkkatasolla. Keski- ja suurempituloisilla perheettömillä palkansaajilla tuloveroprosentit ovat korkeimmat Belgiassa.

Keskipalkkaisen 100 euron palkankorotuksesta tai muusta tulonlisäyksestä 48,1 euroa menee meillä nouseviin veroihin. Tällä tulotasolla marginaaliveroprosentti on Suomessa Pohjoismaiden korkein ja siten vähiten kannustava.

Mitä suurempia tulotasoja tarkastellaan, sitä kireämpää palkkaverotus on Suomessa vertailumaihin nähden. Selvityksen suurimmalla tulotasolla veroprosentti on kolmanneksi korkein Belgian ja Italian jälkeen, 7,3 prosenttiyksikköä kireämpi kuin Euroopan vertailumaissa keskimäärin.

Ruotsissa palkansaajan tuloveroprosentti jää kaikilla neljällä tulotasolla Suomea matalammaksi. Ruotsissa verotusta kevennettiin edellisvuonna pieni- ja keskituloisia painottaen ja vuonna 2020 ylimpiä marginaaliveroprosentteja leikattiin peräti viidellä prosenttiyksiköllä. Suurituloisimmalla palkkatasolla marginaaliveroprosentti on nykyään Suomessa vertailun toiseksi korkein (57,8 %) Belgian jälkeen.

Työnantajamaksut ovat Suomessa Euroopan vertailumaiden keskitasoa. Naapurimaista Virossa ja Ruotsissa ne ovat selvästi korkeammat, mikä nostaa näissä maissa työhön kohdistuvaa palkkaverokiilaa. Tanskassa työnantajamaksujen merkitys on taasen lähes olematon.

Selvityksen on tehnyt Veronmaksajain Keskusliiton pääekonomisti Mikael Kirkko-Jaakkola. Verolaskelmista osan on tehnyt kansainväliseen liikkuvuuteen ja siihen liittyviin verokysymyksiin erikoistunut Vialto Partners. Veronmaksajain Keskusliitto on julkaissut kansainvälistä vertailutietoa työn ja palkan verotuksesta vuodesta 1995 lähtien.

Euroopan vertailumaat ovat Alankomaat, Belgia, Britannia, Espanja, Irlanti, Italia, Itävalta, Norja, Ranska, Ruotsi, Saksa, Suomi, Sveitsi, Tanska ja Viro. Lisäksi selvityksessä on kolme maata Euroopan ulkopuolelta: Australia, Kanada, ja Yhdysvallat.

SISÄLTÖ

Tiivistelmä	1
1 Johdanto.....	5
1.1 Työn verotukseen liittyviä käsitteitä	5
1.2 Selvityksen vertailumaat	6
1.3 OECD:n palkkaveroselvitys.....	7
1.4 Vertailun palkkarakenne ja perhetyypit	8
1.5 Vertailussa käytetyt veroperusteet.....	10
1.6 Palkkatulojen muuntaminen eri valuutoiksi.....	12
2 Kokonaisveroaste ja verotuksen rakenne	13
2.1 Kokonaisveroasteet	13
2.2 Verorakenne ja työn verotus.....	14
3 Vertailumaiden veropolitiikka.....	16
3.1 Verotus Euroopan maissa.....	16
3.2 Verotus Euroopan ulkopuolisissa maissa.....	36
4 Työn verotus vuonna 2022	41
4.1 Palkansaajan tuloveroprosentit	41
4.2 Palkansaajan marginaaliverot	47
4.3 Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut.....	50
4.4 Palkkaverokiila – työvoimakustannukseen kohdistuvat palkkasidonnaiset verot yhteensä	52
5 Suomen palkkaverotus verrattuna Skandinaviaan, Viroon, Saksaan ja Britanniaan.....	55
6 Lopuksi.....	66
Lähteitä.....	68

LIITTEET:

- Liite 1 Vertailun palkkatulot eri valuutoissa.
- Liite 2.1 Tuloveroasteet 2022, yksinäinen palkansaaja ja yhden työssäkäyvän vanhemman palkansaajaperhe.
- Liite 2.2 Tuloveroasteet 2022, kahden työssäkäyvän vanhemman palkansaajaperhe.
- Liite 3 Marginaaliveroasteet 2022, yksinäinen palkansaaja ja yhden työssäkäyvän vanhemman palkansaajaperhe.
- Liite 4 Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut 2022.
- Liite 5.1 Palkkaverokiila eli verojen yhteenlaskettu osuus työvoimakustannuksista 2022, yksinäinen palkansaaja ja yhden työssäkäyvän vanhemman palkansaajaperhe.
- Liite 5.2 Palkkaverokiila eli verojen yhteenlaskettu osuus työvoimakustannuksista 2022, kahden työssäkäyvän vanhemman palkansaajaperhe, kaksi lasta.

1 JOHDANTO

Selvityksessä tarkastellaan palkkatulojen verotusta Suomessa ja 17 relevantissa vertailumaassa. Vertailumaista 14 on Euroopasta (Alankomaat, Belgia, Britannia, Espanja, Irlanti, Italia, Itävalta, Norja, Ranska, Ruotsi, Saksa, Sveitsi, Tanska ja Viro) ja kolme Euroopan ulkopuolelta (Australia, Kanada ja Yhdysvallat).

Pääpaino on neljällä esimerkkipalkkatasolla tehdyissä laskelmissa, joilla pyritään kuvaamaan tuloverotusta Suomessa ja ulkomailla suomalaisen palkansaajan näkökulmasta.

Johdantoluvussa käydään läpi verokiilaan liittyviä määritelmiä ja palkkaverovertailun lähtökohtia. Luvussa 2 luodaan lyhyt katsaus vertailumaiden kokonaisveroasteisiin ja palkkaverojen merkitykseen kokonaisverotuksessa. Luvussa 3 esitellään selvityksen vertailumaissa viime aikoina toteutettuja tai suunnitelmassa olevia lähinnä palkkaverotusta koskevia veromuutoksia.

Kansainvälisen palkkaverovertailun esimerkkilaskelmien tulokset on esitetty luvuissa 4 ja 5. Kappaleessa 4.1 käydään läpi vertailumaiden tuloveroprosentit ja kappaleessa 4.2 marginaaliveroprosentit. Kappaleessa 4.3 esitellään työnantajan sosiaalivakuutusmaksuja ja kappaleessa 4.4 koko työvoimakustannukseen kohdistuvaa palkkaverokiilaa. Luvussa 5 vertaillaan tarkemmin Suomen palkkaverotusta muihin selvityksen Pohjoismaihin sekä Viroon, Saksaan ja Iso-Britanniaan. Luvussa 6 kootaan yhteen selvityksen keskeisiä huomioita.

1.1 Työn verotukseen liittyviä käsitteitä

Työn veroja ovat työntekijöiden palkastaan maksamat tuloverot sekä veronluonteiset sosiaalivakuutusmaksut, työnantajan maksamat palkkasidonnaiset veronluonteiset sosiaalivakuutusmaksut sekä joissakin maissa työnantajan maksamat koko palkkasummaan sidotut verot¹. Nämä verot ja veronluonteiset maksut muodostavat verokiilan työvoimakustannuksen ja palkansaajan saaman nettotulon väliin.

Työn kokonaisverokiilaan luetaan näiden lisäksi mukaan myös kulutuksesta maksettavat välilliset verot. Ne pienentävät palkansaajan nettotulojen ostovoimaa ja vaikuttavat sitä kautta palkkavaateisiin työvoimakustannuksia korottavasti.

Tuloverot ja veronluonteiset maksut muodostavat suurimman osan työn verokiilasta. Usein verokiilasta puhuttaessa tarkoitetaan vain työntekijän ja työnantajan maksamia palkkasidonnaisia veroja ja veronluonteisia maksuja. Myös tässä sel-

¹ Näitä viimeksi mainittuja ei Suomessa peritä.

vityksessä keskitytään työn välittömien verojen kansainväliseen vertailuun, eli siihen osaan kokonaisverokiilaa, josta kulutusverojen osuus on jätetty pois. Tätä verokiilan osaa kutsutaan palkkaverokiilaksi.

Verokiilalla on olennainen osa taloustieteellisessä tutkimuksessa. Verokiilan kaventaminen alentaa työhön kohdistuvia kustannuksia ja lisää siten työllisyyttä työn kysynnän kautta. Toisaalta tuloverojen madaltuminen tekee työnteosta kannattavampaa, mikä vaikuttaa työn tarjontaan. Ilman kompensoivaa veronkorotusta, se nostaa myös ostovoimaa ja parantaa kulutuskysyntää.

Selvityksen tuloksien osalta pääpaino on palkansaajan veronäkökulma, eli miten palkansaaja verotetaan tietyistä tuloista kussakin vertailumaassa, ts. paljonko palkasta jää verojen jälkeen käteen. Tällöin keskitytään palkansaajan osaan verokiilasta, eli palkansaajan tuloveroihin ja veronluonteisiin maksuihin. Tätä osuutta palkkatulosta kutsutaan palkansaajan veroprosentiksi.

Veronmaksajain Keskusliitto on jo yli kahdenkymmenen vuoden ajan seurannut verokiilan ja palkkaverotuksen kehitystä Suomessa (esim. Kurjenoja 1998 ja Lehtinen 1995). Palkkaverokiila on Suomessa kaventunut 1990-luvun huippuvuosiin verrattuna ennen kaikkea siksi, että tuloverotusta kevennettiin 90-luvun lopulla ja 2000-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä. 2010-luvun alkupuolella työn verotus kuitenkin kiristyi. Kehitys katkesi vuoden 2017 tuloverokevennysten ansiosta. Vuosina 2018-2019 palkansaajan verotus pysyi jotakuinkin ennallaan, mutta työn verotus keveni työnantajamaksujen alentuessa. Vuonna 2020 palkkaverokiila keveni koronavuoden väliaikaisen työeläkemaksualennuksen johdosta. Vuonna 2021 palkkaverokiila kiristyi, kun sosiaalivakuutusmaksuja korotettiin pitkälti koronakriisin ennusteiden myötä ja väliaikainen eläkemaksualennus päättyi. Selvitysvuonna verokiila pysyi jotakuinkin ennallaan. Palkansaajan verotus keveni sosiaalivakuutusmaksujen alentuessa, mutta työnantajamaksut nousivat.

1.2 Selvityksen vertailumaat

Vertailumaiden joukko on suppeampi kuin kaikkia EU- tai OECD-maita koskevissa vertailuissa. Selvitykseen on valittu elintasoltaan ja -olosuhteiltaan palkansaajalle vertailukelpoisimpia maita, jotka ovat Suomen tärkeitä vientimaita ja joihin kohdistuu merkittävästi työperäistä muuttoliikettä Suomesta. Pohjoisen Euroopan maat ovat vertailujoukossa kattavasti edustettuina.

Mukaan otetuissa maissa luonnollisten henkilöiden tuloverotus ja sosiaalivakuutusmaksut muodostavat merkittävän osan julkisen sektorin verokertymästä.

Selvityksessä on mukana kaikkiaan 12 Euroopan unionin jäsenmaata (joista yhdeksän on euromaita): Alankomaat, Belgia, Espanja, Irlanti, Italia, Itävalta, Ranska, Ruotsi, Saksa, Suomi, Tanska ja Viro sekä kuusi EU:n ulkopuolista maata: Australia, Britannia, Kanada, Norja, Sveitsi ja Yhdysvallat.

1.3 OECD:n palkkaveroselvitys

OECD on jo pitkään laatinut julkaisuja keskipalkkaisen työntekijän verorasituksesta jäsenmaissaan. Uusimman Taxing Wages -selvityksen (OECD 2022a) laskelmat ulottuvat verovuoteen 2021 saakka. OECD:n laskelmien veroperusteet koskevat siten vanhempaa verovuotta kuin tämän selvityksen.

Toinen keskeinen ero Veronmaksajien ja OECD:n selvitysten välillä on laskelmien pohjana olevissa tulotiedoissa. OECD:n lähtökohtana on keskituloisen kokoaikaotyötä tekevän palkansaajan vuosipalkka kussakin maassa. Tulotasoa ei siten ole vaikeoitu maiden välillä, vaan palkansaajien verotusta verrataan kunkin maan paikallisella palkkatasolla. Veronmaksajien selvityksessä tarkastellaan samoja suomalaisittain relevantteja palkkatasoja, jotka muunnetaan markkinakurssein vertailumaiden valuuttaan.

OECD:n selvityksessä tarkasteltavien palkkojen väliset erot ovat melko pieniä. Perheettömän työntekijän työn verotusta tarkastellaan keskipalkan lisäksi 67 ja 167 prosenttia keskipalkasta ansaitsevien osalta. Hyvin monessa maassa vertailun suurituloisimman (167 prosenttia keskipalkasta) työntekijän palkka ei ulotu korkeimmille marginaaliveroprosenteille, kuten esimerkiksi Suomessa. OECD:n tarkastelussa suomalainen suurituloisen ansaitsee vuodessa 80 180 euroa vuonna 2021.

Eroista huolimatta OECD:n vertailun antama kuva keskituloisen kokoaikaotyötä tekevän työntekijän verotuksesta on hyvin samankaltainen kuin samaa verovuotta koskevassa viimevuotisessa Kirkko-Jaakkolan (2021) palkkaveroselvityksessä. Molemmissa vertailuissa keskipalkkaista perheetöntä palkansaajaa verottaa ankarimmin Belgia. Suomi oli kuudenneksi ankarin perheettömän keskituloisen palkansaajan verottaja Veronmaksajien vuotta 2021 koskevassa selvityksessä ja viidenneksi ankarin OECD:n selvityksessä samojen vertailumaiden joukossa. OECD:n selvityksessä Suomen keskipalkka (47 915 €) oli hieman Veronmaksajien keskipalkkaa (46 000 €) korkeampi.

OECD:n (2022a) julkaisussa on mukana kaikki 38 OECD-maata. Tämän selvityksen 18 maan joukon ulkopuolelta palkansaajan veroprosentti sekä verokiila ovat Suomea kireämpiä yhden palkansaajan tapauksessa keskituloisella OECD:n selvityksessä Sloveniassa ja Unkarissa mutta suurituloisella (167 % keskiansiosta) ei missään.

OECD:n selvitykseen sisältyy verotuksen lisäksi myös joitakin lapsiperheille suunnattuja tulonsiirtoja, jotka on tässä rajattu tarkastelujen ulkopuolelle.

1.4 Vertailun palkkarakenne ja perhetyypit

Selvityksessä tarkastellaan palkkatuloilla elävää työntekijää neljällä eri tulotasolla. Pienin palkkataso on asetettu siten, että se riittäisi uskottavasti kokoaikatyötä tekeväälle yksinäiselle palkansaajalle toimeentulon ainoaksi lähteeksi. Tulotaso on tarkoituksenmukaisesti kohtuullisen korkea, koska matalille tuloille kohdennettuja tulonsiirtoja ei selvityksessä ole tarkoitettu tarkastella.

Selvityksen toiseksi alin palkkataso, 47 000 euroa, vastaa jotakuinkin kokoajakaisten työntekijöiden keskipalkkaa Suomessa tänä vuonna. Tilastokeskuksen Ansiotasoindeksin mukaan kokoajakaisten palkansaajien kuukausiansioiden keskiarvo vuoden 2022 kolmella ensimmäisellä neljänneksellä oli noin 3 760 euroa/kk. Kun tämä kerrotaan 12,5:llä, palkansaajan vuosiansioiksi saadaan 47 000 euroa. Tällöin vuositulon laskennassa on huomioitu lomarahojen vaikutus, joka on selvityksessä oletettu puolen kuukauden palkaksi.

Neljästä palkkatasosta alin on noin 65 prosenttia keskipalkasta ja toiseksi alin taso noin 65 prosenttia toiseksi ylimmästä palkkatasosta. Tarkasteltavan palkkahaitarin ylin esimerkkipalkka on peräti viisinkertainen alimpaan palkkatasoon verrattuna. Laaja palkkahaitari auttaa hahmottamaan palkkaverotuksen progressiota kattavasti.

Vertailun ylin palkkataso, 152 500 euroa vuodessa, on suomalaisittain varsin korkea. Monissa maissa palkkahaitari on kuitenkin leveämpi kuin Suomessa. Ylimmän esimerkkipalkan on tarkoitus auttaa kuvaamaan kaikkein korkeimpia marginaaliveroja, ja se ylittääkin tuloveroasteikon ylimmän tuloluokan alarajan useassa maassa². Suomessa korkein noin 60 prosentin marginaalivero saavutetaan toki hieman matalammilla tuloilla, noin 93 000 - 132 000 euron vuosipalkalla³. Vertailun korkeimman esimerkkipalkan kohdalla marginaaliveroprosentti on Suomessa 57,8.

OECD:n (2022a) käyttämät maakohtaiset keskipalkat vuodelta 2021 löytyvät liitteestä 1. Viron, Espanjan ja Italian keskipalkat ovat selvästi pienempiä kuin selvityksen toiseksi alin vertailupalkka, mutta Sveitsissä, Norjassa ja Tanskassa keskimääräinen palkka ylittää sen selvästi. Ruotsissa, Itävallassa ja Irlannissa maan keskipalkka on varsin lähellä selvityksessä käytettävää suomalaista keskipalkkaa.

Taulukossa 1.1 esitetään laskelmissa käytetyt palkkatasot perhetyypeittäin. Selvityksen palkkarakenteella kuvataan tuloverojärjestelmän progressiivisuutta meillä ja vertailumaissa eikä tyyppillisten esimerkkipalkansaajien verotusta. Valituille palkka-

² Esimerkiksi Belgiassa korkein raja on 42 370 euroa ja Alankomaissa 69 398 euroa. Osassa maita tuloveroasteikon ylin tuloluokka on sen sijaan hyvin korkealla. Saksassa se alkaa vasta 277 826 eurosta, Yhdysvalloissa 539 900 dollarista (noin 480 000 euroa) ja Sveitsissä 755 200 Sveitsin frangista (noin 730 000 euroa).

³ Marginaaliveroprosentti on korkeimmillaan tällä tulovälillä alenemisen vuoksi. Tätä korkeammilla tuloilla marginaalivero laskee hieman tasaantuen noin 58 prosenttiin.

tasoille löytyy toki vastineita suomalaisessa palkansaajakentässä. Taulukon alla joi-takin esimerkkejä Tilastokeskuksen (2022a) palkkatilastoista poimittujen kokoai-kaisten palkansaajien vastaavanlaisista kokonaisansioista vuodelta 2021⁴.

Yksinäisen tulonsaajan lisäksi palkkaveroselvityksessä tarkastellaan kaksilapsista perhettä, jossa lasten iät ovat 5 ja 7 vuotta.⁵ Lapsiperheissä joko toinen puoliso on täysin tuloton tai molemmat vanhemmat ovat palkkatyössä. Yhden tulonsaajan perhe on monissa maissa yleisempi perhetyyppi kuin Suomessa, missä 15–64-vuo-tiaiden naisten työllisyysaste oli 71,7 ja miesten 72,8 prosenttia vuonna 2021. Suo-men kannalta on mielekästä tarkastella perhettä, jossa molemmat vanhemmat ovat palkkatyössä, mutta yhden tulonsaajan perhe kuvaa paremmin perheiden verotusta osassa maista.⁶

Taulukko 1.1 Esimerkkipalkkatasot vuonna 2022, euroa/vuosi.

Yksinäinen henkilö ja yhden tulonsaajan perhe	
	30 500
	47 000
	72 300
	152 500
Kahden tulonsaajan perhe	
	30 500 + 47 000 = 77 500
	47 000 + 72 300 = 119 300
	72 300 + 152 500 = 224 800

Matalin palkkataso (2 440 e/kk) asettuu hyvin lähelle esimerkiksi kokoaikaisten

- yksityisen sektorin tarjoilutyöntekijöiden,
- kuntasektorin lastenhoitajien,
- hammashoitajien ja
- kirjastovirkailijoiden mediaanipalkkaa.

Toiseksi alin palkkataso (3 760 e/kk) vastaa esimerkiksi kokoaikaisten

- rajavartijoiden ja
- IT-tekniikoiden/käyttäjätukihenkilöiden keskipalkkaa,
- kuntasektorin sosiaalityöntekijöiden ja
- luokanopettajien mediaanipalkkaa.

Toiseksi ylimmän esimerkkipalkan (5 784 e/kk) suuruisia ammattikohtaisia medi-aanipalkkoja on esimerkiksi

- terveydenhuollon erityisasiantuntijoilla,

⁴ Kuukausipalkat on kerrottu 12,5:llä, jotta vuosituloksi on saatu vuosipalkka lomarahoineen.

⁵ Monessa maassa lasten iät vaikuttavat verotuksen kautta annettavan perhetuen suuruuteen.

⁶ Alin tulotaso (30 500 euroa) yhden tulonsaajan suomalaisella kaksilapsisella perheellä ei ole käytännössä kovin realistinen, kun mahdollisia tulonsiirtoja ei huomioida.

- neuvottelevilla virkamiehillä
- lainopillisilla erityisasiantuntijoilla ja
- rehtoreilla.

Ylin palkkataso (12 200 e/kk) asettuu lähelle esimerkiksi

- valtiohallinnon kansliapäälliköiden mediaanipalkkaa,
- lääkärien,
- liiketoimintajohtajien sekä
- kuntasektorin toimialajohtajien ylintä palkkakymmenystä.

1.5 Vertailussa käytetyt veroperusteet

Laskelmissa tarkastellaan palkkatuloihin kohdistuvia tuloveroja ja veronluonteisia sosiaaliturvamaksuja. Tältä osin laskelmien lähtökohta on sama kuin OECD:n työn verotusta koskevissa selvityksissä. Tässä selvityksessä tarkastellaan kuitenkin pelkästään verotusta, eli sosiaalietuuksia ei ole huomioitu, vaikka palkansaaja voisi niihin olla oikeutettu. OECD:n tarkastelussa sen sijaan esimerkiksi Suomen lapsilisä on huomioitu perheellisten tulonsaajien tapauksessa.

Laskelmissa huomioidaan yleiset palkasta tehtävät verovähennykset. Mahdolliset paikalliset tuloverot (kunnallis- tai osavaltioverot yms.) lasketaan keskimääräistä tai edustavaa verokantaa käyttäen. Yhdysvaltojen (Coloradon osavaltio), Kanadan (Ontarion osavaltio) ja Sveitsin (Zürichin kantoni) osalta laskelmat on tehty valitulle esimerkkialueelle, joka edustaa maan keskitasoa ja jonka verotaso ei ole poikkeuksellinen.

Suomen osalta laskelmissa on huomioitu seuraavat palkansaajan maksamat verot ja veronluonteiset maksut: valtion tulovero, kunnallisvero, kirkollisvero, sairausvakuutuksen päiväraha- ja sairaanhoitomaksu, palkansaajan työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksu sekä yleisradiovero. Laskelmissa on käytetty vuoden 2022 keskimääräistä kunnallisveroprosenttia 20,01 % sekä keskimääräistä kirkollisveroprosenttia 1,39 %. Verojen rajausta on kirkollisveroa lukuun ottamatta sama kuin kansantalouden tilinpidossa ja kansainvälisissä verotilastoissa (OECD 2022a ja 2022b). Kirkollisvero sisällytetään laskelmiin, koska valtaosa (noin kaksi kolmasosaa) suomalaisista kuului evankelis-luterilaiseen kirkkoon vuoden 2022 alussa. Kirkollisveroa ei Suomea, Ruotsia ja Tanskaa lukuun ottamatta ole otettu huomioon muiden maiden verolaskelmissa.

Työnantajien sosiaalivakuutusmaksuja tarkasteltaessa veronluonteisiksi tulkitaan kaikki lakisääteiset ja pakolliset maksut, jotka maksetaan sosiaalietuuksien rahoittamiseksi, ja jotka määräytyvät työntekijän palkkatulojen, yrityksen maksaman palkkasumman tai yrityksen työntekijöiden lukumäärän perusteella. Lisäksi veronluonteinen sosiaalivakuutusmaksu ei ole vastikkeellinen, eli suoritetun maksun

määrä ei suoraan vaikuta etuuden määrään. Sosiaalivakuutusmaksujen rajausta pyritään noudattamaan OECD:n verotilastoissa käytettyä luokitusta (OECD 2022a ja 2022b).

Käytännössä varsinkin työnantajien sosiaalivakuutusmaksujen vertailtavuuteen liittyy monia tulkinnanvaraisuuksia. Työnantajamaksujen suuruuteen vaikuttavat joissakin maissa myös oletukset työntekijän ammatista⁷.

Suomessa yksityisen työnantajan maksamat sosiaalivakuutusmaksut ovat yhteensä keskimäärin 21,42 prosenttia palkasta vuonna 2022, kun vakuutettu on alle 53-vuotias. Huomioitavat maksut ovat työeläke-, työttömyys-, tapaturma- ja ryhmähenkivakuutusmaksut sekä sairausvakuutusmaksu.

Työnantajan sairausvakuutusmaksu on kaikilta työnantajilta 1,34 % palkasta. Työnantajan palkkasumman mukaan porrastettuna työttömyysvakuutusmaksuna on käytetty yksityisten työnantajien keskimääräistä 1,51 prosentin maksua. Keskimääräinen eläkevakuutusmaksu on Eläketurvakeskuksen (2022) mukaan 24,85 prosenttia palkasta. Kun tästä vähennetään alle 53-vuotiaan työntekijän maksu, eli 7,15 %, työnantajan eläkevakuutusmaksuksi saadaan 17,70 %.

Keskimääräinen työnantajan tapaturmavakuutusmaksu on 0,8 % ja ryhmähenkivakuutusmaksu 0,07 %. Työnantajan toimialasta ja koosta johtuen todelliset veronluonteiset työnantajamaksut voivat olla suurempia tai pienempiä kuin selvityksessä käytettävä yksityisten työnantajien keskiarvo.

Työnantajamaksujen taso on yhteensä 2,4 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuonna 2020, jolloin työnantajan työeläkemaksussa oli väliaikainen alennus koronaviruksen johdosta. Alennus rahoitetaan korottamalla työnantajamaksua vuosille 2022-2025.

Työmarkkinajärjestöjen neuvottelema kilpailukyky sopimus laskee työnantajamaksuja vuosina 2017-2019. Vaikka maksut nousivat tarkasteluvuodelle, työnantajamaksujen kokonaistaso on lähes kolme prosenttiyksikköä matalampi kuin vielä vuonna 2016.

Suomea, Ruotsia, Tanskaa, Saksaa, Viroa, Australiaa ja Yhdysvaltoja koskevat laskelmat on tehty Veronmaksajain Keskusliitossa. Muiden maiden osalta verolaskelmat on pienin poikkeuksin⁸ laatinut Veronmaksajain Keskusliiton toimeksiantosta kansainväliseen liikkuvuuteen ja siihen liittyviin verokysymyksiin keskittynyt Vialto Partners. Laskelmat on tehty kullekin tarkasteltavalle maalle vuonna 2022 alkavan verovuoden veroperusteiden mukaan.

⁷ Ranskan sosiaalivakuutusmaksu laskettaessa on oletettu, että kolmen alimman palkkatason työntekijät eivät ole esimiesasemassa ja ylimmän palkkatason työntekijä on. Italiassa taas on oletettu kahden ylimmän palkkatason työntekijän olevan esimiesasemassa teollisuussektorilla (dirigenti in industri).

⁸ Ranskan ja Italian työnantajamaksut on laskettu OECD:n, IBFD:n ja PriceWaterhouseCoopersin tietojen perusteella.

1.6 Palkkatulojen muuntaminen eri valuutoiksi

Veronmaksajain Keskusliiton ennen vuotta 2002 tehdyissä palkkaverovertailuissa tarkasteltiin ostovoimaltaan vertailukelpoisia palkkatuloja (esim. Autio ja Kurjenoja 2001). Vuonna 2002 euron käyttöönoton myötä aikaisempaa käytäntöä muutettiin, ja siirryttiin tällöin kaikkien mukana olevien euromaiden kohdalla eumääräisesti samoihin palkkatasoihin.

Veronmaksajien palkkaverovertailu tarkastelee sitä, kuinka paljon euroja palkansaajalle jää verojen jälkeen käteen suomalaisen palkansaajan näkökulmasta. Selvityksessä ei käsitellä hintatason huomioivaa netto- tai bruttopalkan ostovoima eri maissa. Esimerkipalkat on euroalueen ulkopuolisten maiden kohdalla muunnettu maan valuutaksi vuoden 2022 ensimmäisen neljänneksen keskikursseilla (liite 1).

2 KOKONAISVEROASTE JA VEROTUKSEN RAKENNE

2.1 Kokonaisveroasteet

Kokonaisveroaste suhteuttaa kaikki julkisen sektorin vuoden aikana keräämät verotulot saman aikavälin bruttokansantuotteeseen. Mittari kertoo julkisen sektorin laajuudesta kansantaloudessa. Kokonaisveroasteen tulkintaan liittyy kuitenkin haasteita kansainvälisissä vertailuissa. Eroja maiden välillä synnyttävät muun muassa valtioiden mahdollisuus jakaa julkista tukea joko suorina tukina tai verovähennyksinä sekä tulonsiirtojen verokohtelu. Myös mm. eläkejärjestelmän rahoitustapa sekä harmaan talouden osuus kansantaloudessa vaikuttavat veroasteen tasoon. Kokonaisveroaste kertoo kuitenkin mahdollisimman vertailukelpoisesti verorahoituksen merkityksen julkisen sektorin palveluiden ja tulonsiirtojen rahoittamisessa ja siten se on laajasti käytetty tilastotieto. Taulukossa 2.1 esitetään vertailumaiden kokonaisveroasteita vuosilta 1980–2021.

Luvut perustuvat OECD:n julkaisemiin vertailukelpoisiin tilastoihin. Vuonna 2021 kokonaisveroaste oli korkein Tanskassa. OECD-maiden korkeimman veroasteen titteliä on pitänyt 1960-luvulta lähtien jokin Pohjoismaa lukuun ottamatta vuosia 2017 ja 2018, jolloin sitä piti Ranska.

Taulukko 2.1 Kokonaisveroasteet selvityksen vertailumaissa 1980–2021, % suhteessa BKT:een Lähde: OECD 2022b

	1980	1985	1990	1995	2000	2005	2010	2015	2020	2021
Tanska	41,5	43,9	44,4	46,5	46,9	48,0	44,8	46,1	47,1	46,9
Ranska	39,5	42,0	41,2	42,5	43,4	42,9	42,1	45,3	45,3	45,1
Itävalta	38,6	40,4	39,3	41,3	42,3	41,0	41,0	43,1	42,2	43,5
Italia	28,6	32,4	36,3	38,5	40,5	39,0	41,7	43,0	42,7	43,3
Suomi	35,3	39,2	42,9	44,5	45,8	42,0	40,6	43,5	41,8	43,0
Ruotsi	43,1	44,1	48,8	45,1	50,0	47,3	42,9	42,6	42,3	42,6
Norja	41,9	41,9	40,2	39,4	41,7	42,5	41,8	38,4	38,8	42,2
Belgia	40,7	43,7	41,4	42,8	43,8	43,4	42,9	44,1	42,5	42,0
Alankomaat	39,7	39,3	39,7	37,2	36,9	35,0	35,7	37,0	40,0	39,7
Saksa	36,4	36,1	34,8	36,3	36,4	34,4	35,5	37,3	37,9	39,5
Espanja	21,9	26,8	31,5	31,3	33,1	35,2	31,3	33,8	36,7	38,4
Viro	0,0	0,0	0,0	35,0	31,1	29,8	33,2	33,3	33,3	33,5
Britannia	33,4	35,1	32,9	29,3	32,7	32,5	32,0	31,6	32,1	33,5
Kanada	30,3	31,6	35,1	34,6	34,7	32,7	31,0	32,8	34,3	33,2
Australia	26,2	27,7	28,1	28,2	30,4	29,8	25,2	27,8	28,5	
Sveitsi	22,6	23,1	23,1	24,9	27,0	25,8	25,6	26,6	27,5	28,0
Yhdysvallat	25,6	24,7	26,0	26,6	28,3	26,1	23,4	26,2	25,8	26,6
Irlanti	30,1	33,6	32,4	31,8	30,8	30,0	27,7	23,2	19,9	21,1
OECD-KA	30,1	31,5	30,8	32,1	32,9	32,6	31,5	32,9	33,6	34,1

Kokonaisveroasteet vaihtelevat maiden välillä huomattavasti. Myös yksittäisen maan veroaste vaihtelee eri vuosina veropolitiikasta ja suhdannetilanteesta riippuen. Esimerkiksi Suomen kokonaisveroaste oli vuonna 1985 kahdeksas vertailun 17 OECD-maan joukossa. 1990-luvun alun talouslama ja sen aikana toteutetut veronkiristykset nostivat Suomen veroasteen kuitenkin vertailumaiden kolmen kiireimmän joukkoon.

Korkeimmillaan veroaste oli Suomessa vuonna 2000, minkä jälkeen se kääntyi alenevalle uralle mm. tuloverokevennyksen johdosta. Vuonna 2010 veroaste oli vertailumaiden kahdeksas. Tämän jälkeen verotusta kiristettiin, ja kokonaisveroaste nousi lähes vuosittain vuoteen 2016 asti, jolloin se oli Suomessa vertailumaiden neljänneksi korkein. Veroaste kuitenkin kääntyi laskuun sen jälkeen, ollen 41,8 prosenttia poikkeuksellisen koronavuonna 2020, jolloin mm. väliaikainen eläkevaikutusmaksualennus kevensi veroastetta. Viime vuonna veroaste nousi 43 prosenttiin verotukseen vaikuttavien väliaikaisten koronatoimien jälkeen. Suomen kokonaisveroaste oli OECD- ja vertailumaiden viidenneksi korkein vuonna 2021. Selvitysvuonna 2022 kokonaisveroasteen ennakoitaan laskevan hieman edellisvuodesta (Valtiovarainministeriö 2022).

2.2 Verorakenne ja työn verotus

Valtaosa verotuotoista kerätään OECD-maissa työn verotuksella eli henkilöiden tuloveroilla ja pakollisilla sosiaalivakuutusmaksuilla, joihin tässä selvityksessä jatkossa keskitytään. Muita perinteisiä veroluokkia ovat kulutusverot, yrityksiltä perittävät tuloverot sekä omaisuusverot.

Suomessa henkilöiden tulovero oli valtiolle pitkään suurin yksittäinen tulonlähde. Sen merkitys on kuitenkin vähentynyt 1990-luvulta lähtien. Toisaalta samaan aikaan työnantajien ja työntekijöiden maksamien sosiaaliturvamaksujen taso ja kunnallisveroprosentit ovat nousseet. Työstä perittävien verojen osuus verotuotoista on siten pysynyt 1970-luvulta lähtien melko samana, mutta 90-luvun laman myötä ja jälkeen painopiste on siirtynyt sosiaaliturvamaksujen ja kunnallisverojen suuntaan.

Monissa Euroopan maissa välittömät verot, välilliset verot ja sosiaaliturvamaksut tuottavat verotuotoista kukin karkeasti kolmanneksen. Maakohtaiset erot verorakenteen painotuksissa ovat kuitenkin suuria, kuten taulukosta 2.2 nähdään. Suurimpia poikkeuksia on Tanska, jossa verorakenne painottuu erityisesti tuloverotukseen. Toisaalta työhön kohdistuvat sosiaalivakuutusmaksut ovat Tanskassa poikkeuksellisen matalia. Sosiaalivakuutusmaksujen ja muiden palkkasummaverojen merkitys on sen sijaan erityisen suuri Ranskassa, Itävallassa ja Saksassa.

Euroopan ulkopuolisissa vertailumaissa verorakenne painottuu tuloverotukseen kokonaisveroasteiden ollessa toisaalta monia Euroopan maita selvästi matalampia. Kehittyvissä kansantalouksissa, kuten esimerkiksi Meksikossa ja Baltian maissa, verorakenne painottuu tyypillisesti kulutuksen verotukseen.

Taulukko 2.2 Verorakenne selvityksen maissa 2021 (*:llä merkityt tiedot vuodelta 2020), eri verolajien prosenttiosuus maan kokonaisverotuotoista, %. Lähde: OECD 2022b

	Henkilöiden tuloverot	Yritysten tuloverot	Sosiaalivaikutusmaksut ja palkkasummaverot	Omaisuusverot	Kulutuserot	Muut verot
Alankomaat	21,7	9,8	33,1	4,3	30,8	0,3
Australia*	40,1	18,8	4,5	10,1	26,5	0,0
Belgia	26,7	9,0	30,6	8,5	25,2	0,0
Britannia	29,7	7,9	20,3	11,4	30,7	0,0
Espanja	22,8	7,0	35,6	7,1	27,4	0,0
Irlanti	32,8	17,1	16,1	5,4	28,7	0,0
Italia	25,9	4,4	31,2	5,9	28,1	4,5
Itävalta	22,4	6,3	41,9	1,5	26,7	1,2
Kanada	36,5	11,7	16,6	11,9	22,0	1,3
Norja	25,4	23,0	23,0	2,9	25,7	0,0
Ranska	21,0	5,6	36,9	8,5	27,1	1,0
Ruotsi	29,0	7,1	33,3	2,3	28,2	0,1
Saksa	26,6	5,9	37,7	3,1	26,6	0,0
Suomi	29,9	6,2	27,8	3,5	32,5	0,1
Sveitsi	30,6	10,7	24,3	8,0	19,6	6,8
Tanska	52,2	8,0	0,7	4,0	29,7	5,4
Viro	20,4	4,6	34,6	0,6	39,9	0,0
Yhdysvallat	42,1	6,0	23,9	11,4	16,6	0,0
OECD*	24,1	9,0	28,0	5,7	32,1	1,2

3 VERTAILUMAIKEN VEROPOLITIIKKA

3.1 Verotus Euroopan maissa

Alankomaat

Tuloverotusta on uudistettu vaiheittain.

Alankomaiden kokonaisveroaste on EU-maiden keskiarvon tuntumassa. Henkilöiden ja yritysten tuloverot tuovat verotuloista yhteensä reilut 30 prosenttia ja sosiaalivakuutusmaksut kolmanneksen. Kulutusverojen osuus kokonaisverotuloista on noin 30 prosenttia.

Maassa on kevennetty tuloverotusta portaittain viime vuosien aikana. Vuonna 2019 tuloveroasteikon keskimmäisiä marginaaliveroprosentteja alennettiin 2,75 prosenttiyksiköllä ja verohyvityksiä korotettiin. Vuoden 2020 alusta veroasteikon tulo-luokkien määrä väheni neljästä kahteen ja samalla ylintä marginaaliveroprosenttia alennettiin reilulla kahdella prosenttiyksiköllä sekä verohyvityksiä korotettiin. Vuodelle 2021 tuloveroasteikon alinta prosenttia alennettiin hieman ja verosta tehtävää työllisyshyvitystä korotettiin reilulla 400 eurolla. Yrittäjävähennystä taasen on pienennetty portaittain.

Vuodelle 2022 tuloverotukseen tehtiin yleisesti vain pieniä tarkistuksia. Suurempia muutoksia on luvassa vuodelle 2023, kun tuloveroasteikon alinta prosenttia hieman alennetaan ja työllisyshyvitystä nostetaan 800 eurolla.

Asteikon prosentit ovat kuluvana vuonna 37,07 ja 49,50. Alempi veroprosentti sisältää yleiset sosiaalivakuutusmaksut (35 472 euroon saakka 27,65 % vuonna 2022), joilla rahoitetaan muun muassa eläkkeitä ja terveydenhuoltoa⁹.

Tulonsaajat ovat oikeutettuja tuloriippuvaiseen perushyvitykseen, jonka määrä on kuluvana vuonna maksimissaan 2 888 euroa. Työtulojen perusteella saatavan työllisyshyvityksen määrä on maksimissaan 4 260 euroa. Tämä Suomen työtulovähennyksen kaltainen verohyvitys pienenee, kun tulot ylittävät 36 649 euroa. Hyvitykseen ei ole enää oikeutettu, kun tulot ovat noin 109 346 euroa tai enemmän. Ennen vuotta 2016 myös kaikkein suurituloisimmat saivat hyvityksen. Alle 12-vuotiaan lapsen pienempituloisempi vanhempi tai yksinhuoltaja on oikeutettu verohyvitykseen, joka on 11,45 prosenttia tuloista 29 738 euron tuloihin saakka ja sen tulotason yläpuolella 27 350 euroa.

⁹ Alankomaiden sosiaalivakuutus koostuu kahdesta järjestelmästä. Kaikkien rahoittaman kansallisen järjestelmän ohella työntekijöiden sairaus- ja työttömyysetuudet rahoitetaan pelkästään työnantajilta perittäviltä sosiaalivakuutusmaksuilla.

Työnantajat maksavat sosiaalivakuutusmaksuja, joille on asetettu palkansaajakohdaiset ylärajat. Yritysveroprosentteja laskettiin pienempien voittojen osalta vuosina 2020 ja 2021. Alun perin tarkoituksena oli laskea myös 25 prosentin suurempiin voittoihin kohdistuvaa verokantaa, mutta vuodelle 2022 sitä kuitenkin korotettiin 25,8 prosenttiin. Vuodelle 2023 myös matalampi 15 % yritysverokanta ollaan nostamassa 19 prosenttiin.

Perheille, joissa on alle 18-vuotiaita lapsia, myönnetään verovapaata lapsilisää. Lapsilisän määrä riippuu lapsen iästä ja tietyissä tapauksissa myös perheen koosta. Matalammilla vuosituloilla lapsilisää kasvatetaan tulosidonnaisella osalla. Puolisoiota verotetaan yksilöllisesti heidän omista tuloistaan, mutta tiettyjen tulojen (kuten asuntotulo) ja kustannusten (lastenhoitomenot) kohdalla puolisoit saavat itse päättää erien keskinäisestä jakamisesta.

Ansiotulojen ohella Alankomaissa verotetaan myös laskennallista asuntotuloa progressiivisilla veroasteikoilla. Sen sijaan muiden tulolähteiden, kuten huomattavista osakeomistuksista saatujen tulojen sekä säästöjen ja investointien tuoton, verotus on suhteellista. Huomattavien osakeomistusten tuottoihin sovellettava verokanta on 26,9 prosenttia. Kolmannen tulolähteen tuoton, eli käytännössä muiden pääomatulojen, verokanta nostettiin 30:sta 31 prosenttiin vuoden 2021 alusta. Sitä sovelletaan nettovarallisuuden laskennalliseen tuottoon. Laskennallinen tuotto prosenti on kuitenkin sitä suurempi, mitä suurempi on nettovarallisuus. Hallituksen suunnitelmissa on nostaa verokantaa 31 prosentista prosenttiyksiköllä vuosittain 34 prosenttiin ja uudistaa verotettava tulo todellisiin tuottoihin perustuvaksi.

(European Commission 2022, International Bureau of Fiscal Documentation 2022a ja 2022b, OECD 2022a ja 2022b)

Belgia

Ei erityisiä muutoksia palkkaverotukseen.

Belgia on ollut pitkään korkean kokonaisveroasteen maa, joskin viime vuosina veroaste on laskenut jonkin verran huipustaan. Maan verorakenne painottuu välittömiin veroihin ja työn verotukseen. Palkkaverokiila on perinteisesti ollut OECD- ja EU-maiden korkeimpia. Kulutusverojen osuus kaikista verotuotoista alittaa sen sijaan EU:n keskiarvon, mutta omaisuuden ja sen tuottojen perusteella verotuottoja kerätään eurooppalaisessa mittakaavassa merkittävästi.

Vuonna 2016 Belgiassa aloitettiin mittavan veroreformin toteuttaminen portaittain. Uudistuksilla tavoiteltiin maan kilpailukyvyn parantamista leikkaamalla historiallisen korkeita työvoimakustannuksia. Kevennykset rahoitettiin lähinnä valmisteverojen korotuksilla. Työn verotus keveni merkittävästi vuonna 2016 tuloverotukseen kohdennettujen kevennysten ja työnantajamaksujen leikkaamisen johdosta. Kevennyksiä jatkettiin suunnitellusti vuosina 2018 ja 2019.

2020-luvulla palkkaverotukseen on tehty enää lähinnä indeksitarkistuksia. Yhteisöveroprosentti laski kuitenkin 25 prosenttiin vuoden 2020 alussa. Vielä vuonna 2017 yritysvero oli lähes yhdeksän prosenttiyksikköä korkeampi. Koronakriisin aikana väliaikaisia kohdennettuja kevennyksiä tehtiin mm. arvonlisäverotukseen ja työnantajan sosiaalivakuutusmaksuihin. Vuonna 2022 arvonlisäverokantaa on alennettu sähkön ja lämmityksen osalta.

Verovelvollisen työtuloja verotetaan Belgiassa progressiivisella valtion tuloveroasteikolla. Neliportaisen asteikon marginaaliverot ovat 25 prosentista 50 prosenttiin. Vuonna 2019 aiemmin tuloriippuvainen perusvähennys muutettiin kiinteäksi samalla kuin sitä korotettiin. Se on selvitysvuonna 9 270 euroa ja käytännössä se merkitsee tämän suuruista verovapaata tuloa. Sen veroja vähentävä vaikutus määräytyy kuitenkin ensisijaisesti veroasteikon alempien veroprosenttien perusteella verohyvityksenä. Summaa korotetaan mm. lapsiluvun perusteella.

Belgian verojärjestelmä sisältää myös joukon muita verovähennyksiä tai verohyvityksiä. Näitä ovat mm. tulonhankkimisvähennys ja pienituloisille palkansaajille suunnattu verohyvitys.

Belgian liittovaltioluonteen vuoksi tulo- ja kiinteistöverot sekä rekisteröintimaksut vaihtelevat paikallisesti. Alueiden henkilötulovero lasketaan edellä käsitellyistä tuloveroista. Flanderissa ja Valloniassa alueiden osuus tuloveroista on 24,957 prosenttia ja liittovaltion loput 75,043 prosenttia. Brysselin alueella prosentti on hieman pienempi. Kunnilla voi olla suhteellisesti määräytyviä paikallisia lisämaksuja ja ne voivat myöntää ylimääräisiä verohelpotuksia. Kunnallisten lisäverojen keskiarvo on 7-7,5 prosenttia liittovaltiolle ja alueille maksettavasta tuloverosta.

Työntekijöiden yleiset sosiaalivakuutusmaksut ovat 13,07 prosenttia palkasta ja työnantajien noin 25 prosenttia. Sosiaalivakuutusmaksuja kuitenkin helpotetaan porrastetusti matalammilla palkkatasoilla.

Verovuonna 2005 Belgiassa siirryttiin periaatteessa puolisoiden erillisverotukseen, jossa avio- ja avoliitossa asuvien puolisoiden tulot arvioidaan molemmille erikseen. Puolisoiden verotus arvioidaan kuitenkin yhteisesti, minkä vuoksi verotus noudattaa käytännössä enemmän puolisoiden yhteisverotusta. Suurempituloinen puoliso voi esimerkiksi siirtää osan tuloistaan toiselle puolisolle, jos vähemmän ansaitsevan puolison tulot alittavat 30 prosenttia paremmin ansaitsevan ansiotuloista.

(European Commission 2022, International Bureau of Fiscal Documentation 2022a ja 2022b, OECD 2022a ja OECD 2022b)

Britannia

Veroparametrejä jäädytetty useiksi vuosiksi eteenpäin.

Britannian veroaste on selvästi EU:n keskiarvon alapuolella ja alle OECD:nkin keskiarvon. Progressiivinen työn verotus on kevyttä. Sen sijaan omaisuudesta kertyy

Britannialle verotuottoja BKT:een suhteutettuna vertailumaista kolmanneksi eniten. Kulutusverot tuovat verotuotoista lähes kolmanneksen.

Britannia oli vuonna 2010 ensimmäisiä Euroopan maita, jotka kiristivät hyvätuloisten palkansaajien tuloverotusta finanssikriisin iskettyä. Kiristys toteutettiin lisäämällä valtion kaksiportaiseen tuloveroasteikkoon uusi 50 prosentin marginaaliveroaste 150 000 Englannin punnan ylittävälle verotettaville tuloille. Samalla hyvätuloisten oikeutta perusvähennykseen rajattiin siten, että vähennys alkaa pienentyä 100 000 Englannin punnan ylittäviltä tuloilta¹⁰. Mirrlees Review (2011) arvioi, ettei ole varmaa tuottiko marginaaliveron korotus 50 prosenttiin lainkaan verotuloja, vai vähensikö se jopa niitä. Vero kohdistui noin 300 000 henkilöön.

Kun monessa muussa Euroopan maassa vielä luotiin uusia kiristyksiä hyvätuloisille, niin Britannia kääntyi vuonna 2013 kiristysten tiellä toiseen suuntaan ja laski tuloveroasteikon ylimmän marginaaliveroprosentin 50 prosentista 45 prosenttiin, jota sovelletaan edelleen.

2010-luvun loppupuolella perusvähennystä ja tuloveroasteikon keskimmäistä tulo-rajaa nostettiin useampaan otteeseen inflaatiotarkistusta suuremmilla korotuksilla, mikä kevensi tuloverotusta. 6.4.2019 lukien perusvähennys nostettiin 11 850 punnasta 12 500 puntaan. Britanniassa verovuosi alkaa 6. päivä huhtikuuta. Vuonna 2018 alkavalle verovuodelle korotettiin tuloveroasteikon keskimmäistä tulo-rajaa tuhannella punnalla 34 500 puntaan ja vuonna 2019 raja nousi 37 500 puntaan. Tämän jälkeen puntamääriin on tehty vain inflaatiotarkistuksia.

Tuleville vuosille uusi Rishi Sunakin hallitus on jäädyttämässä monia veroparametreja, mm. perusvähennyksen sekä tuloveroasteikon alimman prosentin tulo-ajan verovuoteen 2027/28 saakka. Lisäksi 2023 alkavalta verovuodelta lähtien veroasteikon ylimmän 45 % veroprosentin tulo-aja alennetaan 125 140 puntaan. Jo aiemmin Boris Johnsonin hallitus oli linjannut monien veroparametrien jäädyttämisestä 2025/26 saakka.

Isompia veronkiristyksiä tehtiin jo 2022 alkaneelle verovuodelle osinkoverotukseen (1,25 %-yks), minkä vähennyksiä ollaan myös leikkaamassa tulevina vuosina. 2023 alkavan verovuoden alusta yritysverokanta nousee 19 prosentista peräti 25 prosenttiin yli 250 000 puntaa voittoa tekevien yritysten osalta. Aiemmin maan hallitus pyrki vauhdittamaan talouskasvua kilpailukykyisemmällä yritysverotuksella, minkä johdosta yritysverokanta laski vuosikymmenen alun 28 prosentista 19 prosenttiin ja osinkojen ja myyntivoittojen verotusta uudistettiin.

Työnantajien sosiaalivakuutusmaksua maksetaan 13,8 prosenttia tietyn viikkopalkan ylittävältä osalta vuonna 2022. Sosiaalivakuutusmaksuja oli korotettu vuodesta

¹⁰ Vähennys pienenee yhdellä punnalla jokaista kahta puntaa kohden rajan ylittäviltä tuloilta.

2022 alkaen 1,25 prosentilla (Health and Social Care Levy)¹¹, mutta korotus peruttiin lokakuussa Liz Trussin hallituksen alulle paneman lakihankkeen edetessä lainsäädäntöön. Maksun korotus saattaa olla tulevaisuudessa kuitenkin edessä. Noin 50 270 punnan ylittävien vuositulojen osalta palkansaajan sosiaalivakuutusmaksuprosentti on 10 prosenttiyksikköä perusprosenttia matalampi.

Vaikka Britanniassa on erillisverotus, pienituloisen puoliso voi tietyin edellytyksin siirtää suurituloisemmalle 10 % perusvähennyksestään. Kannustinloukkujen purkamiseksi otettiin vähitellen käyttöön uusi tukimuoto, Universal Credit, joka on korvannut useampia vanhoja sosiaaliturvatuksia ja verovähennyksiä. Esimerkiksi tulosidonnaiset pienituloisten verotusta keventäneet verohyvitykset työtulovähennys (Working Tax Credit) ja lapsihyvitys (Child Tax Credit) on pääasiassa korvattu tällä sosiaalituella.

(HM Revenue & Customs 2019, International Bureau of Fiscal Documentation 2022a ja 2022b, OECD 2022a, 2022b)

Espanja

Ei muutoksia palkansaajan tuloveroihin.

Espanjan kokonaisveroaste on heilahdellut poikkeuksellisen paljon suhdanteiden mukana. Ennen finanssikriisiä vuonna 2007 veroaste oli 36,4 prosenttia bruttokansantuotteesta, mutta kaksi vuotta myöhemmin enää alle 30 prosenttia. Tämän jälkeen veronkorotukset ovat nostaneet veroastetta, ja Espanja onkin lähestymässä EU-maiden keskiarvoa. Työnantajien sosiaalivakuutusmaksut ovat suhteellisen korkeita.

Finanssikriisin jälkeen Espanja leikkasi julkisia menoja, korotti veroja ja uudisti sekä eläkejärjestelmäänsä että työmarkkinoita. Ansiotulojen verotukseen ei säästynyt kiristyksiltä.

Vuonna 2012 tuloveroasteikon marginaaliveroprosentteja korotettiin kautta linjan progressiivisesti nousevalla väliaikaisella lisäverolla, jonka voimassaoloa jatkettiin myöhemmin vuoden 2014 loppuun asti. Sen myötä veroasteikon alin marginaali oli 24,75 ja ylin 52 prosenttia vielä vuonna 2014.

Vuosina 2015 ja 2016 tuloverotusta uudistettiin laajasti veroasteikkoja muuttamalla. Tarkoituksena oli etenkin pieni- ja keskituloisten työn verotuksen keventäminen portaittain. Vuonna 2016 tuloveroasteikon marginaaliveroprosentteja alennettiin kautta linjan 1-2 prosenttiyksiköllä. Sen myötä asteikon marginaaliveroprosentit olivat pitkään yhteensä 19 ja 45 prosentin välillä olettaen itsehallintoalueen

¹¹ Jäljempänä olevissa Britannian verolaskelmissa on kuitenkin mukana 1,25 % korotus työntekijöiden ja työnantajien sosiaalivakuutusmaksuihin.

veroasteikon olevan yhtäläinen valtion veroasteikon kanssa. Aiemmin kaikkien itsehallintoalueiden asteikot olivat yhtenevät valtion tuloveroasteikon kanssa, mutta sittemmin useimmat alueet ovat muuttaneet niitä.

Vuodelle 2021 tuloveroasteikkoon luotiin uusi ylin veroporras, joka korotti asteikon marginaaliveroprosenttia kahdella prosenttiyksiköllä 300 000 euron ylittäviltä ansiotuloilta.

Vuodelle 2022 palkansaajan verotukseen ei tullut yleisiä muutoksia. Korkeaa inflaatiota on kompensoitu sähkön veroja keventämällä. Energiayhtiöille suunnitellaan windfall-veroa ja suurille omaisuuksille väliaikaista ”solidaarisuusveroa”.

Tuloverotus on pääsääntönä yksilökohtaista, mutta avioliitossa elävät voivat valita yhteisverotuksen. Sekä työntekijät että erityisesti työnantajat maksavat pakollisia sosiaalivakuutusmaksuja, joille on kuukausittaiset euromääräiset ala- ja ylärajat.

Espanjan verojärjestelmä sisältää useita vähennyksiä. Tuloista riippumaton perusvähennys on 5 550 euroa. Yhteisverotettavina toiselle puolisoista vähennys on 3 400 euroa. Pienituloiset palkansaajat ovat oikeutettuja työllisyysvähennykseen.

Perhevähennyksen saa alle 25-vuotiaiden samassa taloudessa asuvien lasten perusteella. Euromäärä kasvaa lasten lukumäärän mukaan, minkä lisäksi pienistä lapsista saa vielä lisävähennyksen. Alle kolmevuotiaiden lasten palkansaajaäideille on kohdennettu oma 1 200 euron verohyvitys, jolla kannustetaan äitejä palaamaan takaisin työelämään.

(European Commission 2022, International Bureau of Fiscal Documentation 2022a ja 2022b, OECD 2022a ja OECD 2022)

Irlanti

Pieniä kevennyksiä tuloverotukseen.

Irlannissa on selvityksistä matalin kokonaisveroaste. Se johtuu pitkälti kansainvälisten suuryritysten aiheuttamasta kansantuotteen kaksinumeroisista kasvuluvuista viime vuosikymmenellä. Irlannin keveät yritysverokäytännöt ovat houkutteleet maahan mm. Applen kaltaisia suuryrityksiä. Henkilötuloverot muodostavat suunnilleen kolmasosan kokonaisverokertymästä ja kulutusverot hieman vähemmän. Sosiaalivakuutusmaksujen merkitys on EU:n keskiarvoon verrattuna pieni ja yritysverojen suuri.

Irlannissa puoliset voivat valita joko yhteis- tai erillisverotuksen. Tuloveroasteikko muodostuu 20 prosentin perusprosentista ja 40 prosentin korkeammasta marginaaliverosta. Perheettömällä tulonsaajilla tuloaraja on 36 800 euroa, jonka alittavaan tuloon sovelletaan alempaa prosenttia ja ylittävään korkeampaa. Rajaa nostettiin 1 500 eurolla vuodelle 2022. Paikallistason tuloveroja ei peritä.

Tuloverotukseen vaikuttavat useat verosta vähennettävät verohyvitykset. Perushyvitys on 1 700 euroa veronmaksajaa kohden vuonna 2022. Lisäksi palkansaaja on oikeutettu myös yhtä suureen työllisyshyvitykseen. Hyvityksiä nostettiin 50 eurolla kuluvalle vuodelle.

Tuloista kerätään laajasti veroa myös progressiivisen sosiaalimaksun (Universal Social Charge) muodossa. Maksuprosentteja on neljä, minimissään alle 12 012 euron tuloilta peritään 0,5 prosenttia maksun noustessa kahdeksaan prosenttiin 70 044 euron ylittävien palkkatulojen osalta. Suurimmille, yli 100 000 euron yrittäjätuloille maksu on 11 prosenttia.

Palkkatuloihin kohdistuu lisäksi varsinaisia sosiaalivakuutusmaksuja ilman ylärajaa. Palkansaajamaksut ovat neljä prosenttia ja työnantajamaksut noin 11 prosenttia palkasta ja niillä rahoitetaan muun muassa eläkkeitä.

Viimeisten vuosien aikana Irlannissa on tehty lähinnä joitakin pieniä keventäviä muutoksia tuloverotukseen, kuten myös vuodelle 2022. Viimeisimpinä toimina halitus on ottamassa käyttöön energiayhtiöiden windfall-veron sekä solidaarisuusmaksun fossiilisten polttoaineiden tuotantoon ja jalostukseen keskittyville yrityksille. Henkilötuloverotukseen taasen esitetään pieniä kevennyksiä

(European Commission 2022, International Bureau of Fiscal Documentation 2022a ja 2022b, OECD 2022a ja 2022b)

Italia

Palkkaverotusta kevennettiin.

Italia on ollut koko 2000-luvun korkean veroasteen maa, jossa verotusta kiristettiin entisestään finanssikriisin jälkeisinä vuosina. Verotuottoja kerätään erityisesti tuloverotuksella ja sosiaalivakuutusmaksuilla. Välillisen verotuksen puolella ympäristöveroilla (joista etenkin energiaveroilla) on suuri merkitys, mutta arvonlisävero ei ole ollut niin merkittävässä roolissa kuin EU:ssa yleisesti. Arvonlisäverokantojen merkittävästä korottamisesta oli sovittu, mutta ne peruttiin koronapandemian isettyä.

Italian julkinen talous joutui koetuksille Euroopan velkakriisin myötä. Julkisen talouden sopeutustoimet painottuivat varsinkin aluksi veronkiristyksiin. Kiristykset kohdistuivat välilliseen verotukseen ja omaisuuden verotukseen mutta jossain määrin myös henkilöiden ja yritysten tuloverotukseen.

Vuonna 2011 käyttöön otetun yli 300 000 euron verotettavista tuloista perittävän kolmen prosentin ”solidaarisuusmaksun” voimassaolo päättyi vuoden 2016 lopussa. Palkkaverotuksessa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia tämän jälkeen kuin vasta kuluvan vuoden alussa, jolloin tuloverotusta kevennettiin etenkin keskituloisten osalta.

Vuodelle 2022 valtion tuloveroasteikko muutettiin viisiportaisesta neliportaiseksi ja samalla sen keskimmäisiä marginaaliveroprosentteja (15 000 euron ja 28 000 euron ylittävien vuositulojen osalta) alennettiin 2–3 prosenttiyksiköllä. Matalin ja korkein marginaaliveroprosentti säilyivät ennallaan 23:ssa ja 43 prosentissa. Korkein asteikon tuloraja alennettiin kuitenkin 75 000 eurosta 50 000 euroon.

Valtion tuloveron lisäksi Italian alueilla ja kunnilla on oikeus määrätä työtuloille erillinen lisävero. Palkansaajan alueelliset lisäverot vaihtelevat 1,23 ja 3,33 prosentin välillä ja ne voivat olla progressiivisia. Kunnalliset verot voivat vaihdella nolasta 0,9 prosenttiin.

Tuloverotus perustuu erillisverotukseen, mutta verohyvityksiä myönnetään puolison ja lasten lukumäärän perusteella. Työ- tai eläketulojen perusteella on oikeutettu myös erilliseen ansiotuloverohyvitykseen. Hyvityksen määrä riippuu verovelvollisen kokonaistuloista, joiden tulee alittaa 50 000 euroa. Työtulojen perusteella myönnettäessä hyvityksen maksimimäärä on 1 880 euroa. Vuonna 2022 pienipalkkaisille kohdennettu 1 200 euron lisähyvitys korvattiin vastaavansuuruisella verovapaalla könttäsummalla, jonka saa maksimissaan 28 000 euron tuloille asti.

Työntekijän keskimääräinen sosiaaliturvamaksu on kymmenen prosentin suuruusluokkaa riippuen jonkin verran bruttopalkan suuruudesta. Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut ovat noin kolmannes palkan päälle riippuen toimialasta ja työntekijän asemasta.

(European Commission 2022, International Bureau of Fiscal Documentation 2022a ja 2022b, OECD 2022a ja OECD 2022b)

Itävalta

Palkkaverotuksen kevennykset jatkuvat.

Itävallan kokonaisveroaste on korkea. Sosiaaliturvamaksuja ja palkkasummaveroja kerätään suhteessa BKT:hen vertailumaista eniten. Veroaste kääntyi 2000-luvun alkupuolen laskutrendistä pikkuhiljaa nousuun finanssikriisin jälkeen tehtyjen julkisen talouden sopeutustoimien johdosta. Hallitus toteutti useita sopeutustoimia niin tulojen lisäämiseksi kuin menojen karsimiseksi. Etenkin valmisteveroja nostettiin. Verotuksen osalta suunta muuttui keventäväksi kuitenkin vuonna 2016.

Vuoden 2016 alussa Itävallassa toimeenpantiin merkittävä veroreformi, jonka ansiosta palkansaajien tuloverotus keveni tulotasosta riippuen jopa useamman prosenttiyksikön pieni- ja keskituloisimpiin painottuen. Verouudistus kevensi verotusta kokonaisuudessaan, vaikka vastineeksi pääomatuloihin liittyviä veroja ja alennettuja arvonlisäverokantoja hieman nostettiin.

Tuloveroasteikko uudistettiin kolmiportaisesta kuusiportaiseksi keventäen verotusta kautta linjan aivan suurituloisimpia lukuun ottamatta. Aiemmin ylintä, 50 prosentin, marginaaliveroa perittiin yli 60 000 euron tuloilta. Nyt 50 prosentin

marginaali koskee 90 000 euron ylittäviä tuloja. Kaikkein suurituloisimmille yli miljoona euroa vuodessa tienaaville luotiin uusi 55 prosentin marginaaliveroluokka, jonka oli tarkoitus olla voimassa vuoden 2020 loppuun.

Koronaviruksen perusteella hallitus alensi taannehtivasti veroasteikon alinta 25 prosentin marginaaliveroastetta viidellä prosenttiyksiköllä verovuodesta 2020 alkaen. Lisäksi korkeimman marginaaliveron voimassaoloa jatkettiin vuoteen 2025 saakka. Alinta 20 prosentin (oli 36,5 % vielä vuonna 2015) marginaaliveroastetta maksetaan 11 000 euron verotettavista vuosituloista alkaen.

Vuodelle 2022 hallitus kevensi veroasteikon toiseksi alinta marginaaliveroprosenttia 2,5 prosenttiyksiköllä. Lisäksi perhevähennyksen nostoa aikaistettiin taannehtivasti. Vaikka kustannusinflaatio on aikaistanut ja vaikuttanut veromuutosten toimeenpanon jonkin verran, ne perustuvat isompaan veroreformiin ja uuden hiilidioksidiveron käyttöönottoon. Tuloveronkevennysten linjaa on tarkoitus jatkaa myös vuonna 2023 mm. veroasteikkoa muuttamalla. Lisäksi yhteisöveroprosenttia ollaan laskemassa.

Tulonhankkimisvähennyksen ohella palkkatuloista myönnetään automaattisesti könttäsuumainen verohyvitys työmatkakuluista. Lisäksi verovelvollinen saa vähentää tulostaan maksetut sosiaaliturvamaksut ja tietyillä edellytyksillä myös koromenoja sekä lääke- ja koulutuskustannuksia.

Puolisoita verotetaan erikseen, mutta pienituloinen puoliso oikeuttaa ylimääräiseen 494 euron verohyvitykseen, jonka määrä nousee lasten lukumäärän kasvaessa. Myös yksinhuoltajat ovat oikeutettuja tähän hyvitykseen. Myös perhehyvityksen voi vaatia lasten lukumäärän perusteella. Se on 1 500 euroa lasta kohden ja sen voi jakaa puolisojen kesken.

Palkansaaajien sosiaalivakuutusmaksut ovat vajaan 20 prosenttia ja työnantajilla ylisin. Sosiaaliturvamaksujen ohella työnantajat maksavat Itävallassa palkkasummasta välillisiä veroja. Tällainen veronluonteinen maksu suoritetaan rahastoon, joka tasaa vanhemmuudesta aiheutuvia kustannuksia. Sen lisäksi kunnille maksetaan kolmen prosentin veroa palkkasummasta.

(European Commission 2022, EY 2016, International Bureau of Fiscal Documentation 2022a ja 2022b, RIS 2020, OECD 2022b)

Norja

Perusvähennykseen isompia korotuksia.

Norja on ollut muiden Pohjoismaiden tapaan korkean kokonaisveroasteen maa, mutta 2010-luvulla veroaste alentui EU:n keskiarvon tuntumaan. Yritysten tuloverot, etenkin öljyn ja kaasun tuotannosta, tuottavat huomattavasti tuloja valtion budjettiin ja niiden muutokset voivat heilautella kokonaisveroastetta vuodesta toiseen (esim. 2021 kokonaisveroaste nousi 3,4 prosenttiyksikköä koronavuoden öljy-

ja kaasusektorille kohdistettujen poikkeustoimien jälkeen). Sosiaaliturvamaksut suhteessa BKT:hen taasen jäävät EU:n keskiarvon alle. Työn verotus on Norjassa melko maltillista.

Norjassa on käytössä ansio- ja pääomatulojen eriytetty tuloverojärjestelmä, jossa kaikkia tuloja verotetaan tasaverokannalla ja työ- ja eläketuloja sen lisäksi progressiivisella veroasteikolla. Tarkemmin verotettavien tulojen laskemisessa hyödynnetään kahta tulokäsitettä: tavalliset tulot ja henkilökohtaiset tulot.

”Tavallisia tuloja” ovat kaikki tulot, kuten pääomatulot ja palkkatulot, ja niihin kohdistuu suhteellinen 22 prosentin verokanta, joka sisältää maakunta- ja kuntaveron sekä valtion veron. Tasaverokantaa alennettiin vuonna 2016 kahdella prosenttiyksiköllä ja 2017–2019 vuosittain yhdellä prosenttiyksiköllä.

Tavallisten palkkatulojen verotuksessa otetaan huomioon tiettyjä tyypillisiä vähennyksiä, kuten tulonhankkimisvähennys ja perusvähennys. Yhteisverotettaville puolisoille kohdistettu korotettu lisävähennys poistettiin vuonna 2018.

Työhön liittyvistä ”henkilökohtaisista tuloista” maksetaan tasaveroprosentin lisäksi veroa tuloveroasteikon mukaan, jos tulot ylittävät asteikon alimman tulorajan. Progressiivisen tuloveroasteikon soveltamisessa käytetään bruttomääräistä tuloa, eli siitä ei myönnetä vähennyksiä. Tasaveroprosentin kevennysten vastineeksi tuloveroasteikon prosentteja korotettiin vuosina 2016–2019. Vuodelle 2021 tuloveroasteikon kahta alinta marginaaliveroprosenttia hieman laskettiin. Vuodelle 2022 asteikkoon luotiin uusi porras yli 2 miljoonan kruunun tuloille, mistä marginaalivero nousee prosenttiyksiköllä.

Tuloveroasteikko on viisiportainen ja sen ylin marginaalivero on tänä vuonna 17,2 prosenttia. Tuloveroasteikon rajoja ja vähennyksiä on tarkistettu vuosittain. Vuodelle 2020 kunnallisverotuksen perusvähennystä pienennettiin samalla kun Norjan yleisradion rahoittamiseksi kerätty lupamaksu poistettiin ja rahoitus siirrettiin valtion budjettiin. Vuodelle 2022 perusvähennystä nostettiin lähes kuudella tuhannella kruunulla 58 250 kruunuun. Vähennystä ollaan nostamassa 73 100 kruunuun vuodelle 2023, mikä on selvästi tyypillistä ansiotasotarkistusta enemmän.

Bruttopalkasta maksetaan 8,0 prosentin sosiaaliturvamaksuja. Työnantajien kansalliset sosiaalivakuutusmaksut ovat noin 14 prosenttia, mutta työskentelypaikkakunnasta riippuen ne voivat olla selvästi matalampiakin. Koronaviruksen takia yritysten maksuun annettiin neljän prosenttiyksikön alennus osan vuodesta 2020.

Yritysten tuloveroprosenttia laskettiin lähes vuosittain prosenttiyksiköllä vuoteen 2019 saakka. Kun vielä vuonna 2013 yrityksiä verotettiin 28 prosentin verokannalla, nyt kanta on 22. Pankkien veroprosentti on pidetty kuitenkin 25 prosentissa. Viimeisimpinä vuosina hallitus on kiristänyt mm. varallisuusveroa ja osinkoverotusta.

(European Commission 2022, International Bureau of Fiscal Documentation 2022a ja 2022b, OECD 2022a, 2022b ja 2022c)

Ranska

Henkilötuloveroissa ei muutoksia, yritysveroprosentti aleni.

Ranskan kokonaisveroaste oli OECD-maiden korkein vuosina 2017 ja 2018. Veroaste on noussut viime vuosina tilastohistorian korkeimmalle tasolle jo 45–46 prosenttiin. Erityisesti työnantajien maksamat palkan sivukulut ovat korkeat. Lisäksi omaisuuteen ja pääomaan kohdistuvat verot ovat BKT:een suhteutettuna korkeimmasta päästä. Tuloverotusta monimutkaistavat erilaiset verovähennykset, verotuet sekä myös puolisoiden yhteisverotus.

Julkisen talouden sopeutustoimina verotusta kiristettiin etenkin vuosina 2011–2013. Vuonna 2012 käyttöön otettiin väliaikaiseksi tarkoitettu, edelleen voimassa oleva, poikkeuksellinen lisävero. Tämä maksu on kolme prosenttia 250 000 euron ylittäviltä tuloilta ja neljä prosenttia 500 000 euroa ylittäviltä tuloilta yksinäiselle palkansaajalle. Puolisoilla tulorajat ovat kaksinkertaiset. Valtion tuloveroasteikon luotiin vuonna 2013 uusi, 150 000 euron verotettavista tuloista alkava tulo-luokka, jonka ylittäviä tuloja verotetaan 45 prosentin verokannalla. Tuolloin toteutettiin myös muita veromuutoksia runsaasti, vaikka Francois Hollanden vaalilupaus 75 prosentin marginaaliveroasteesta suurituloisille ei toteutunutkaan suunnitellusti Ranskan perustuslakikomitean lausunnon vuoksi¹². Hollande ei kuitenkaan luopunut lisäverosta suurituloisille, vaan 75 prosentin vero perittiin yrityksiltä, jotka maksoivat yli miljoonan euron palkkakorvauksia työntekijöilleen vuosina 2013 ja 2014.

Vuonna 2015 verosopeutuksesta siirryttiin enemmän kilpailukykyä ja talouden toimeliaisuutta avittavan veropolitiikan suuntaan, kun valtion tuloveroasteikon silloinen alin porras poistettiin.

Viime vuosina tuloveroasteikon rajoihin ja vähennyksiin on tehty inflaatiotarkistukset normaaliin tapaan. Lisäksi vuodelle 2017 pienituloisimpien tuloveroja kevennettiin 20 prosentilla (kun perheettömän palkansaajan tulot enintään 18 500 euroa ja pariskuntien 37 000 euroa). Vuodelle 2020 tuloveroasteikon alinta veroprosenttia laskettiin kolmella prosenttiyksiköllä, mikä kevensi etenkin pienituloisimpien veroja.

Nykyisen presidentin, Emmanuel Macronin aikana yritysveroprosenttia on laskettu portaittain pienempiä voittoja ja yhtiöitä alkuun painottaen. Kun vuonna 2018 korkein yritysveroprosentti oli 33,33, vuonna 2022 se on 25. Energiakriisiin johdosta sähköveroa on väliaikaisesti alennettu ja energiayhtiöiden voitoille ollaan asettamassa solidaarisuusveroa.

¹² Perustuslakikomitea piti veroa ongelmallisena Ranskan yhteisverotuksen vuoksi, mikä olisi asettanut suurituloiset perheelliset ja perheettömät kotitaloudet taloudellisesti hyvin erilaiseen asemaan.

Ranskassa puolisoita verotetaan yhdessä. Työtuloja verotetaan valtion progressiivisella neliportaisella tuloveroasteikolla. Vuonna 2018 pääomatulot eriytettiin progressiivisesta tuloverotuksesta ja niitä verotetaan 30 prosentin tasaverolla (ml. sosiaaliverot). Veronmaksajat voivat pyytää kuitenkin niiden verottamista progressiivisen tuloveroasteikon perusteella.

Valtion tuloveron lisäksi tuloista peritään sosiaaliveroja. Vuoden 2019 alusta kolme erillistä sosiaalimaksua yhdistettiin yhdeksi sosiaaliveroksi. Tämän lisäksi on vielä kaksi erillistä sosiaalimaksua. Yhteensä näiden kaikkien sosiaaliverojen taso on 17,2 prosenttia. Kunnilla ei ole verotusoikeutta työtuloihin.

Työntekijät ja työnantajat maksavat työtuloista myös veronluonteisia sosiaalivakuutusmaksuja, jotka ovat pääsääntöisesti vähennyskelpoisia muussa tuloverotuksessa. Maksuja ja niistä saatavia vähennyksiä on viime vuosina muutettu ja samalla työnantajan palkkasidonnaisiin maksuihin on tehty joitakin kevennyksiä.

(European Commission 2022, International Bureau of Fiscal Documentation 2022a ja 2022b, OECD 2022a ja 2022b)

Ruotsi

Kohdennettuja tuloverokevennyksiä viime vuosina.

Ruotsin kokonaisveroaste on korkea, vaikka erityisesti tuloverotusta on kevennetty 2000-luvun aikana. Työn verotus on kuitenkin yhä kansainvälisesti vertaillen kiireää, kun sosiaalivakuutusmaksuilla ja palkkasummaveroilla on merkittävä rooli. Verorakenteessa kulutus- ja omaisuusveroilla on sen sijaan hieman pienempi merkitys kuin Suomessa.

Ruotsissa on ollut käytössä vuodesta 1991 lähtien eriytetty tuloverojärjestelmä, jossa ansiotuloja verotetaan progressiivisesti ja pääomatuloihin kohdistuu 30 prosentin verokanta.

Valtion tuloveroa peritään ansiotuloista 20 prosenttia 540 700 kruunun ylittäviltä verotettavilta tuloilta. Veroasteikko oli aiemmin kaksiportainen, mutta vuoden 2020 alusta ylempi 25 prosentin porras, joka kohdistui noin 700 000 kruunun ylittäviin tuloihin, poistettiin. Tämä kevensi merkittävästi suurimpien ansiotulojen verotusta. Korkeimmat marginaaliverot laskivat tämän johdosta peräti viidellä prosenttiyksiköllä. Pitkällä aikavälillä tämän kuuden miljardin kruunun verokevennyksen arvioitiin rahoittavan itsensä, kun verotulot nousevat työllisyyden ja aktiiviteetin kasvaessa.

Kunnat ja alueet (region, ent. landsting) ovat Ruotsissa merkittäviä ansiotulojen verottajia, sillä niiden yhteenlaskettu keskimääräinen kunnallisveroprosentti on 32,24 prosenttia. Kunnallisveroprosentti vaikuttaa muun muassa palkansaajan työtulovähennyksen ja eläkeläisten perusvähennyksen määrään. Kirkkoon kuuluvat

maksavat kirkollisveroa keskimääräisen prosentoin ollessa 1,04 % ja kaikki veronmaksajat hautausmaksua, joka on keskimäärin 0,24 %.

Vuodesta 2019 alkaen radio- ja tv-lupamaksu korvattiin uudella verona kerättävällä palvelumaksulla (Public service-avgift). Maksu on prosentoin tuloista, kuitenkin enintään 1 327 kruunua vuonna 2022.

Palkansaajan ainoa sosiaalivakuutusmaksu on yleinen eläkemaksu, joka on 7 prosenttia tuloista, mutta maksimissaan 40 100 kruunua vuodessa. Työnantajat maksavat lakisääteisiä sosiaalivakuutusmaksuja yhteensä 31,42 prosenttia palkasta.

Tärkeimmät pienituloisten verotusta keventävät vähennykset ovat perusvähennys ja työtulovähennys. Kaikkein pienituloisimpien verovelvollisuus poistetaan perusvähennyksellä, mutta myös suurituloiset ovat oikeutettuja siihen. Perusvähennys on alle 65-vuotiailla maksimissaan 37 200 Ruotsin kruunua. Iäkkäämpien henkilöiden perusvähennys on suurempi.

Vuonna 2007 käyttöön otettu työtulovähennys on työtuloihin perustuva verosta tehtävä vähennys. Vähennystä kasvatettiin merkittävästi vuosina 2008-2010 ja 2014, jolloin se oli keskeinen työkalu työn verotuksen keventämistä tavoittelevassa veropolitiikassa. Työtulovähennys on suhteellisesti suurimmillaan pieni- ja keskituloisilla palkansaajilla. Maksimissaan verohyöty on kuluvana vuonna noin 33 290 kruunua keskimääräisellä kunnallisveroprosentilla laskettuna.

Työtulovähennystä muutettiin vuodesta 2016 lähtien siten, että vähennys pienenee nykyään kolmella prosentilla reilun 600 000 kruunun ylittävien tulojen osalta. Aiemmin työtulovähennys ei leikkaantunut tulojen kasvaessa, toisin kuin Suomen vastaavat vähennykset. Työtulovähennyksen leikkaantuminen kohottaa marginaaliveroprosenttia noin 1 700 000 kruunun tuloille saakka, minkä jälkeen vähennystä ei enää saa. Vähennystä korotettiin indeksitarkistusten lisäksi viimeksi vuosina 2019 sekä 2022.

Vuodelle 2021 hallitus kevensi kaikkien veroa maksavien ansiotulonsaajien verotusta 1 500 kruunulla. Lisäksi koronapandemian perusteella hallitus toteutti vuosille 2021 ja 2022 tilapäisen pienituloisille palkansaajille kohdennetun verokevennyksen, joka on enintään 2 250 kruunua vuodessa. Tämä väliaikainen vähennys poistuu kokonaan 500 000 kruunun vuosituloilla.

Mainittua 1 500 kruunun erityistä verokevennystä oltiin nostamassa myös vuodelle 2022, mutta hallituksen budjettiesitys kaatui Ruotsin valtiopäivillä. Äänestyksen voittaneessa opposition budjettiehdotuksessa veronkevennys oli kohdennettu työtulovähennyksen korotukseen hallituksen esittämän kaikkiin ansiotuloihin kohdistuneen vähennyksen sijaan. Opposition budjettiesitys sisälsi myös yli 65-vuotiaiden perusvähennyksen korotuksen, minkä myötä etenkin eläkkeensaajien verotus keveni.

Ikääntyneitä 65-vuotta täyttäneitä kannustetaan tekemään töitä korotetulla työttö-
lövähennyksellä, jota maan uusi hallitus on nostamassa entisestään. Muutos keven-
täisi veroja enintään 6 000 kruunulla vuodessa.

Vuosittain useimpiin kruunumääräisiin veroparametreihin tehdään myös indeksi-
tarkistus. Tuloveroasteikon indeksitarkistus on hintatason muutos lisättynä kah-
della prosenttiyksiköllä. Viime vuosina myös kotitalouspalveluista saatavia vähen-
nyksiä on kasvatettu ja laajennettu.

(International Bureau of Fiscal Documentation 2022b, Regeringskansliet 2019,
2021 ja 2022, OECD 2022b, Statistiska Centralbyrån 2022 ja Sveriges Riksdag 2021)

Saksa

Veronkevennyksiä kesken vuoden helpottamaan kustannusten nousua.

Saksan kokonaisveroaste on eurooppalaista keskitasoa. Verotuotoista lähes 40 pro-
senttia muodostavat palkkasidonnaiset veronluonteiset sosiaalivakuutusmaksut.
Välilliset, kulutuksesta kerättävät, verot ovat sen sijaan EU:n matalammasta päästä.

Saksan veropolitiikka oli pitkään varsin muuttumatonta, kun tuloverotukseen teh-
tiin lähinnä inflaatiotarkistuksia. Koronakriisin aikoina Saksassa kuitenkin tuettiin
taloutta mm. arvonlisäverokantojen väliaikaisilla alennuksilla. Lisäksi vuosille 2020
ja 2021 yksinhuoltajien 1 908 euron vähennys korotettiin 4 000 euroon ja lapsihy-
vitystä nostettiin väliaikaisesti.

Tuloverotuksen puolella pitkään aikaan merkittävin kevennys oli vuoden 2021
alusta toteutettu solidaarisuusveron poisto 90 prosentilta tulonsaajista. Tämä Sak-
san yhdistymiseen perustuva maksu on ollut 5,5 prosenttia tuloveroista. Nyt maksu
koskee vain yli 75 000 euroa vuodessa ansaitsevia (ja puolisoiden tapauksessa, kun
yhteenlasketut tulot ovat tuplaten enemmän).

Vuonna 2022 hallitus toteutti kesken vuoden useampia keventäviä muutoksia ve-
rotukseen helpottaakseen korkeasta inflaatiosta kärsiviä veronmaksajia. Tulovero-
tuksessa mm. tulojenhankkimisvähennystä korotettiin 200 eurolla 1 200 euroon, tu-
loveroasteikon alinta tulorajaa korotettiin sekä myöhemmin myös lapsivähennystä
nostettiin. Vähennyksiä ja tuloveroasteikon rajoja ollaan nostamassa selvästi myös
vuosille 2023–2024

Lapsiperheet saavat tukea joko lapsivähennyksen tai verotuksen kautta annettavan
lapsilisän (lapsihyvitys) muodossa. Lapsivähennys on yhteensä 4 274 euroa lasta
kohden vuonna 2022.

Puolisoita verotetaan yhdessä, jos he eivät vaadi erillisverotusta. Suurin osa paris-
kunnista hyötyy yhteisverotuksesta, jossa verot määrätään yhteistulojen puolituk-

sen perusteella. Työtuloja verotetaan Saksassa liittovaltion progressiivisella funktiopohjaisella tuloveroasteikolla, jonka ylin marginaalivero on 45 prosenttia. Verosteikkoa sovelletaan 10 348 euron ylittävälle verotettaville tuloille vuonna 2022.

Liittovaltion tuloveron lisäksi työtuloista peritään erilaisia lakisääteisiä sosiaaliturvamaksuja. Suurin osa maksuista on saman suuruiset työntekijöille ja työnantajille, kummallekin noin 20 prosenttia palkasta. Euromääräisen maksimimäärän jälkeen maksuja ei kuitenkaan enää peritä. Maksut ovat pääasiassa vähennyskelpoisia muussa verotuksessa.

(Bundesfinanzministerium 2022, European Commission 2022 International Bureau of Fiscal Documentation 2022a ja 2022b, OECD 2022a ja OECD 2022b)

Suomi

Ei yleisiä kevennyksiä eikä kiristyksiä palkkaverotuksessa pariin vuoteen.

Suomessa veronkiristyksen käänsivät kokonaisveroasteen nousuun finanssikriisin jälkeen. Vuonna 2016 veroaste oli 3,1 prosenttiyksikköä korkeampi vuoden 2010 pohjiin verrattuna. Vuonna 2017 veroaste aleni ensimmäistä kertaa vuoden 2010 jälkeen. Kokonaisveroaste laski neljettä vuotta peräkkäin koronavuonna 2020, mutta 2021 kokonaisveroaste nousi 1,2 prosenttiyksikköä 43,0 prosenttiin. Yhtenä merkittävänä tekijänä oli työeläkemaksun väliaikaisen koronakevennyksen päättymisen, joka kiristi työn verokiilaa vuoteen 2020 verrattuna.

Kokonaisverokertymästä tuloverot tuovat reilun kolmanneksen, kulutusverot noin kolmanneksen ja pakolliset sosiaalivakuutusmaksut alle 30 prosenttia. Suomessa verotus painottuu välittömään verotukseen EU-keskiarvoon verrattuna. Henkilötuloverot olivat BKT:hen suhteutettuna vertailumaista Suomessa toiseksi suurimmat Tanskan jälkeen vuonna 2021.

1990-luvun alun lamassa palkkaverotus kiristyi merkittävästi. Vuodesta 1996 lähtien palkansaajien tuloverotusta kuitenkin kevennettiin vähitellen sosiaalivakuutusmaksuja ja valtion tuloveroasteikon marginaaliveroprosentteja alentamalla sekä kunnallisveron ansiotulovähennystä laajentamalla. Vuonna 2006 otettiin käyttöön valtion verotuksessa tehtävä ansiotulovähennys, joka korvattiin uudella työtulovähennyksellä vuonna 2009.

Pitkä, asteittaisten tuloverokevennysten ajanjakso päättyi vuoteen 2009, jolloin palkansaajien tuloverot kevenivät vielä tulotasosta riippuen vajaalla prosenttiyksiköllä. Sen jälkeen palkansaajien tuloverotus pysyi Suomessa vuoteen 2012 saakka suurin piirtein ennallaan.

Vuonna 2013 tuloverotus kiristyi, kun ansiotuloverotukseen aikaisempina vuosina tehdyistä inflaatio-/ansiotasotarkistuksista luovuttiin. Suurituloisempien verotusta kiristi myös 100 000 euron ylittävälle verotettaville tuloille luotu uusi tuloluokka. Tämä solidaarisuusveroksi kutsuttu veronkorotus oli kaksi prosenttia tulorajan

ylittävistä tuloista ja se oli tarkoitettu määräaikaiseksi vuosille 2013-2015. Vuoden 2013 alussa televisiolupamaksun korvannut yleisradiovero kiristi myös tuloverotusta.

Vuosina 2014 ja 2015 tuloverotus kiristyi kunnallisveroprosenttien ja palkansaajamaksujen noususta johtuen. Lisäksi vuonna 2015 suurempituloisempien verotusta kiristi solidaarisuusverotuksen alarajan lasku 90 000 euron verotettaviin tuloihin sekä ylimpien tuloluokkien jättäminen ansiotasoinflaatiotarkistuksien ulkopuolelle. Tuloverotuksessa tapahtui myös merkittävä periaatteellinen muutos, kun käyttöön otettiin uusi lapsivähennys vuosille 2015–2017. Perheasema ei ollut pitkään aikaan vaikuttanut lähtökohtaisesti tuloverotukseen.

Vuonna 2016 pieni- ja keskituloisten palkkaverotukseen kohdistettiin kevennys työtulovähennystä korottamalla. Verotusta kiristi samalla kuitenkin työttömyysvakuutusmaksun 0,5 prosenttiyksikön nousu. Suurituloisempien verotusta sen sijaan kiristettiin alentamalla määräaikaiseksi tarkoitettua solidaarisuusveron, eli valtion tuloveroasteikon korkeimman prosentin, alarajaa yhä 72 300 euroon vuosien 2016-2017 ajaksi. Sitten väliaikaista kiristystä on jatkettu, viimeksi nykyisen hallituksen ohjelmassa koko alkaneen vaalikauden loppuun, eli vuoteen 2023 saakka.

Vuodelle 2017 hallitus toteutti työmarkkinajärjestöjen neuvotteleman kilpailukykykysymyksen tukemiseksi merkittävän tuloverokevennyksen. Vaikka jotkin palkansaajan sosiaalivakuutusmaksut nousivat, kokonaisuudessaan palkansaajan veroprosentti aleni noin 0,6 prosenttiyksiköllä. Verotus keveni kaikilla palkkatasoilla ensimmäistä kertaa sitten vuoden 2009. Työn verotusta mittaava palkkaverokiila aleni vielä palkkaverotuksen kevennystä enemmän, reilun prosenttiyksikön verran kilpailukykykysymykseen liittyvien työnantajamaksujen kevennysten johdosta.

Vuonna 2018 työn verotus keveni entisestään, koska kilpailukykykysymykseen perustuvat työnantajamaksujen kevennykset jatkuivat. Sen sijaan palkkaverotus pysyi jotakuinkin ennallaan, kun hallituksen tuloverotuksen kevennykset kompensoivat karkeasti työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksujen korotukset.

Vuonna 2019 palkkaverotus pysyi suunnilleen ennallaan, kun palkansaajan työeläkevakuutusmaksu nousi saman verran kuin työttömyysvakuutusmaksu aleni. Kaikkein pienituloisimpien tuloveroja maksavien verotus hieman keveni, kun hallitus toteutti ansiotulojen verotukseen 130 miljoonan euron kevennyksen korottamalla perusvähennystä, työtulovähennystä sekä eläketulovähennyksiä. Palkkaverokiila jatkoi kevenemistään työnantajamaksujen yhä alentuessa.

Vuonna 2020 palkkaverotus kääntyi keski- ja suurituloisilla kiristäväksi kilpailukykykysymyksestä juontuvien palkansaajan sosiaalivakuutusmaksujen muutosten myötä. Pienituloisimpien palkkaverotus pysyi sen sijaan jotakuinkin ennallaan, kun maksukorotusten vaikutusta kompensoi pienituloisten ansiotuloverotuksen 200 miljoonan euron kevennys. Keski- ja hyvätuloisilla veroprosentti kiristyi kokonaisuudessaan 0,2–0,4 prosenttiyksiköllä. Koronaviruksen johdosta työnantajien eläkevakuutusmaksua päätettiin alentaa 2,6 prosenttiyksiköllä 1.5.-31.12.2020

maksettavien palkkojen osalta, mikä käänsi työnantajamaksujen kokonaistason laskuun. Väliaikainen alennus kompensoidaan korottamalla työnantajan eläkevakuutusmaksua vuosille 2022–2025.

Vuosille 2021 ja 2022 hallitus ei tehnyt indeksitarkistuksia lukuun ottamatta yleisiä muutoksia ansiotulojen verotukseen. Vuonna 2021 sosiaalivakuutusmaksujen muutokset kuitenkin kiristivät palkansaajien veroprosentteja noin 0,2 prosenttiyksiköllä ja vuonna 2022 ne taas kevensivät veroprosentteja suunnilleen samassa mittakaavassa. Vuonna 2021 työn verotusta kiristi myös työnantajamaksujen muutokset, kun työttömyysvakuutusmaksu ja sairausvakuutusmaksu nousivat ja työeläkevakuutusmaksun väliaikainen kevennys päättyi. Vuonna 2022 työeläkemaksun väliaikainen korotus sekä työttömyysvakuutusmaksun nousu kiristivät hieman verokiilaa, vaikka sairausvakuutusmaksu aleni.

(European Commission 2022, Tilastokeskus 2022b)

Sveitsi

Tuloverot pysyivät Sveitsissä ennallaan.

EU-maihin verrattuna Sveitsin kokonaisveroaste on varsin matala, 28 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2022. Verotus on painottunut vahvasti välittömiin veroihin, ja henkilöiden maksamat tuloverot bruttokansantuotteeseen suhteutettuna ovat suunnilleen OECD:n keskitasoa.

Tuloveroprosenteista ja verovähennyksistä säädetään Sveitsissä kolmella tasolla: liittovaltiotasolla, 26 kantonissa ja noin 2 200 kunnassa. Liittovaltion ohella kantonit voivat määrätä omia verolakejaan. Lisäksi kunnat määräävät omat tuloveronsa liittovaltion ja kantonien verojen päälle lisämaksun muodossa. Alueet keräävätkin valtaosan välittömistä veroista, kun taas liittovaltion verotuotot kertyvät pääosin välillisistä veroista. Lukuisten eri osapuolten vuoksi Sveitsin tuloverojärjestelmä on varsin omalaatuinen ja vaikeasti vertailtava. Niin kantonit kuin kunnatkin harrastavat keskenään vilkasta verokilpailua, mikä on Sveitsissä laajalti hyväksyttyä¹³.

Palkasta maksettavat veroprosentit vaikuttavat muihin maihin nähden ensi silmäyksellä varsin matalilta. Yksi syy on se, että keskimääräinen palkkataso on Sveitsissä selvästi korkeampi kuin Suomessa¹⁴ ja selvityksen muissa vertailumaissa. Jos

¹³ Sveitsin tuloverojärjestelmän erikoisuus on mahdollisuus kiinteään verotuksen (*pauschalbesteuerung, lump-sum assesment*), jossa tietyillä edellytyksillä maassa asuvat varakkaat ulkomaalaiset maksavat vuosittain veroa veroviranomaisten kanssa neuvotellun kiinteän määrän. Maksun suuruus pyritään määrittämään verovelvollisen elantokustannusten perusteella, ja veropohjaksi saatetaan asettaa esimerkiksi verovelvollisen kiinteistön arvo. Maksettavan kiinteän veron minimitasoa kartoittava laki tuli voimaan vuonna 2016.

¹⁴ Keskimääräinen palkka Sveitsissä on tässä vertailussa käytettyä toiseksi ylintä (70 700 €/v) tulotasoa selvästi korkeampi.

vertailtaisiin todellisten maittaisten keskipalkkojen verotusta Suomessa ja Sveitsissä, Sveitsin verotus ei enää olisikaan yhtä keveää.

Sveitsissä sekä työntekijä että työnantaja maksavat veroiksi luokiteltavia eläke- ja työttömyysvakuutusmaksuja kumpikin noin 6,4 % palkasta. Näiden lisäksi maksetaan lakisääteisiä työeläke- ja sairausvakuutusmaksuja yksityisille vakuutusyhtiöille. Nämä vakuutusmaksut riippuvat mm. vakuutetun iästä ja vakuutusyhtiöstä. Koska OECD ei luokittele niitä veroiksi, niitä ei ole huomioitu tämänkään selvityksen laskelmissa. Niiden merkitys bruttopalkkaan suhteutettuna voi kuitenkin olla keskipalkkaisella sveitsiläisellä toistakymmentä prosenttia.

Liittovaltion ansiotuloverotaulukon prosentit ovat 0,77 ja 13,2 välillä yksittäisille palkansaajille. Jos tulot ylittävät veroasteikon ylimmän rajan, koko tuloon sovelletaan kuitenkin 11,5 prosentin verokantaa. Kantonien ja kuntien verotus pohjautuu perusveroasteikkoon, johon soveltamalla kunkin kantonin ja kunnan omaa kerrointa saadaan selville efektiivinen tuloveron määrä. Esimerkiksi Zürichin perusveroasteikko alkaa 2 prosentista päättyen 13 prosenttiin. Tuloveroasteikkoon sovellettava kantonin kerroin on Zürichissä 0,99 ja kunnallisen lisämaksun kerroin on 1,19. Neljällä seurakunnalla on oikeus kerätä veroja, mutta kirkollisvero ei ole pakollinen vero.

Liittovaltion tuloveroperusteet ovat olleet muuttumattomat jo pidemmän aikaa. Kuluvana vuonna liittovaltion tuloveroasteikon tulorajoihin ei tehty edes inflaatiotarkistuksia. Verovähennysten suhteellinen merkitys Sveitsin verojärjestelmässä on pieni. Tyypillisiä vähennyksiä ovat tulonhankkimisvähennys, puoliso- ja lapsivähennys sekä vähennykset maksettujen sosiaaliturvamaksujen perusteella. Myös vähennykset vaihtelevat alueittain huomattavasti. Sveitsissä verotetaan myös asunto-tuloa. Puolisoiden tulot verotetaan Sveitsissä yhteisverotuksella.

(International Bureau of Fiscal Documentation 2022a ja 2022b, OECD 2022a, 2022b ja 2021a)

Tanska

Verokevennyksiä kesken vuoden korkeaa inflaatiota kompensoimaan

Tanskan kokonaisveroaste oli OECD-maiden korkein vuonna 2021 kolmatta vuotta peräkkäin. Verotulot kerätään lähes yksinomaan tuloveroilla sekä kulutuksen verottamisella¹⁵, sillä sosiaaliturvamaksuilla on verojärjestelmässä lähes olematon rooli. Tanskan veropolitiikka on tähdännyt kuluvalle vuosikymmenellä työn verotuksen keventämiseen, mutta veroasteet eivät ole laskeneet dramaattisesti. Kuntien rooli tuloverotuksessa on merkittävä.

Tanskassa käynnistettiin vuonna 2010 suuri, koko vuosikymmenelle ulottuva vero-uudistus. Sen oli tarkoitus keventää tuloveroja ja kiristää kulutusveroja suunnaten

¹⁵ Henkilöiden tuloverot kerryttävät yli puolet maan kaikista verotuotoista.

verotuksen painopistettä kohti kulutusta, ympäristöä sekä kansanterveyttä rasittavia tuotteita. Verouudistusta rahoitettiin myös karsimalla erilaisia verovähennyksiä ja verovapauksia vuosina 2012–2019.

Vuonna 2012 päätettiin toisesta uudesta verouudistuksesta, joka toteutettiin vaiheittain kymmenen vuoden aikana. Työn verotusta kevennettiin tuloveroasteikon ylintä rajaa nostamalla ja vähennyksiä kasvattamalla. Verokevennykset rahoitettiin vain osittain muita veroja nostamalla, esimerkiksi indeksoimalla eräitä valmisteveroja. Joistakin suunnitelmista myös peräännyttiin, kun vihreän energiatuotannon rahoittamiseen tarkoitettua energiaveroa päätettiin leikata portaittain vuosina 2017–2022. Vastaavat verotuotot haettiin tuloveroasteikon perusprosenttia maltillisesti kiristämällä.

Vuonna 2020 hallitus linjasi uudesta vihreästä verouudistuksesta, jonka tavoitteena on hiilidioksidipäästöjen leikkaus 70 prosentilla vuosikymmenen aikana. Ensimmäisessä vaiheessa energiatuotannon nykyisiä päästöperusteisia veroja korotetaan.

Palkkatuloista myönnetään automaattisesti perusvähennys, ansiotulovähennys sekä eräitä työhön liittyviä yleisiä vähennyksiä. Perusvähennys on 46 600 kruunua vuonna 2022. Jos pienempituloinen puoliso ei pysty täysin hyödyntämään omaa vähennystään, luetaan se hyvityksenä suurempitulaisen puolison verotuksessa.

Ansiotulovähennys on 10,65 prosenttia palkasta vuonna 2022 ja sen maksimimäärää nostettiin poikkeuksellisesti kesken vuotta syksyllä 41 600 kruunusta 43 500 kruunuun. Korotus oli osa hallituksen korkean inflaation vuoksi tekemää tukipakettia, johon kuului myös sähköveron väliaikainen alennus. Yksinhuoltajilla ansiotulovähennys 23 700 kruunua korkeampi.

Vuonna 2018 lanseerattu työtulovähennys on 4,5 prosenttia 202 700 kruunun ylittäviltä tuloilta ja maksimimäärä 2 700 kruunua. Vähennyksiä on nostettu maltillisesti viime vuosina.

Vuonna 2019 vähennysten kasvattamisen vastapainona valtion tuloveroasteikon alempi veroprosentti nousi 11,15 prosentista 12,16 prosenttiin. Vuonna 2022 se on 12,09 prosenttia. Palkkatuloihin sovellettava ylempi prosentti on 15, ja se kohdistuu 552 500 kruunun ylittäviin tuloihin.

Tuloveroasteikon lisäksi valtiolle maksetaan tuloverotuksessa vähennyskelpoista ”työmarkkinamaksua” (Arbejdsmarkedsbidrag), joka on kahdeksan prosenttia bruttopalkasta. Näiden verojen lisäksi palkkatuloista peritään kunnallisveroa. Keskimääräinen kunnallisveroprosentti on noin 25. Yhden prosentin terveysmaksu poistui vuoden 2019 alusta. Kirkollisveroa, keskimäärin 0,87 prosenttia, maksavat vain kirkkoon kuuluvat jäsenet. Palkkaverotukseen on asetettu 52,07 prosentin verokatto, jota suuremmaksi marginaalivero ei voi nousta (verokatto ei sisällä kirkollisveroa eikä ”työmarkkinamaksua”).

Viime vuosikymmenien verouudistuksiin liittyvien energia- ja ympäristöverojen korotusten kompensanaationa maksetaan ”vihreitä tulonsiirtoja” (grøn check) verojärjestelmän kautta. Täysi-ikäisellä kompensatio on 263 kruunua vuodessa. Eläkeläisillä summa on suurempi ja myös lapsien lukumäärä nostaa tukimäärää. Tuki on myös tuloriippuvainen. Näiden kompensatioiden vaikutus palkkaverotukseen on pieni, eikä niitä ole huomioitu selvityksen laskelmissa.

Lakisäateistä eläketurvaa rahoitetaan pääasiassa veroilla sekä pienessä määrin ATP-vakuutusmaksuilla. ATP-maksu on kokoaikaiselta palkansaajalta reilu 1 000 kruunua vuodessa. Työnantajan maksu on kaksinkertainen. OECD ei lue ATP-maksuja veroiksi, mutta ne on huomioitu tämän selvityksen laskelmissa veronluonteisina maksuina. Ansiosidonnaiset työmarkkinaeläkkeet riippuvat työmarkkinaosapuolten toimialakohtaisista sopimuksista ja ne ovat pääsääntöisesti maksuperusteisia. Niihin säästämistä ei lueta veroksi, koska ne eivät ole lakisäateisiä ja pakollisia.

(European Commission 2022, OECD 2022a ja 2022b, International Bureau of Fiscal Documentation 2022a ja 2022b, Skatteforvaltningen 2022)

Viro

Ei isompia muutoksia tuloverotukseen useampaan vuoteen.

Viron veroaste on korkeampi kuin muiden Baltian maiden, mutta selvästi matalampi kuin EU-maissa keskimäärin. Työnantajilta kerättävät sosiaaliturvamaksut ovat BKT:een suhteutettuna OECD-maiden korkeimmat. Myös kulutusverojen merkitys veroasteessa on suuri.

Viro laski vuoden 2015 alusta tuloista perittävän tasaveron 21 prosentista 20 prosenttiin. Muutos koski sekä henkilöiden että yhtiöiden maksamaa veroa. Vielä vuonna 2004 veroprosentti oli 26, mutta sen jälkeen prosenttia kevennettiin vuosittain yhdellä prosenttiyksiköllä aina 21 prosenttiin asti. Vuonna 2009 kansainvälinen finanssikriisi pienensi verokertymiä ja kasvatti julkisia menoja, minkä vuoksi Viro luopui suunnitelmistaan keventää tulovero asteittain 18 prosenttiin.

Viron tuloverotus ei ole puhdas tasaverojärjestelmä, sillä verovelvollisen kokonaistuloon kohdistuu henkilökohtainen perusvähennys. Vuonna 2018 vähennys korotettiin 2 160 eurosta 6 000 euroon ja siitä tehtiin tuloriippuvainen. Kun aiemmin vähennyksen sai jokainen palkansaaja, nyt se alkaa pienentyä vuositulojen ylittäessä 14 400 euroa. Vähennys leikkaantuu kokonaan pois 25 200 euron tuloilla. Muutos kevensi huomattavasti monien pienituloisten verotusta, mutta kiristi suurituloisempien.

Vuodesta 2018 eteenpäin puolisoita on verotettu erikseen. Puolisoista toinen on kuitenkin oikeutettu 2 160 euron lisävähennykseen, kunhan puolisoiden yhteenlasketut tulot eivät ylitä 50 400 euroa. Lisäksi perheellisistä toinen vanhemmista on

oikeutettu korotettuun perusvähennykseen. Lapsikohtainen korotus on 1 848 euroa toisesta perheen alle 18-vuotiaasta lapsesta. Vuoden 2020 alusta summaa korotettiin 3 048 euroon kolmannesta lapsesta eteenpäin.

Vuosina 2021 ja 2022 palkansaajien verotukseen ei tehty erityisiä muutoksia, mutta vuoden 2023 alusta perusvähennys nousee 7 848 euroon. Lisäksi eläkkeensaajien verotusta kevennetään siten, että keskimääräisen suuruiset eläkkeet on vapautettu verosta eläkeikäisille suunnatun korotetun perusvähennyksen takia.

Palkansaajilta perittävä työttömyysvakuutusmaksu on 1,6 prosenttia. Lisäksi vuoden 1983 jälkeen syntyneiden on maksettava palkastaan myös pakollista kahden prosentin maksua henkilökohtaiselle eläke-tilille (maksua ei ole luettu mukaan selvityksen laskelmissa). Työnantajien työttömyysvakuutusmaksu on 0,8 prosenttia. Työn sivukulua nostaa merkittävästi työnantajan palkkasumman perusteella maksama 33 prosentin sosiaalivero, jolla rahoitetaan eläkkeitä ja sairausvakuutusta.

(Estonian Tax and Customs Board 2022, European Commission 2022, International Bureau of Fiscal Documentation 2022a ja 2022b, OECD 2022b)

3.2 Verotus Euroopan ulkopuolisissa maissa

Australia

Tuloverokevennyksissä väli vuosi, määräaikainen verohelpotus päättyi.

Australia on kevyen verotuksen maa. Monet sosiaaliturvaan liittyvät ja useissa vertailumaissa julkisen sektorin harteilla olevat tehtävät kuuluvat Australiassa yksityiselle sektorille. Veroasteesta suurin osa kerätään yksityisten henkilöiden sekä yritysten tuloveroilla. Verovuosi vaihtuu poikkeuksellisesti heinäkuun alussa.

Hallitusten finanssipolitiikan tavoitteena oli finanssikriisin jälkeen palauttaa budjetti ylijäämäiseksi pidemmällä aikavälillä. Valmisteveroja korotettiin ja vuonna 2014 tuloverotuksessa otettiin käyttöön väliaikainen kahden prosentin ”budjetin-paikkausmaksu” yli 180 000 Australian dollarin vuosituloille kolmeksi vuodeksi.

Vuonna 2018 hallitus aloitti seitsemän vuotta kestävänsä tuloverouudistuksen, jonka tarkoituksena on keventää verotaakkaa. Pääasiassa muutokset oli tarkoitus toteuttaa kolmessa vaiheessa vuosina 2018, 2022 ja 2024. Koronaviruksen takia Australian hallitus aikaisti osan veronkevennyksiä kuitenkin jo verovuodelle 2020/21 elvyttääkseen taloutta.

Ensimmäisessä vaiheessa vuoden 2018 heinäkuussa alkaneelta verovuodelta kevennettiin pieni ja keskituloisten veroja uudella verohyvityksellä sekä nostamalla valtion neliportaisen tuloveroasteikon toiseksi ylintä alarajaa. Vuoden 2019/20 budjetin yhteydessä päätettiin verohyvityksen korottamisesta taannehtivasti koskien

myös verovuotta 2018/19. Hyvityksen maksimimäärä nousi 520 Australian dollariin 1 080 dollariin. Vähennyksen voimassaoloa jatkettiin verovuoden 2021/22 loppuun saakka ja vielä vuoden 2022 alkupuolella vähennystä korotettiin taannehtivasti käynnissä olleelle verovuodelle 420 dollarilla elinkustannusten nousua kompensoimaan. Vähennystä ei kuitenkaan enää saa verovuodesta 2022/23 eteenpäin, mikä kiristi tuloverotusta.

Jo ennestään pienituloisille oli kohdennettu 445 dollarin hyvitys, jota korotettiin vuonna 2020 alkavalle verovuodelle 700 dollariin. Tuolloin myös tuloveroasteikon rajoja nostettiin huomattavasti. Veroasteikkoa ollaan keventämässä entisestään vuonna 2024 tuloverouudistuksen viimeisessä kolmannessa vaiheessa.

Verotettavista tuloista maksetaan liittovaltion veron lisäksi kahden prosentin Medicare-maksua, jolla rahoitetaan perusterveydenhuoltoa. Sellaisilla suurituloisilla, joilla ei ole riittävää terveysturvakuutusta, Medicare-maksua korotetaan tulotasta riippuen 1-1,5 prosenttiyksiköllä. Pienituloiset voivat saada Medicare-maksusta alennusta. Muita sosiaaliturvamaksuja tai paikallisia tuloveroja Australiassa ei peritä¹⁶. Osavaltiot perivät palkkasummasta kuitenkin veroa hieman eri perustein. Esimerkiksi väestöluvultaan suurimmassa osavaltiossa New South Walesissä, maksu on 5,45 prosenttia 1,2 miljoonan dollarin ylittävältä palkkasummalta (koronavuosina maksu alennettiin väliaikaisesti 4,85 prosenttiin).

(Australian Government 2022, Commonwealth of Australia 2018 ja 2020, IBFD 2022b, NSW Government 2022, OECD 2022a ja 2022b)

Kanada

Ei isompia yleisiä muutoksia tuloverotukseen.

Kanadan kokonaisveroaste on OECD-maiden keskiarvon tuntumassa. Valtaosa verotutoista kerätään tulo- ja kulutusveroilla, kun taas sosiaaliturvamaksuilla on verojärjestelmässä pienempi rooli. Omaisuusverot ovat taasen BKT:een suhteutettuna OECD-maiden korkeimpia.

Kanadan tuloverot vaihtelevat asuinpaikan mukaan, koska liittovaltion ohella kaikilla provinseilla ja maakunnilla on oikeus kerätä tuloveroja. Pääasiassa aluetason verot kohdistuvat vain korkeimpiin tuloihin. Verojärjestelmä sisältää lukuisia verovähennyksiä. Tosin vuoden 2016 alusta niitä karsittiin jonkin verran. Esimerkiksi lapsihyvitys poistettiin, kun se ja muita perheellisiin kohdistettuja etuuksia korvattiin uudella verottomalla lapsilisällä (child benefit).

¹⁶ Osa eläkejärjestelmästä rahoitetaan työnantajilta perittävillä 9,5 %:n maksuilla (superannuation guarantee system) yksiköllisille säästötileille vakuutettua varten. Maksua ei katsota kuitenkaan veroksi, sillä yksityisellä sektorilla on järjestelmässä liian suuri rooli.

Vuosina 2016–2019 Kanadan hallituksen talouspolitiikan teemana oli keskiluokan aseman vahvistaminen. Tämä on näkynyt verotuksessa siten, että vuodelle 2016 liittovaltion tuloveroasteikon toiseksi alinta veroprosenttia laskettiin 22 prosentista 20,5 prosenttiin. Samalla asteikkoon lisättiin uusi ylin tuloluokka 200 000 dollarin ylittävälle tuloille. Veroasteikon ylin marginaalivero nousi 29 prosentista 33 prosenttiin, mitä sovelletaan 221 708 Kanadan dollarin ylittävälle tuloille vuonna 2022.

Perusvähennys on Kanadassa toteutettu verohyvityksen muodossa. Tätä hyvitystä on nostettu portaittain vuosina 2020–2023 pieni- ja keskituloisimpiin kohdistuen.

Vuodesta 2007 alkaen pienituloisille työntekijöille on suunnattu ansiotulohyvitys (vuoteen 2018 saakka *working income tax benefit*). Hyvitystä laajennettiin merkittävästi vuodelle 2019 ja sen nimi muutettiin (nykyisin Canada Workers Benefit). Hyvityksen myötä pienipalkkaisen verot voivat olla negatiiviset. Vähennystä laajennettiin vuodelle 2021. Tyypillisten verovähennysten lisäksi verojärjestelmässä on säästämiseen, kouluttautumiseen ja esimerkiksi vapaaehtoiseen palomiestoimintaan liittyviä verohyvityksiä. Vuonna 2022 ensiasunnon ostajien verohelpotuksia on parannettu, kun hallituksen tavoitteena on tehdä asumisesta kohtuuhintaisempaa.

Eläkevakuutusmaksut on jaettu puoliksi työntekijän ja työnantajan kesken. Vuonna 2022 kummankin maksu on 5,70 prosenttia. Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu on 1,58 prosenttia ja työnantajan 2,21 prosenttia. Sosiaalivakuutusmaksuilla on vuosittaiset maksimimäärät, jotka tulevat täyteen jo keskipalkkaisella.

(Canada Revenue Agency 2022, Government of Canada 2022 ja 2021, International Bureau of Fiscal Documentation 2022b, OECD 2022a ja 2022b)

Yhdysvallat

Väliaikaiset verokevennykset päättyivät.

Vertailun maista Yhdysvalloissa on toiseksi matalin kokonaisveroaste Irlannin jälkeen, 26,6 prosenttia suhteessa BKT:een vuonna 2021. Kulutusverot ovat epäsuosittuja Yhdysvalloissa ja ne tuottavat bruttokansantuotteeseen suhteutettuna vähiten OECD-maista. Omaisuuden verotus tuo verotuloista OECD:n keskiarvoon verrattuna taas huomattavan osuuden.

Yhdysvaltojen tuloverojärjestelmä on varsin sekava lukuisten verohyvitysten, yhteisverotusmahdollisuuden sekä liittovaltiorakenteen vuoksi. Sekavuutta lisää myös se, että osa veroperusteista on säädetty väliaikaisiksi, mutta niiden voimassaoloa on yleensä tapana jatkaa. Vuonna 2001 alkanut väliaikainen veronkevennysohjelma säädettiin pysyväksi vuoden 2013 alusta alkaen palkansaajilla, joiden verotettavat tulot alittavat 400 000 dollaria. Perheellisillä palkansaajilla raja oli hieman korkeampi. Rajan ylittävistä tuloista oli vuoteen 2018 asti maksettava liittovaltiolle 39,6 prosentin vero aikaisemman 35 prosentin sijaan.

Presidentti Donald Trumpin hallinto toteutti mittavat verokevennykset vuoden 2018 alusta sekä yritysverotukseen että henkilöverotukseen. Liittovaltion veroasteikon kaikkia prosentteja alennettiin ja joitakin vähennyksiä korotettiin. Asteikon ylin veroaste alennettiin 37 prosenttiin ja raja, jonka ylittäviä tuloja se koski, nousi vajaalla 100 000 dollarilla 500 000 dollariin yksinäisen henkilön osalta. Perusvähennys nostettiin yksinäisellä henkilöllä 6 350 dollarista 12 000 dollariin. Vuosina 2019 ja 2020 asteikkoon ja perusvähennykseen tehtiin ainoastaan inflaatiotarkistuksia.

Vuonna 2018 lapsihyvitys tuplattiin 2 000 dollariin lasta kohden ja tuloraja, josta vähennys alkaa pienentyä, nostettiin 200 000 dollariin (pariskunnilla 400 000 dollariin). Samalla kuitenkin joitakin vähennyksiä poistettiin (mm. personal and dependent exemptions). Lisäksi osavaltioiden ja paikallistasojen verojen vähentämistä liittovaltion verotuksessa rajoitettiin 10 000 dollariin. Veronmaksaja voi valita vähentääkö hän perusvähennyksen vai käyttääkö sen sijaan muita erillisiä vähennyksiä, joihin kuuluu mm. liittovaltion ja paikallistason tuloverojen sekä asuntolainan korkojen vähentäminen.

Trumpin verokevennykset ovat suurimmaksi osaksi väliaikaisia, kuten paikalliseen tapaan kuuluu. Ne poistuvat ilman uusimista viimeistään vuoden 2025 jälkeen. Kyse on kuitenkin mittavasta verotuksen kevennyksestä sen voimassaoloaikana.

Presidentti Joe Biden kevensi heti presidenttikautensa alkuun kohdennetusti tuloverotusta, kun lapsihyvitystä korotettiin ja pienituloisten lapsettomien ansiotulovähennystä nostettiin lähes tuhannella dollarilla vuodelle 2021. Lapsihyvitys oli tuolloin 3 600 dollaria alle 6-vuotiasta lasta kohden ja 3 000 dollaria yli 6-vuotiasta lasta kohden. Vuonna 2022 ansiotulovähennyksen ja lapsihyvityksen määräaikaiset korotukset kuitenkin päättyivät, vaikka presidentin tavoitteena on ollut kohentaa etenkin lapsihyvitystä pysyvämmiin.

Bidenin veropolitiikan tavoitteena on tukea keskiluokkaa ja lapsihyvityksen laajentamisen lisäksi myös mm. osavaltio- ja paikallisverojen vähentämiskattoa on pyritty nostamaan 80 000 dollariin. Suuryrityksille ollaan ottamassa käyttöön 15 prosentin minimivero vuoden 2023 alusta.

Yhdysvalloissa tuloverosta tehdään ansiotyön ja lasten perusteella verohyvityksiä, joiden myötä verot voivat olla negatiivisia pienimmillä palkkatasoilla. Lapsihyvityksen ohella keskeinen työtuloista myönnettävä verohyvitys on vuonna 1975 käytöön otettu ja useaan kertaan laajennettu ansiotulovähennys (Earned Income Tax Credit). Ansiotulovähennys on pienituloisille työssäkäyville palkansaajille hakemuksesta myönnettävä verohyvitys, jonka määrään vaikuttaa tulojen ohella hakijan perhetilanne ja lasten lukumäärä. Vuonna 2022 perheettömän palkansaajan hyvityksen maksimimäärä laski takaisin 560 dollariin ja vähennys poistuu kokonaan tulojen ylittäessä 16 480 dollaria. Yli kaksilapsisilla perheillä maksimimäärä on suurin, 6 935 dollaria, ja hyvitystä myönnetään tuolloin lähes 60 000 dollarin tuloille asti.

Koronaviruksen talousvaikutusten helpottamiseksi verohallinto maksoi vuosina 2020 ja 2021 korona-avustuksia. Vuonna 2021 avustus oli 1 400 euroa henkilöä kohden.

Liittovaltion tuloveroasteikon tulo rajoja ja keskeisten verovähennysten määriä muutetaan Yhdysvalloissa vuosittain inflaation mukaan. Vuodelle 2023 inflaatio-tarkistus on noin seitsemän prosenttia.

Osavaltioilla on myös laajat oikeudet verottaa palkkatuloja. Vain yhdeksän osavaltiota (esim. Alaska, Florida, Texas, Washington) 50:stä ei peri palkasta veroa. Lisäksi kaupungeilla ja piirikunnilla voi olla omia paikallisia tuloveroja.

Vuonna 2022 pakollinen työntekijän eläkemaksu on 6,2 prosenttia palkasta. Eläkemaksulle on kuitenkin säädetty 147 000 dollarin vuosittainen palkkakatto, minkä jälkeen sitä ei peritä. Työntekijät maksavat palkastaan myös 1,45 prosentin sairausvakuutusmaksua (medicare-maksu). Työnantajalle kohdistuu myös samat maksut yhtä suurina. Lisäksi työnantajat maksavat työttömyysvakuutusmaksua joka on kuusi prosenttia palkasta 7 000 dollarin palkkaan asti. Maksusta saa kuitenkin verohyvityksen, minkä myötä efektiivinen prosentti on 0,6. Myös osavaltioilla on omia työttömyysvakuutusmaksuja.

(IBFD 2022b, IRS 2022, Joint Committee on Taxation 2022, OECD 2022a ja 2022b, Tax Policy Center 2018, Tax Foundation 2022)

4 TYÖN VEROTUS VUONNA 2022

Tässä luvussa vertaillaan palkansaajaan kohdistuvaa tuloverotusta selvityksen 18 maassa esimerkkilaskelmien avulla. Päähuomio on yksittäisen palkansaajan verotuksessa, mutta myös perheaseman vaikutusta ja koko työn verokiilaa tarkastellaan.

Aluksi vertaillaan palkansaajan maksamien verojen ja veronluonteisten sosiaalivakuutusmaksujen osuutta bruttotuloista, eli tuloveroprosentteja. Tämän jälkeen marginaaliveroja, eli tulonlisäyksestä aiheutuvaa veronlisäystä. Palkkaan kohdistuvien työnantajamaksujen merkitys otetaan myös huomioon, kun lopuksi vertaillaan koko palkkaverokiilan osuutta palkkakustannuksista. Kattavammin laskelmat löytyvät liitteistä 2-5.

4.1 Palkansaajan tuloveroprosentit

Suomessa tuloverotus perustuu henkilöiden erillisverotukseen. Monissa vertailumaissa perheasema vaikuttaa kuitenkin verotukseen, joko puolisoiden yhteisverotuksen tai perheille suunnattujen vähennysten johdosta. Siksi tarkastellaan erillään perheettömien ja perheellisten verotusta. Suomessakin vuosina 2015-2017 käytössä ollut lapsivähennys kevensi hieman lapsiperheiden verotusta tulotasosta riippuen.

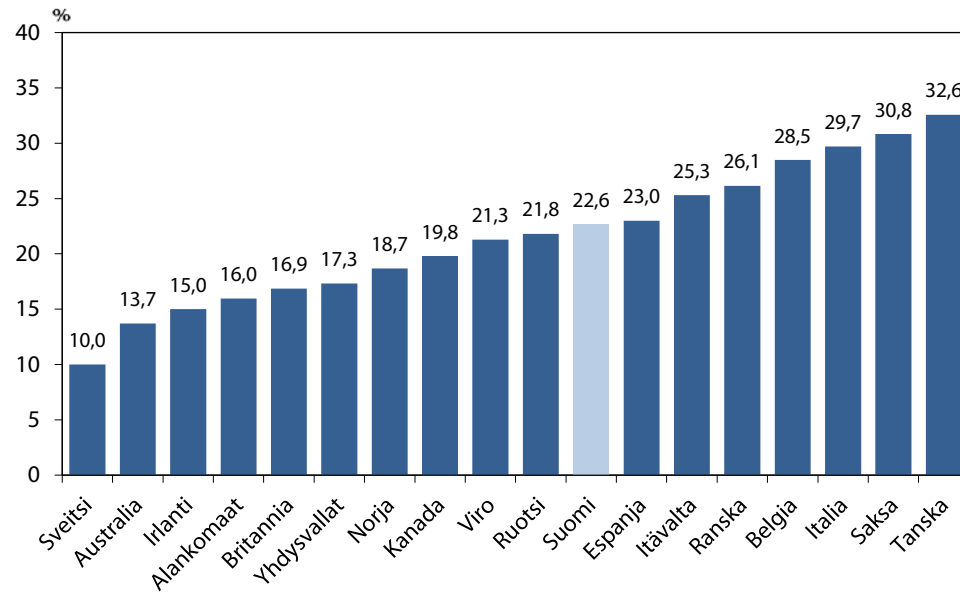
Perheetön palkansaaja

Suomi on vertailumaiden keskikastia pienipalkkaisen palkansaajan verottajana, kun tarkastellaan yksinäisen henkilön tuloveroprosenttia (ml. veronluonteiset sosiaalivakuutusmaksut). Mitä suurempia palkkatasoja tarkastellaan, sitä kireämpää verotus on vertailumaihin nähden.

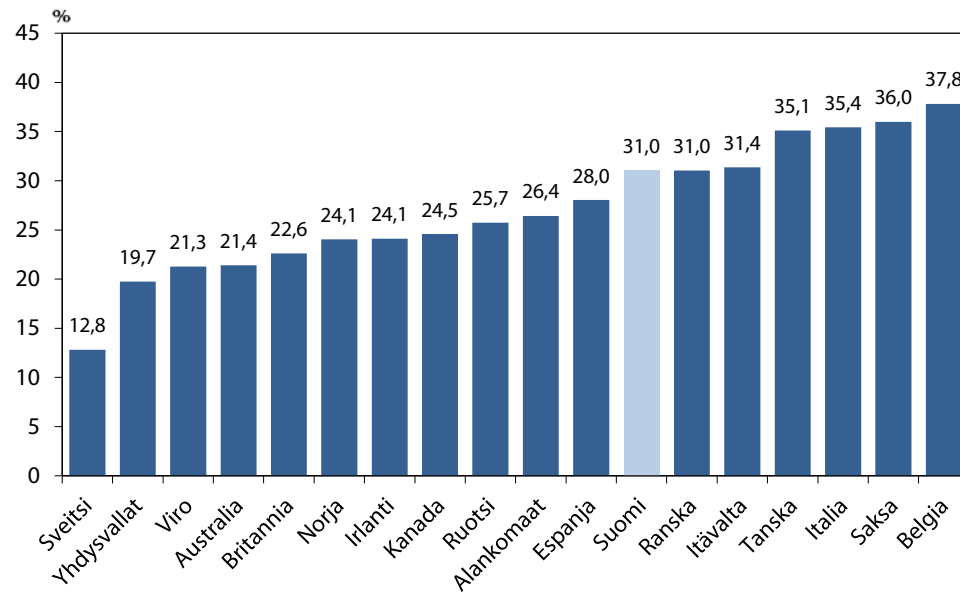
Vertailun EU-maista Suomea kevyemmin pienipalkkaista verottavat Irlanti, Alankomaat, Viro ja Ruotsi (kuva 4.1). Palkkaverotus on suhteellisesti keveämpää EU:n ulkopuolella. Verotusta vertailtaessa täytyy kuitenkin huomioida, että esimerkiksi Sveitsissä ja Norjassa tyypilliset palkkatasot ovat tässä käytettyä alinta esimerkkipalkkaa selvästi korkeampia. Virossa keskimääräinen palkkataso sen sijaan on alle 60 prosenttia pienimmästä esimerkkipalkasta.

Kireintä perheettömän pienipalkkaisen verotus on Tanskassa ja Saksassa, joissa veroprosentit nousevat jo Suomen keskipalkkaisen veroprosentin tasolle ja sitä korkeammalle.

Kuva 4.1 Tuloveroprosentit vertailumaisissa 2022, kun vuosipalkka on 30 500 euroa, perheiden palkansaaja

Kuva 4.2 Keskipalkkaisen, vuosipalkka 47 000 euroa, perheettömän palkansaajan tuloveroprosentit vertailumaisissa vuonna 2022

Suomalaisittain keskipalkkaisella tulotasolla Suomen sijoitus muihin vertailumaihin nähden hieman heikkenee, sillä Suomen verotus kiristyy monia muita maita nopeammin. Suomi on Ranskan kanssa kuudenneksi kirein verottaja keskituloisella palkkatasolla (kuva 4.2), kun selvityksen pienipalkkaisimman kohdalla Suomi on kahdeksanneksi kirein (kuva 4.1).

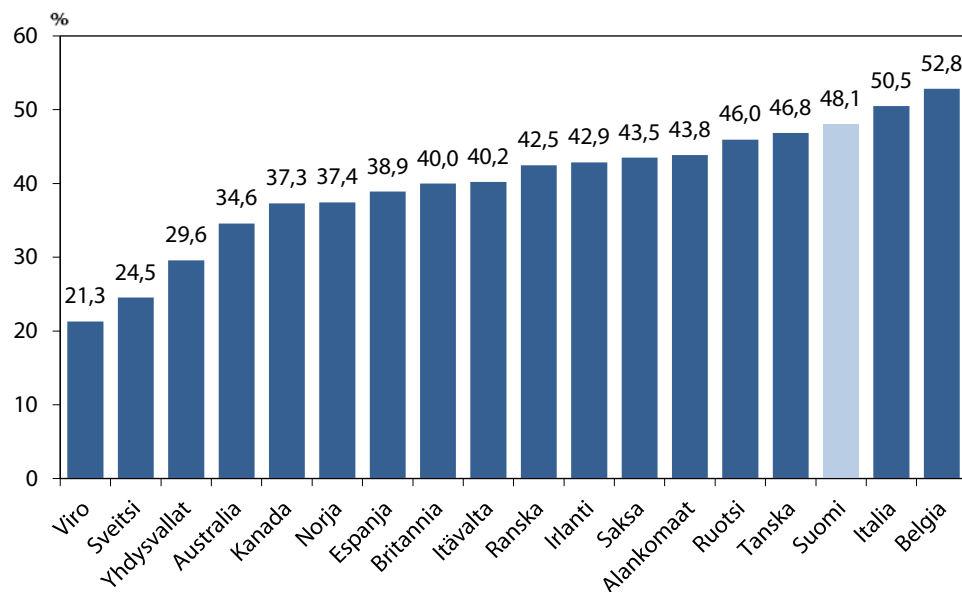
Viron verojärjestelmä tuottaa suomalaisella keskipalkalla jo vertailun EU-maiden matalimman veroasteen. Alankomaissa veroprogressio taasen nostaa tuloveroprosenttia kaikkein eniten 30 500 euron tuloilta 47 000 euron tuloille. Myös Belgiassa ja Irlannissa veroprosentti nousee Suomea enemmän, Belgiassa vertailumaiden ki-reimmäksi.

Ruotsissa progressio kiristyy vasta korkeammilla tuloilla, ja niinpä suomalaista keskipalkkaa verotetaan Ruotsissa 5,3 prosenttiyksikköä keveämmin kuin Suomessa. 47 000 euron vuosituloilla veroero merkitsee lähes 2 500 euroa vuodessa. Veroprogressio iskee Suomessa kovemmin kuin Ruotsissa pienipalkkaisesta keskipalkkaiseen työhön siirtyessä, kun vielä 30 500 euron tuloilla veroero on alle prosenttiyksikön Ruotsin hyväksi.

Belgia, Saksa, Italia ja Tanska ovat pieni- ja keskipalkkaisten perheettömien palkansaajien verottajina omaa kireää luokkaansa, mutta ainoastaan Belgia ja Italia ovat Suomea ankarampia verottajia kaikilla vertailun tulotasoilla.

Korkeimmalla tulotasolla Suomi on vertailumaiden kolmanneksi kirein verottaja (kuva 4.3) jättäen taakseen kaikki muut Pohjoismaat. Matalampien tulotasojen ankara verottaja Saksa muuttuu suurituloisimman palkkatason kohdalla löyhemmäksi verottajaksi, sillä työntekijän sosiaalivakuutusmaksuille asetetut kattosäännöt loiventavat progressiota. Myös Tanskassa veroprosentti jää alle Suomen korkeimman esimerkkipalkan osalta. Tanskassa yleinen palkkataso on kuitenkin korkeampi kuin Suomessa.

Kuva 4.3 Suurituloisen, vuosipalkka 152 500 euroa, perheettömän palkansaajan tuloveroprosentit vertailumaissa vuonna 2022

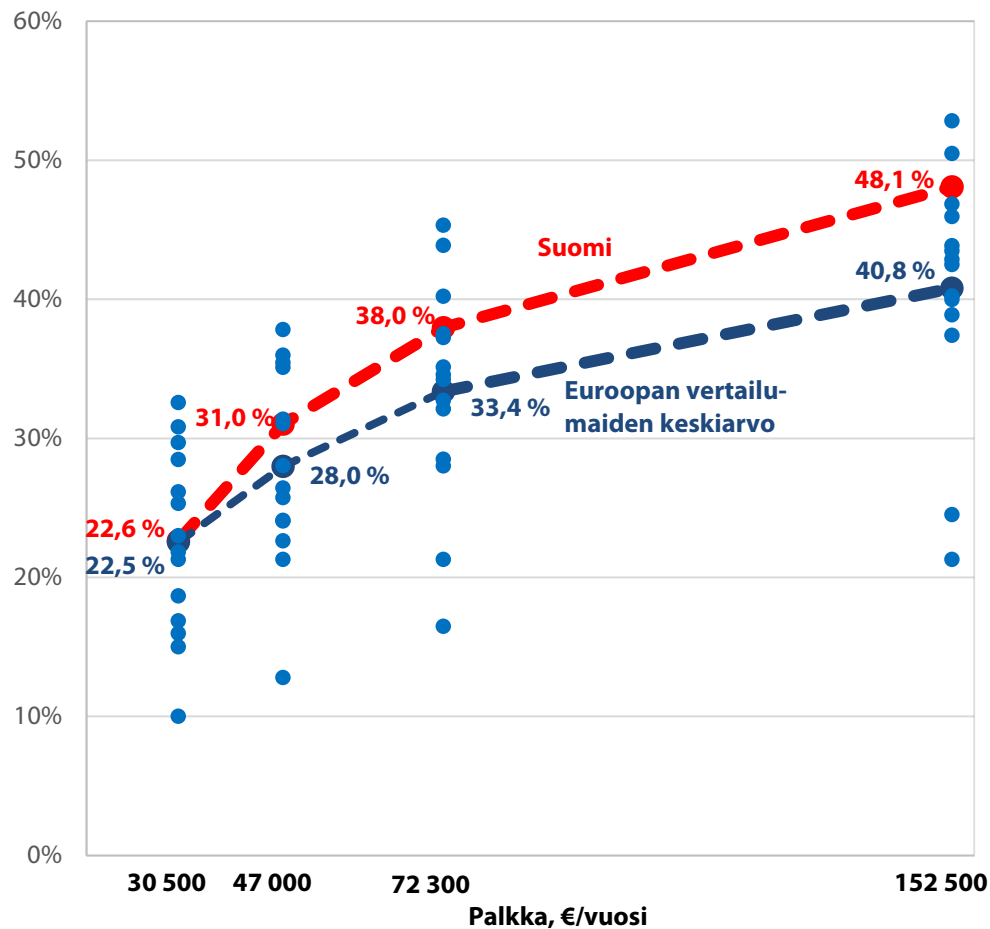

Suomen tuloverotuksen progressiivisuus korostuu tuloveroprosenttien noustessa jyrkästi suuremmille tuloille siirryttäessä. Suomessa tuloveroprosentti nousee vertailun matalimmalta tulotasolta korkeimmalle tulotasolle prosenttiyksiköissä mitattuna kolmanneksi eniten Alankomaiden ja Irlannin jälkeen. Näissä maissa ylimällä tulotasolla veroprosentti jää kuitenkin selvästi Suomea matalammaksi.

Pienipalkkaisen perheettömän palkansaajan veroprosentti on Suomessa suunnitteen muiden 14 Euroopan vertailumaan keskiarvon tasolla, mikä näkyy kuviosta 4.4.

Suomen asema suhteessa vertailumaiden nähden heikkenee tulojen kasvaessa. Suomalaisittain keskituloisella, 47 000 euron vuosipalkalla tuloverotus on kolme prosenttiyksikköä ja vertailun korkeimman esimerkkipalkan kohdalla 7,3 prosenttiyksikköä kireämpi kuin Euroopan vertailumaiden keskiarvo.

Kuva 4.4 Perheettömän palkansaajan tuloveroprosentit Suomessa ja muissa Euroopan vertailumaissa palkkatasoittain vuonna 2022

Perheellinen palkansaaja

Puolisoiden tuloja verotetaan yhdessä esimerkiksi Sveitsissä ja Ranskassa. Saksassa, Yhdysvalloissa, Irlannissa ja Espanjassa puolisot voivat valita verotetaanko heitä yhdessä vai erikseen. Järjestelmän tarkemmat yksityiskohdat vaikuttavat kuitenkin siihen, kuinka suuri merkitys verojen kannalta perheasemalla on. Esimerkiksi Espanjassa yhteisverotus on edullisempi vain hyvin pienituloisille.

Suomen ohella puolisoiden erillisverotus on voimassa esimerkiksi Ruotsissa, Britannissa, Itävallassa, Italiassa, Tanskassa ja Alankomaissa sekä Virossa vuodesta 2017 lähtien.

Kun tarkastellaan yksittäisten palkansaajien sijaan perheellisiä palkansaajia, tuloverotus muuttuukin monessa maassa. Yhteisverotuksen lisäksi perhetilanteeseen liittyvät vähennykset (muun muassa lapsivähennys tai puoliso vähennys) lieventävät perheellisten palkansaajien verotusta suhteessa yksinäisiin palkansaajiin useassa maassa.

Suomessa ja Ruotsissa perhe ei vaikuta palkkaverotukseen lainkaan. Vaikka useimmissa maissa perheasemalla ja lapsilla on merkitystä verotukseen jollakin tasolla, vaikutus jää usein hyvin rajalliseksi.

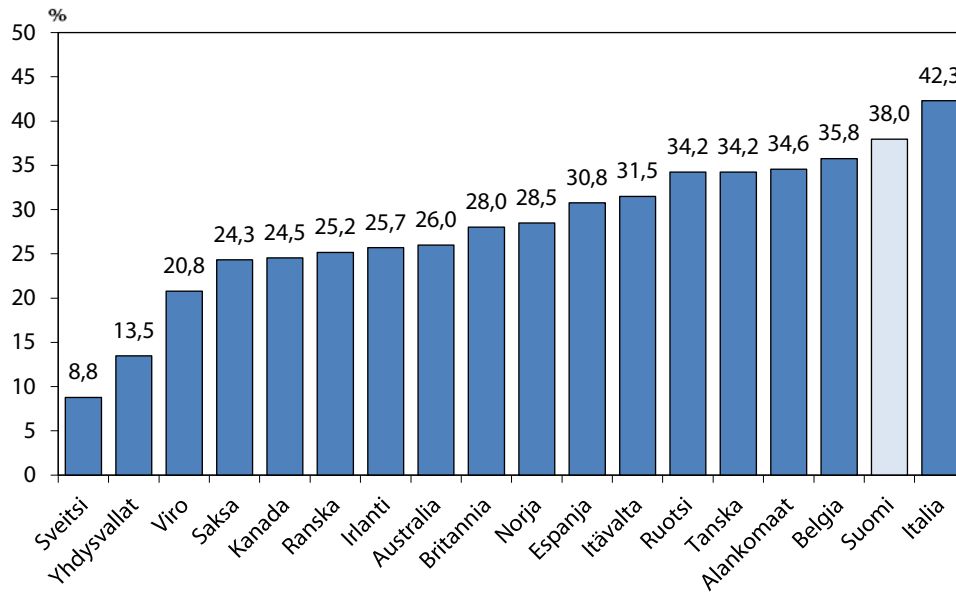
Veroprosentit laskevat perheettömään palkansaajaan nähden erityisesti, kun perheessä on vain yksi palkansaaja ja toinen puoliso hoitaa lapsia kotona. Etenkin puhtaana yhteisverotuksen Saksassa veroprosentti muodostuu tällöin selvästi kevyemmäksi. Myös Yhdysvalloissa, Belgiassa ja Ranskassa veroprosentti tippuu selvästi. Yhdysvalloissa ja Belgiassa etenkin vertailun matalimmilla tulotasolla. Monissa erillisverotukseen perustuvissa maissa lapsimäärän perusteella annettavat vähennykset keventävät nimenomaan pieni- ja keskituloisten perheellisten veroprosentteja.

Kansainvälisissä vertailuissa Suomi on perheiden verottajana suhteellisesti ankarampi kuin yksinäisten palkansaajien verottajana (ks. myös OECD 2022a). Suomi on keskimmaisilla tulotasolla toiseksi kirein verottaja, kun verrataan kahden huoltajan, mutta yhden tulonsaajan kaksilapsista perhettä (liite 2.1).

Perheetöntä palkansaajaa kireästi verottavissa Belgiassa ja Saksassa tuloverotus on yhden tulonsaajan lapsiperheellä 72 300 euron vuosituloilla kevyempää kuin Suomessa (kuva 4.5)¹⁷. Myös korkeimmalla tulotasolla Italia verottaa kireimmin yhden tulonsaajan perheitä ja veroprosentti on toiseksi kirein Belgiassa ja kolmanneksi kirein Suomessa vertailumaiden joukossa.

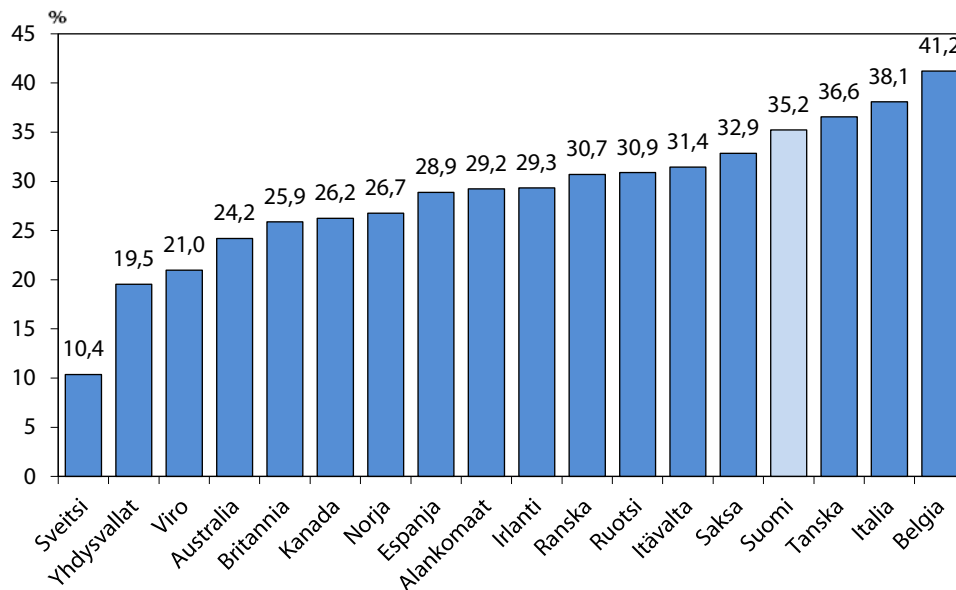
¹⁷ Esimerkiksi perheettömän 73 300 euroa vuodessa ansaitsevan palkansaajan veroprosentti on Saksassa 40,2 prosenttia, kun yhden tulonsaajan kaksilapsinen perhe maksaa veroa 24,3 prosenttia samalla tulotasolla. OECD:n Taxing Wages (2022a) -julkaisussa tarkempaa tietoa perheellisten veroista ja lapsilisistä.

Kuva 4.5 Palkansaajan, vuosipalkka 72 300 euroa, tuloveroprosentit vertailumaissa 2022, kun perheessä yksi tulonsaaja, kaksi huoltajaa ja kaksi lasta

Suomi on vertailumaista neljänneksi kirein verottaja, kun tarkastellaan kahden palkansaajan ja kahden lapsen perhettä, jossa toinen puoliso on suomalaisittain keskipalkkainen ja toisen puolison tulot ovat joko 30 500 euroa tai 72 300 euroa vuodessa (kuva 4.6).

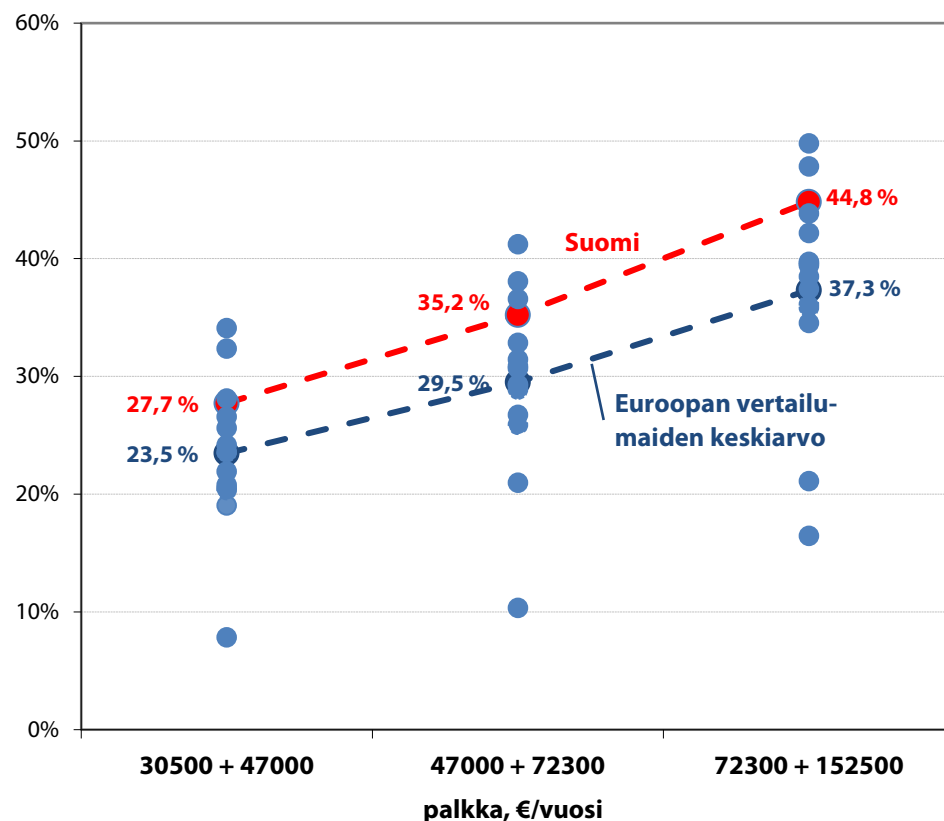
Kuva 4.6 Kahden tulonsaajan palkansaajaperheen tuloveroprosentit vertailumaissa 2022, vuosipalkat 47 000 ja 72 300 euroa, perheessä kaksi lasta

Suomen tuloverotuksen kireys näkyy myös kuvassa 4.7, jossa esitetään kahden tulonsaajan kaksilapsisten perheiden tuloveroasteet Suomessa ja muissa selvityksen eurooppalaisissa maissa kolmella tuloyhdistelmällä.

Suomalaisen palkansaajaperheen tuloveroprosentti ylittää Euroopan vertailumaiden keskiarvon kaikkien palkkayhdistelmien kohdalla. Alimmilla esimerkkitulota-soilla pariskunta maksaa tuloveroja Suomessa 4,2 prosenttiyksikköä korkeammalla veroprosentilla kuin Euroopan vertailumaissa keskimäärin.

Kuva 4.7 Kahden tulonsaajan palkansaajaperheen tuloveroprosentit Suomessa ja muissa Euroopan vertailumaissa palkkatasoittain vuonna 2022, kaksi lasta

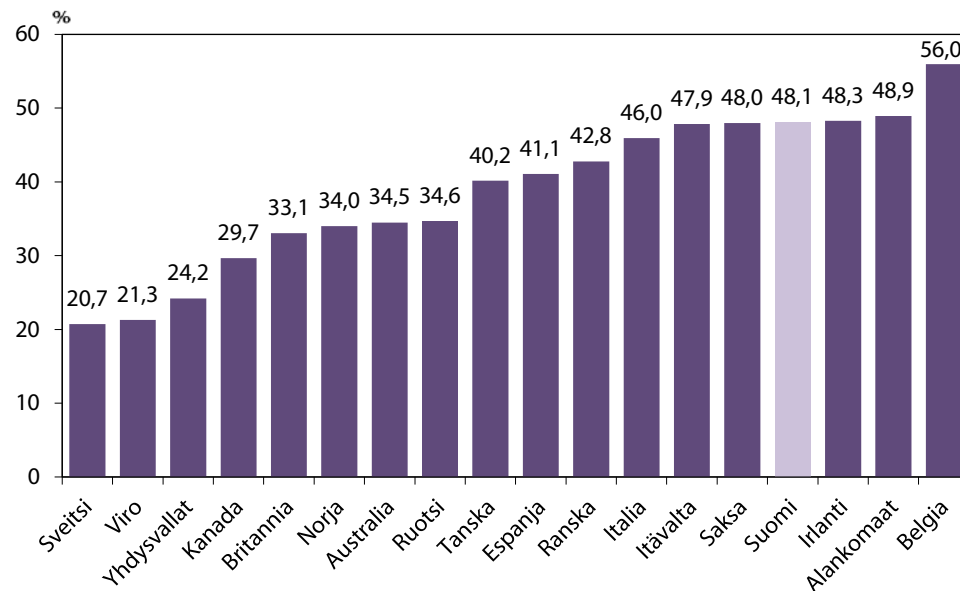
4.2 Palkansaajan marginaaliverot

Marginaaliveroprosentti kertoo paljonko verot nousevat, kun tulot kasvavat. Tulonlisäykseen kohdistuva marginaaliveroprosentti antaa kuvan esimerkiksi paremman koulutuksen tai lisätyön tekemisen tuoman palkkatason nousun vaikutuksesta veroihin ja käteen jäävään tuloon.

Kuvasta 4.8 selviää, kuinka suuri marginaaliveroaste on suomalaisittain keskipalkkaisella vertailumaissa. Tulonlisäyksen verotus on kireintä Belgiassa, joissa tulojen noususta yli puolet menee veroihin. Marginaalivero on kireä myös Alankomaissa, Irlannissa, Suomessa, Saksassa ja Itävallassa. Kaikissa näissä viidessä maassa marginaalivero on tällä tulotasolla vain hieman alle 50 prosenttia. Irlannissa ja Alankomaissa tuloveroprosentti on tällä tulotasolla selvästi pienempi kuin Suomessa (kuva 4.2.). Italiassa keskituloisten marginaaliveroja kevennettiin vuodelle 2022, ja se tippuikin hieman em. joukon ulkopuolelle seitsemänneksi.

Ruotsissa ja Norjassa marginaalivero on tällä palkkatasolla selvästi matalampi kuin Suomessa, jossa keskipalkkaisen työmarkkina-aseman parantaminen ei ole siis yhtä kannattavaa verotuksellisesti. Tanskassakin marginaalivero on Suomea matalampi.

Kuva 4.8 Perheettömän palkansaajan marginaaliveroprosentit vertailumaissa 2022, vuosipalkka 47 000 euroa

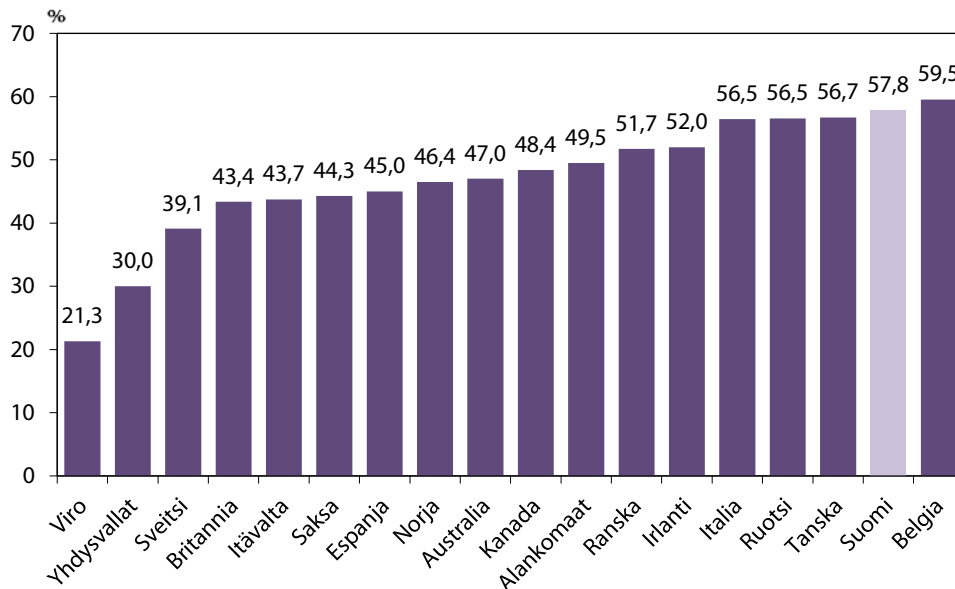

Vertailun korkeimmalla palkkatasolla marginaaliveroaste on Suomessa 57,8 prosenttia (kuva 4.9). Suomea korkeampi marginaaliveroprosentti on tällä tulotasolla vain Belgiassa. Ruotsissa valtion tuloveroasteikon ylempi marginaaliveroprosentti poistettiin vuoden 2020 alusta, mikä kevensi ylimpiä marginaaliveroja peräti viisi prosenttiyksikköä. Myös Alankomaissa ylintä marginaaliveroprosenttia kevennettiin vuonna 2020 noin kahdella prosenttiyksiköllä.

Ruotsissa selvityksen korkeimmalle palkkatasolle osuva ylin 56,5 prosentin marginaalivero johtuu osittain työtulovähennyksen poistumasta. Noin 1 760 000 kruunun (noin 168 000 euron) ylittävillä vuosituloilla marginaalivero tippuu 53,5 prosenttiin, kun vähennys on kokonaan poistunut. Suomessa sen sijaan korkein mar-

ginaaliveroprosentti osuu ylintä esimerkipalkkaa matalammille tulotasolle verovähennysten pienentymisen takia: noin 93 000–132 000 vuosituloilla marginaalivero on noin 60 prosenttia vuonna 2022.

Kuva 4.9 Perheettömän palkansaajan marginaaliveroprosentit vertailumaissa vuonna 2022, vuosipalkka 152 500 euroa

Kireät marginaaliverot ovat ominainen piirre Suomen verojärjestelmässä jo matalilta tulotasoilta alkaen. Vuonna 2022 noin 22 000–30 000 euron palkkatuloilla marginaalivero on jo lähes 40 prosenttia. Marginaaliveroprosentti nousee 48,1 prosenttiin noin 34 000 euron vuosituloilla.

Suomalaisittain keskipalkkaisten eteenpäin pyrkimistä ja siitä seuraavia lisätuloja verotetaan kireästi. Keskipalkkaisen marginaaliveroprosentti on 7,9 prosenttiyksikköä korkeampi kuin Euroopan vertailumaiden keskiarvo. Marginaaliveroprosentit ovat kuitenkin hyvin herkkiä tulotason valinnalle.

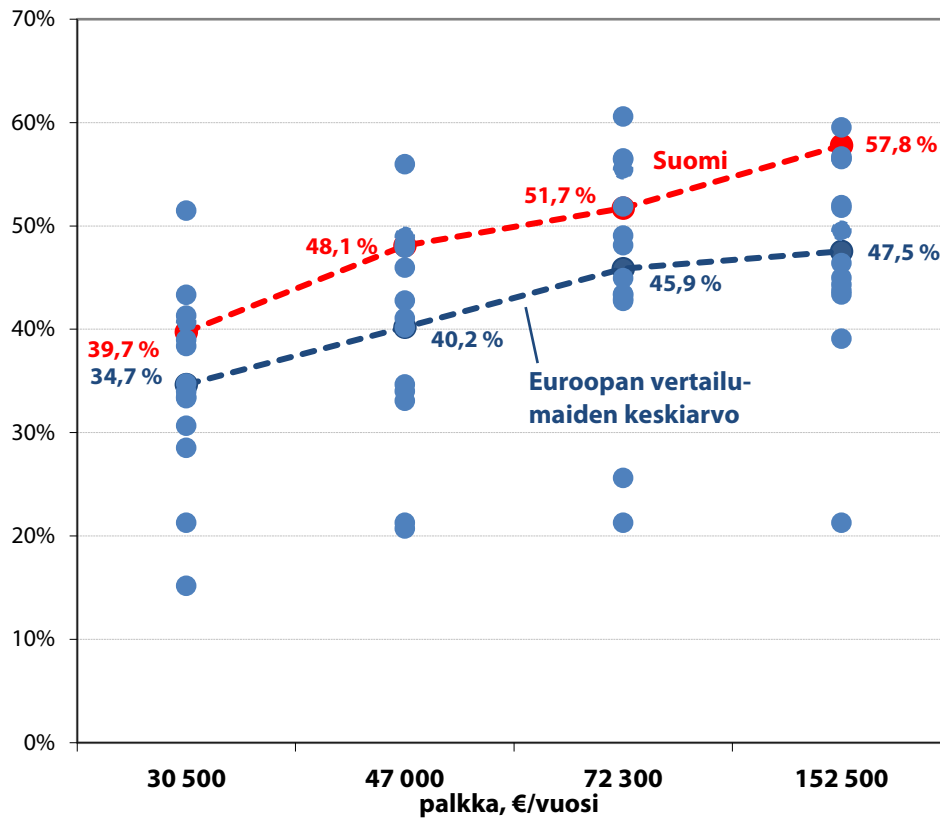
Myös vertailuun kuuluvien muiden Pohjoismaiden keskiarvo (36,3 %) alittaa Suomen marginaaliveroprosentin selvästi, kun kaikkien kolmen muun Pohjoismaan marginaaliveroprosentit ovat matalammat kuin Suomen tällä tulotasolla.

Vertailun korkeimmalla esimerkipalkkatasolla suomalaisen palkansaajan marginaaliveroprosentti on yli kymmenen prosenttiyksikköä suurempi kuin Euroopan vertailumaissa keskimäärin. Myös Pohjoismaiden keskiarvo (53,2 %) alittaa reippaasti Suomen marginaaliveroasteen.

Selvityksen korkein marginaaliveroaste on kaikilla neljällä tulotasolla Belgiassa (kuvan 4.10 ylimmät pisteet), jossa se on yli 50 % perheettömällä palkansaajalla.

Palkansaajan lisätuloon kohdistuvat marginaaliveroasteet¹⁸ löytyvät tarkemmin liitteestä 3.

Kuva 4.10 Marginaaliveroprosentit Suomessa ja muissa Euroopan vertailumaissa palkkatasoittain vuonna 2022, perheetön palkansaaja

4.3 Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut

Vuosien 2016–2019 välillä keskimääräiset työnantajamaksut alenivat Suomessa yhteensä lähes 3,5 prosenttiyksikköä, mikä oli merkittävältä osin seurausta työmarkkinajärjestöjen neuvottelemasta kilpailukykysojimuksista. Koronavuonna 2020 työnantajamaksujen keskimääräinen kokonaistaso laski vielä lähes 1,8 prosenttiyksikköä, kun eläkevakuutusmaksua alennettiin väliaikaisesti 1.5.-31.12.2020. Vuodelle 2021 työnantajamaksut nousivat yhteensä reilu kaksi prosenttiyksikköä, kun väliaikainen työeläkevakuutusmaksun alennus päättyi ja työttömyysvakuutus-

¹⁸ Tulonlisäys eli palkankorotus on laskettu yhden prosentin suuruisiksi kaikilla tulotasoilla.

maksu sekä sairausvakuutusmaksu nousivat. Yksityisen työnantajan maksamat sosiaalivakuutusmaksut nousivat vielä 0,36 prosenttiyksikköä selvitysvuodelle, ollen nyt keskimäärin 21,42 prosenttia palkasta, kun vakuutettu on alle 53-vuotias¹⁹.

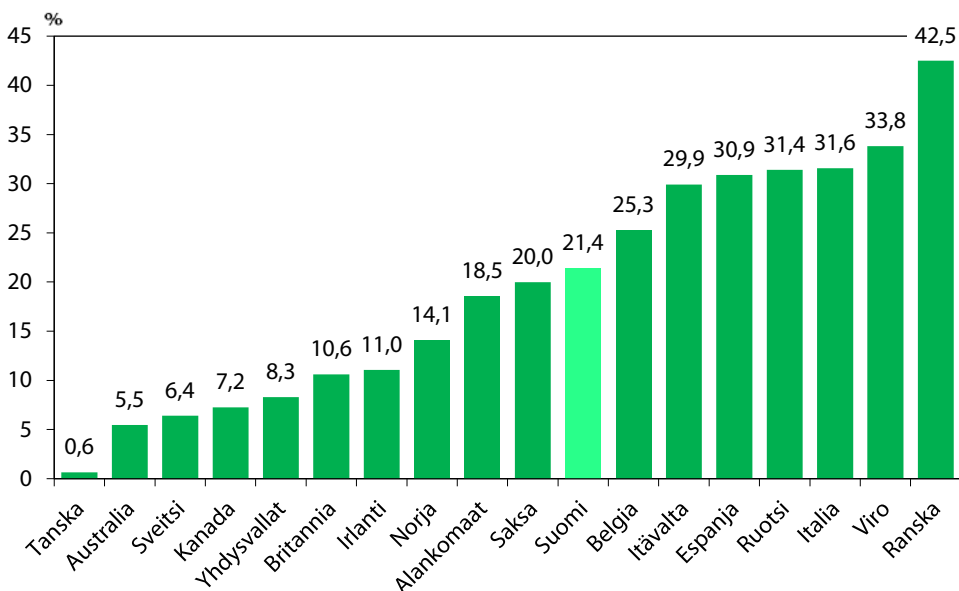
Työnantajien palkkasidonnaiset, pakolliset veronluonteiset sosiaalivakuutusmaksut ovat Suomessa tänä vuonna hieman alle Euroopan vertailumaiden keskiarvon ylintä esimerkkipalkkatasoa lukuun ottamatta. Ylimmällä palkkatasolla ne ovat Suomessa keskiarvoa korkeampia, koska monissa maissa maksuille on asetettu yläraja. Suomessa sosiaalivakuutusmaksuilla ja niiden perusteena käytettävillä palkkoilla ei ole vastaavia kattosääntöjä.

Maksukattojen vuoksi Espanjassa ja Itävallassa maksuprosentit suurituloisista työntekijöistä jäävät pienemmiksi kuin Suomessa (kuva 4.12) toisin kuin keskipalkkaisen osalta (kuva 4.11).

Vertailumaissa on hyvin erilaisia tapoja verottaa työntekijöitä ja työnantajia. Esimerkiksi Virossa, Ruotsissa, Ranskassa ja Espanjassa työnantajat maksavat suuren osan työn verotuksesta palkkaperusteisten sosiaalivakuutusmaksujen muodossa. Sen sijaan esimerkiksi kireän palkkaverotuksen maa Tanska perii lähes olemattomia työnantajamaksuja. Muita keveän työnantajamaksupolitiikan maita ovat esimerkiksi Australia, Sveitsi ja Kanada.

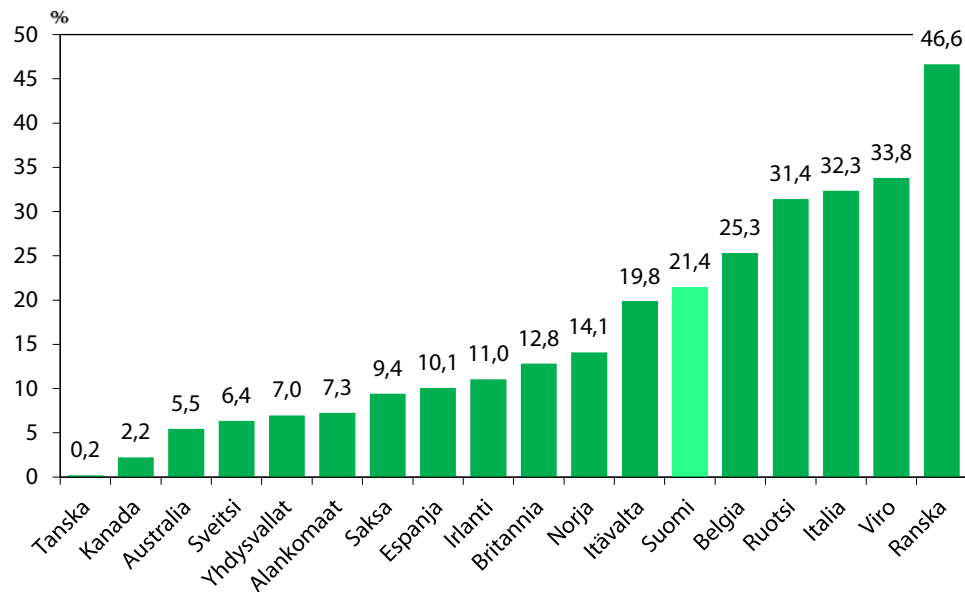
Työnantajamaksujen osuudet palkkakuluista löytyvät tarkemmin liitteestä 4.

Kuva 4.11 Työnantajan veronluonteiset sosiaalivakuutusmaksut 47 000 euron vuosipalkasta 2022, perheetön palkansaaja

¹⁹ 53–62-vuotiaiden osalta työnantajien osuus maksuista on hieman pienempi ja vastaavasti työntekijän suurempi eläkevakuutusmaksun ikäsidonaisuudesta johtuen.

Kuva 4.12 Työnantajan veronluonteiset sosiaalivakuutusmaksut 152 500 euron vuosipalkasta 2022, perheetön palkansaaja

4.4 Palkkaverokiila – työvoimakustannukseen kohdistuvat palkkasidonnaiset verot yhteensä

Palkkaverokiila mittaa työhön kohdistuvaa verorasitusta, ja se on kansainvälisissä vertailuissa laajasti käytetty mittari työn verotuksesta. Palkkaverokiila kertoo kaikkien palkkaan kohdistuvien tuloverojen ja veronluonteisten maksujen osuuden työnantajan palkkakustannuksesta. Työvoimakustannus muodostuu työntekijän bruttopalkasta ja työnantajan palkkasidonnaisista veronluonteisista maksuista. Liitteissä 5.1 ja 5.2 on esitetty vertailumaiden palkkaverokiila kattavammin selvitksen tulotasoilla.

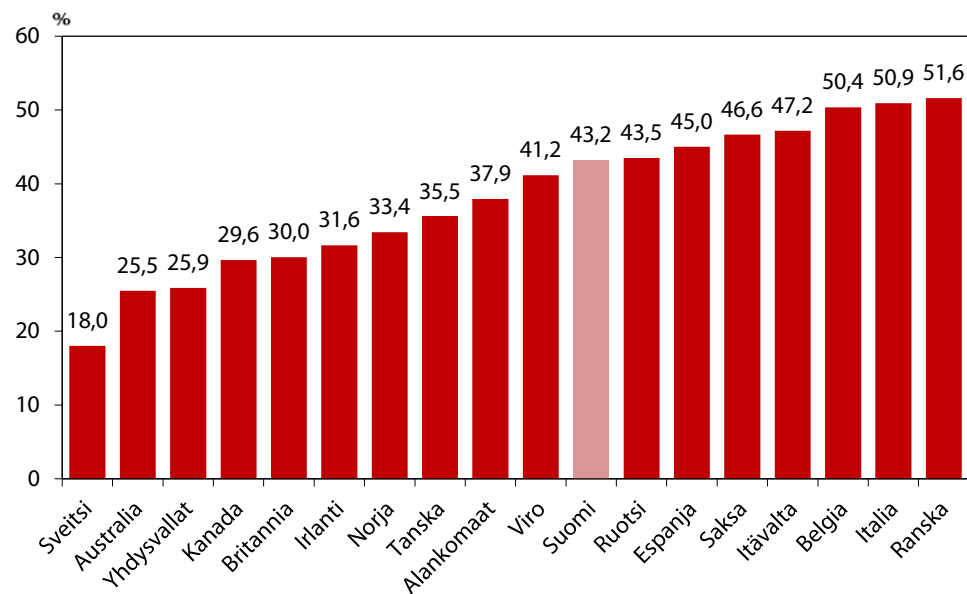
Kuvassa 4.13 esitetään suomalaisittain keskipalkkaiseen bruttopalkkaan kohdistuva palkkaverokiila. Palkkaverokiila on levein Ranskassa, 51,6 prosenttia. Myös Italiassa ja Belgiassa yli puolet palkkakuluista menee tuloveroihin ja veronluonteisiin maksuihin. Vuoden 2021 vertailussa verokiila oli suurin Italiassa (Kirkko-Jaakkola 2021), jossa kuluvalle vuonna kevennettiin keskituloisten verotusta

Suomessa työn verotus on kahdeksanneksi kireintä. Keskipalkkaisen työntekijän työvoimakustannuksesta menee meillä 43,2 prosenttia veroihin ja veronluonteisiin maksuihin, kuten vuoden 2021 vertailussa. Suomen asema kohentui kilpailukyky-sopimukseen liittyvien maksumuutosten ja vuoden 2017 tuloverokevennyksen myötä. Vielä vuonna 2016 Suomessa oli vertailumaiden kuudenneksi suurin kiila suomalaisella keskipalkalla.

Palkkaverokiila on Suomessa hieman matalampi kuin korkeiden työnantajamaksujen Ruotsissa. Tällä mittarilla myöskään Viro ei näytä läheskään yhtä kevyeltä verottajalta kuin palkansaajan tuloverotarkastelu antaisi ymmärtää. Sen sijaan kireän tuloverotuksen Tanskassa palkkaverokiila on reippaasti Suomea kapeampi, koska työnantajamaksut ovat hyvin matalat.

Koska progressio on Suomessa kireää eikä meillä ole työnantajamaksuja rajoittavia kattosääntöjä, työhön kohdistuva palkkaverokiila on vertailumaihin verrattuna sitä suurempi mitä korkeampi palkkataso on kyseessä. Korkeasti palkatun työn palkkaverokiila onkin Suomessa vertailumaiden viidenneksi levein (kuva 4.14).

Kuva 4.13 Palkkaverokiila, % työvoimakustannuksesta perheettömällä palkansajalla vuonna 2022, vuosipalkka 47 000 euroa

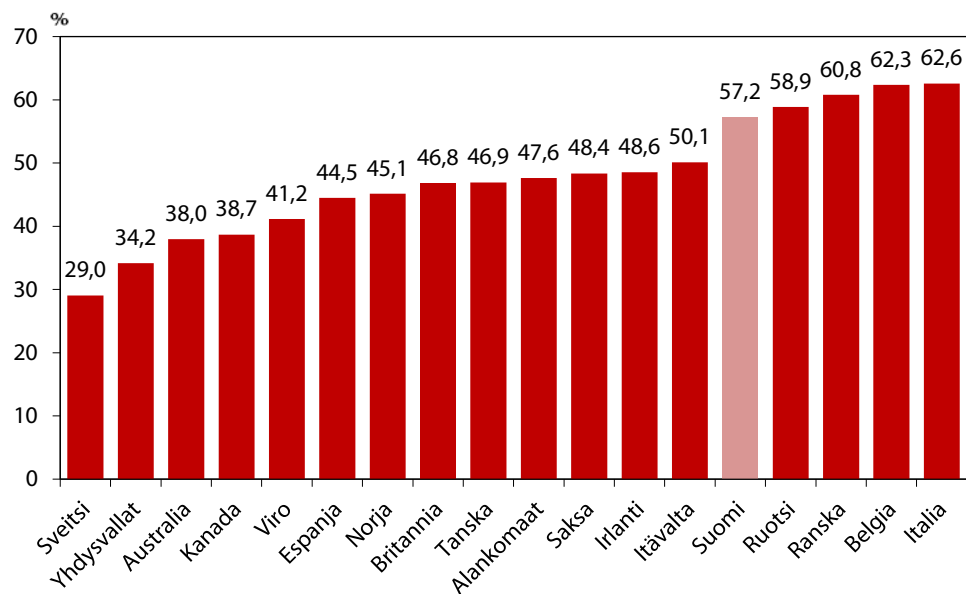

Ruotsissa palkkaverokiila on Suomea leveämpi myös korkeimmalla tulotasolla. Sen sijaan Itävallassa, Saksassa ja Espanjassa palkkaverokiila on tällä tulotasolla selvästi Suomea matalampi, vaikka se keskituloisella palkkatasolla oli korkeampi.

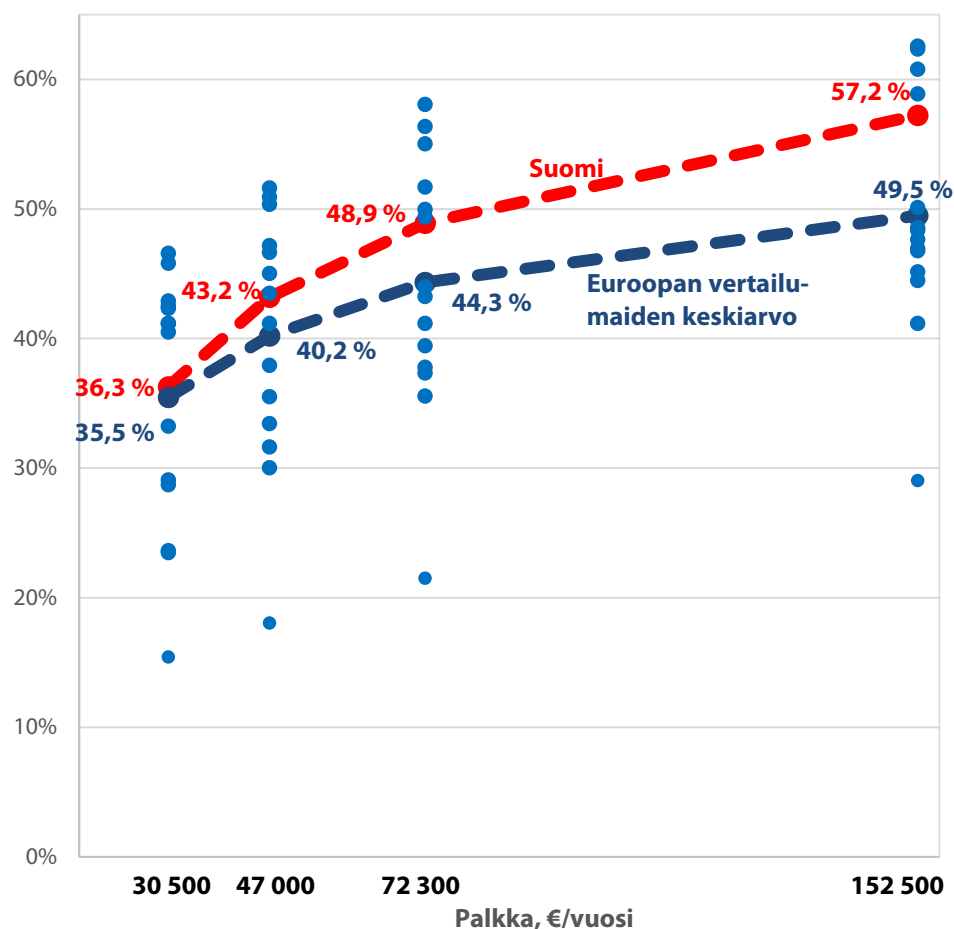
Italiassa, Belgiassa ja Ranskassa palkkaverokiila ylittää 60 prosentin, jolloin alle 40 prosenttia työnantajan maksamista palkkakuluista päättyy työntekijälle. Vertailumaiden pienimmät verokiilat löytyvät EU:n ja Euroopan ulkopuolisista maista.

Kuvasta 4.15 nähdään, että pienimmän esimerkkipalkan palkkaverokiila on Suomessa selvitysvuonna hieman Euroopan vertailumaiden keskiarvoa korkeampi, mutta jo suomalaisittain keskituloisella verokiila on kolme prosenttiyksikköä keskiarvon yläpuolella. Korkeimmalla esimerkkipalkkatasolla palkkaverokiila on Suomessa lähes kahdeksan prosenttiyksikköä leveämpi kuin Euroopan vertailumaissa keskimäärin.

Kuva 4.14 Suurituloiseen palkkaan, vuosipalkka 152 500 euroa, kohdistuva palkkaverokiila vuonna 2022, perheetön palkansaaja, % työvoimakustannuksesta

Kuva 4.15 Palkkaverokiila (tuloverojen sekä palkansaajan ja työnantajan sosiaalivakuutusmaksujen osuus työvoimakustannuksesta) Suomessa ja Euroopan vertailumaissa vuonna 2022, perheetön palkansaaja, % työvoimakustannuksesta

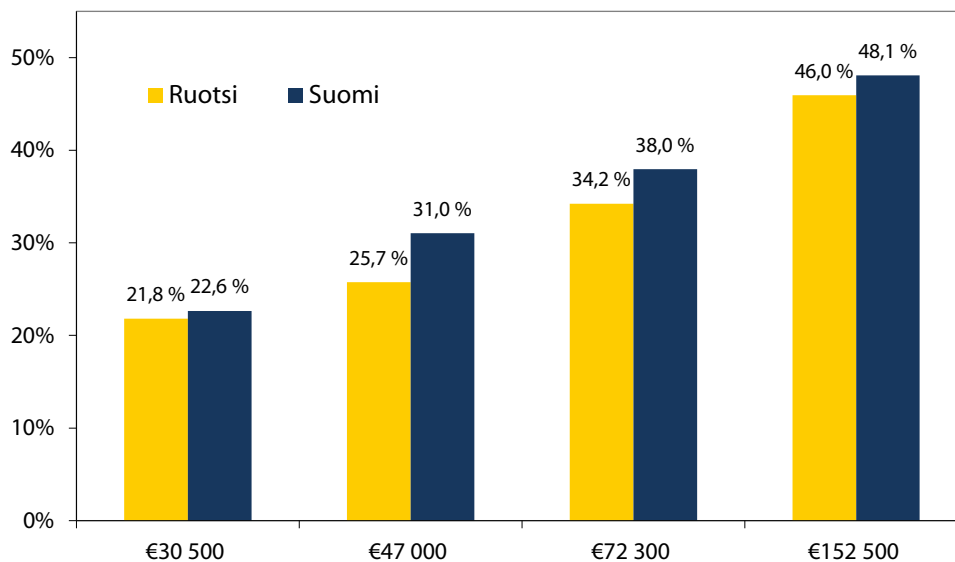
5 SUOMEN PALKKAVEROTUS VERRATTUNA SKANDINAVIAAN, VIROON, SAKSAAN JA BRITANNIAAN

Ruotsi

Palkansaajan verotus on Ruotsissa kevyempää kuin Suomessa jo selvityksen matalimmasta tulotasosta ylöspäin (kuvat 5.1. ja 5.2). Esimerkiksi suomalaisen keskipalkan tuloverotus on meillä 5,3 prosenttiyksikköä kireämpää kuin Ruotsissa. 47 000 euron vuosipalkalla Ruotsissa jää näin palkansaajalle käteen lähes 2 500 euroa enemmän vuodessa kuin Suomessa.

Vuodesta 2020 lähtien kaikkein suurituloisimmilla tulotasolla veroprosentti on jäänyt Ruotsissa matalammaksi kuin Suomessa, kun Ruotsi leikkasi valtion tuloveroasteikon korkeampaa marginaaliveroprosenttia viidellä prosenttiyksiköllä. Ruotsin veroprosentti laski myös alimmalla tulotasolla Suomea kevyemmäksi vuonna 2021, kun Ruotsin hallitus toteutti tuloverokevennyksen, josta osa on pysyväksi tarkoitettu, mutta pienituloisille suunnattu koronakriisiin liittyvä verohuojennus kaksivuotinen (2021 ja 2022). (Ks. tarkemmin luvusta 3.1 Ruotsin viimeaikaisesta veropolitiikasta).

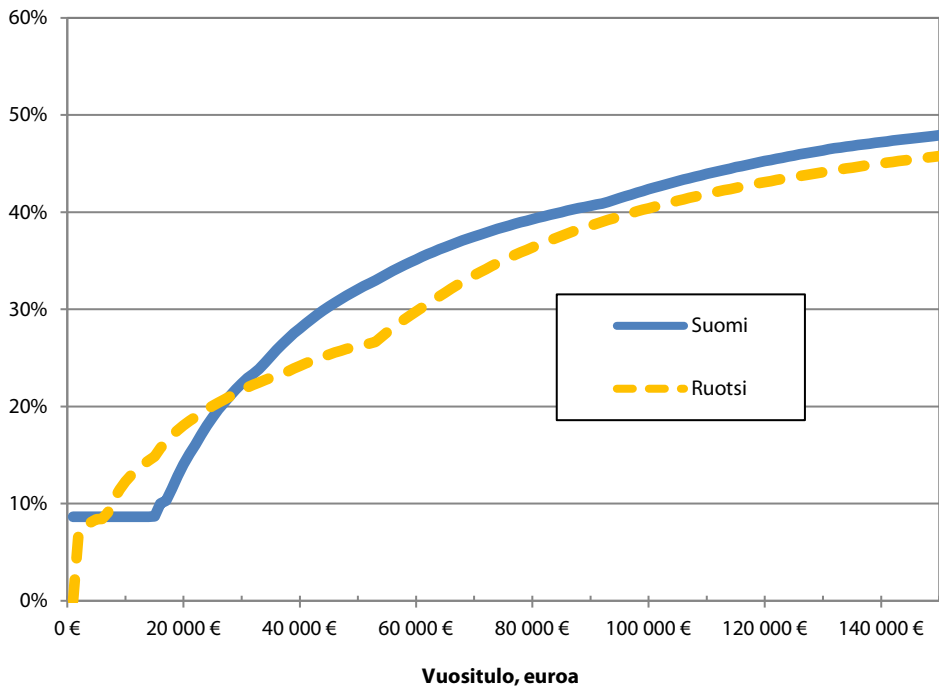
Kuva 5.1 Palkansaajan tuloveroasteet Suomessa ja Ruotsissa neljällä eri vuosipalkalla 2022

Kuvasta 5.2 erottuu kattavammin Suomen ja Ruotsin palkkaverotuksen erot. Suomalaisittain keskipalkkaisilla ja sitä hieman korkeammilla tulotasolla Ruotsin verotus on selkeästi kevyempää. Tätä selittää se, että marginaaliveroprosentti nousee

Ruotsissa päälle 35 prosentin vasta yli keskipalkkaisella, kun Suomessa jo 34 000 euron tulotasolla marginaaliveroprosentti nousee 48 prosenttiin (kuva 5.3 ja 5.4.). Veroprogressio on Suomessa siten selvästi jyrkempi pieni- ja keskituloiselle.

Kuva 5.2 Palkansaajan tuloveroasteet Suomessa ja Ruotsissa 2022 vuosipalkan mukaan

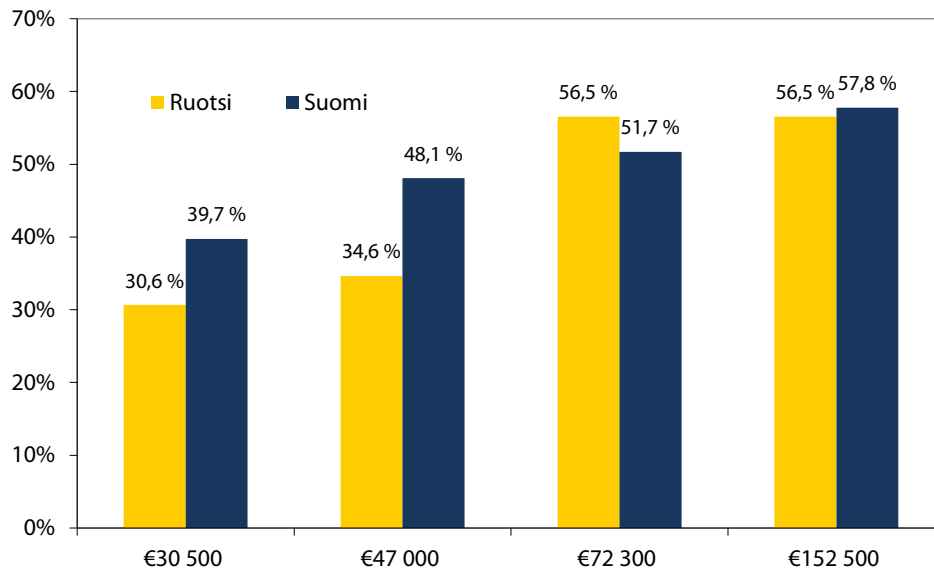

Matalimman esimerkkipalkkatason kohdalla marginaaliveroprosenttien ero on Suomen tappioksi noin yhdeksän prosenttiyksikköä ja keskipalkkaisella 13,5 prosenttiyksikköä. Toiseksi korkeimmalla palkkatasolla marginaalivero on Ruotsissa Suomea korkeampi ja jo maksimissaan. Suomessa marginaaliveroprosentti on kuitenkin vielä korkeampi suurimman esimerkkipalkan tasolla.

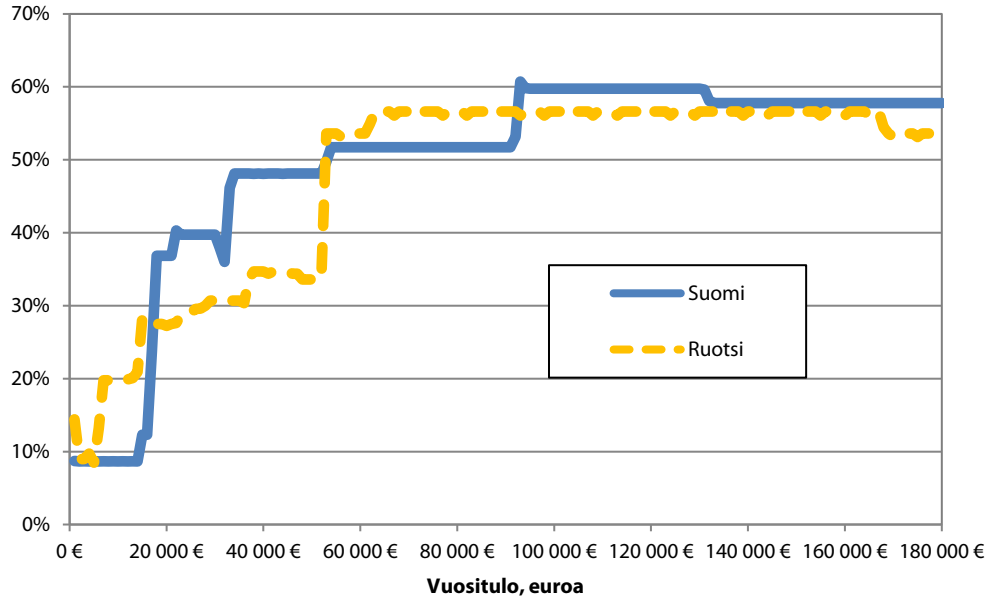
Suomessa kaikkein korkein marginaaliveroprosentti osuu ylintä esimerkkipalkkaa pienemmille tulotasolle verovähennysten pienentymisen takia: noin 93 000–132 000 vuosituloilla marginaalivero on lähes 60 prosenttia vuonna 2022. Ruotsissa ylin marginaalivero sen sijaan on juuri 56,5 prosenttia, mikä johtuu työtulovähennyksen leikkaantumisesta. Noin 1 760 000 kruunun (noin 168 000 euron) vuosituloilla marginaalivero tippuu 53,5 prosenttiin, kun vähennys on kokonaan poistunut.

Matalimmalla ja keskipalkkaisella tulotasolla (30 500 euroa ja 47 000 euroa) sekä kaikkein korkeimmilla palkkatasoilla (152 500 euroa) lisätulojen hankinta on näin Ruotsissa Suomea houkuttelevampaa.

Kuva 5.3 Palkansaajan marginaaliveroasteet Suomessa ja Ruotsissa neljällä eri vuosipalkalla 2022

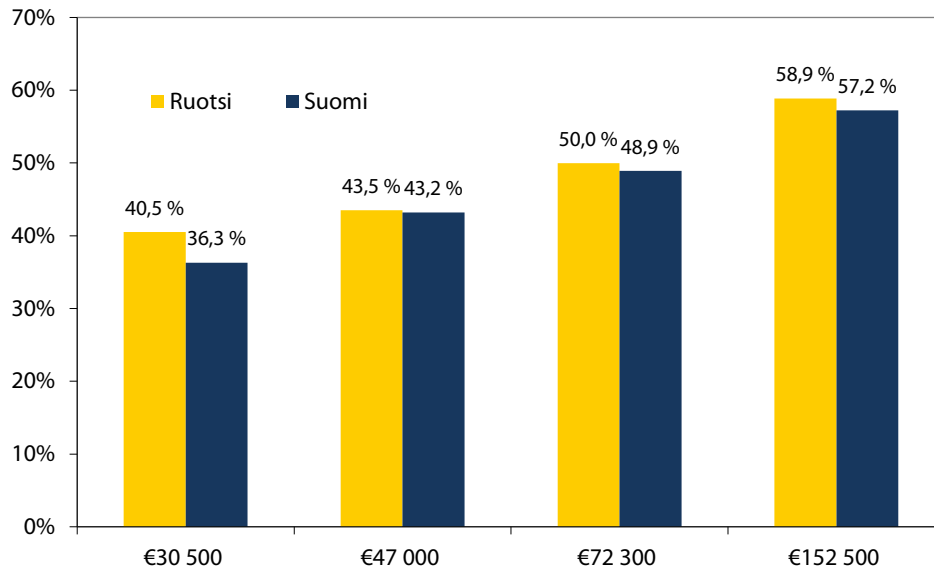

Kuva 5.4 Palkansaajan marginaaliveroprosentit Suomessa ja Ruotsissa 2022 vuosipalkan mukaan

Kun tarkastellaan työn verotusta huomioimalla työnantajan veronluonteiset sosiaalivakuutusmaksut, palkkaverokiila on Ruotsissa yhä Suomea leveämpi kaikilla selvityksen neljällä tulotasolla (kuva 5.5). Tämä johtuu siitä, että työnantajamaksut ovat Ruotsissa kymmenen prosenttiyksikköä korkeammat kuin Suomessa. Maksut ovat pysyneet Ruotsissa ennallaan, kun taas Suomessa ne ovat pikemminkin laskeutuneet 2010-luvun puolivälistä.

Kuva 5.5 Palkkaverokiila, % työvoimakustannuksesta, Suomessa ja Ruotsissa neljällä eri vuosipalkalla 2022

Norja

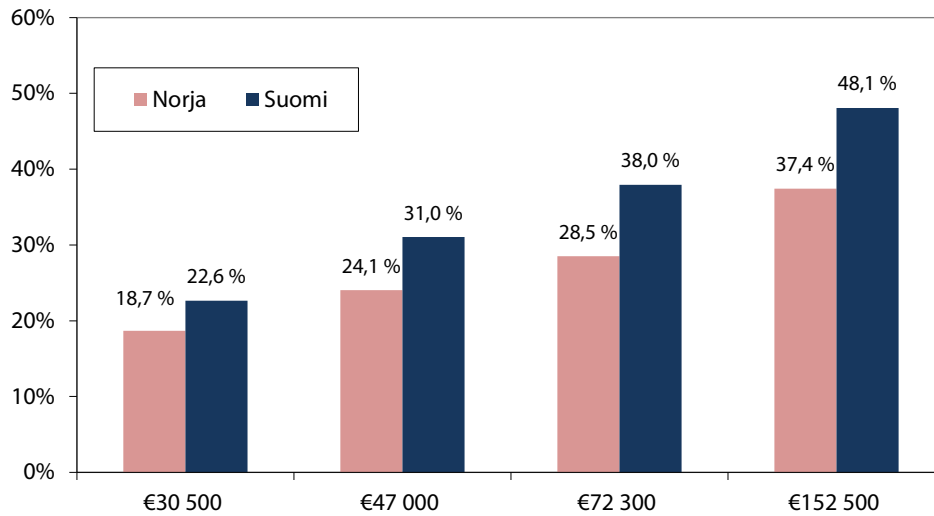
Norjassa palkkatuloja verotetaan kevyemmin kuin Suomessa. Selvitysvuonna pieni- ja keskituloisten verotusta kevennettiin Norjassa perusvähennystä korottamalla.

Pienipalkkaisimman tulotason kohdalla palkansaajan veroprosentti on Norjassa 3,9 prosenttiyksikköä matalampi kuin Suomessa, ja ero kasvaa tulojen noustessa (kuva 5.6). Suomalaisella keskipalkalla ero on 6,9 prosenttiyksikköä. Korkeimmalla tulotasolla ero on yli kymmenen prosenttiyksikköä. On kuitenkin syytä huomioida, että norjalainen keskipalkka on lähempänä toiseksi korkeinta tulotasoa kuin suomalaista keskipalkkaa.

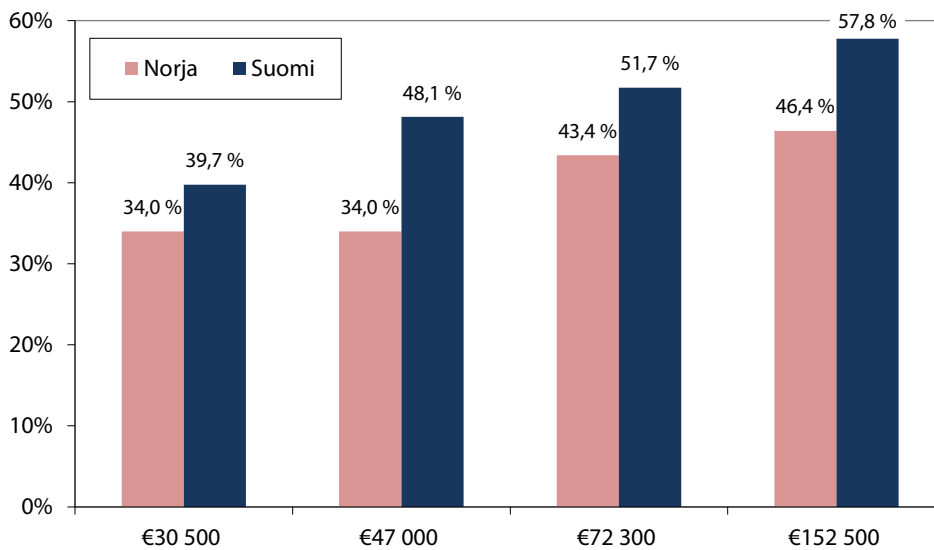
Suomeen verrattuna marginaaliveroasteet ovat Norjassa matalia. Ylimmän esimerkkipalkan marginaaliveroprosentti jää Norjassa 46,4 prosenttiin, kun se Suomessa on 57,8 (kuva 5.7). Yli 2 miljoonan kruunun tuloilla marginaalivero nousee vielä Norjassa prosenttiyksiköllä korkeimman esimerkkipalkan tasosta selvitysvuonna voimaan tulleen uuden veroasteikon korkeimman prosentin johdosta. Ylin marginaalivero jää kuitenkin yhä alle 50 prosenttiin.

Työstä kerättävät verot ja veronluonteiset maksut painottuvat Norjassa enemmän palkansaajan verotukseen kuin työnantajamaksuihin. Työnantajamaksut ovat tänä vuonna Norjassa noin seitsemän prosenttiyksikköä matalammat kuin Suomessa.

Kuva 5.6 Perheettömän palkansaajan tuloveroasteet Suomessa ja Norjassa neljällä eri vuosipalkalla 2022

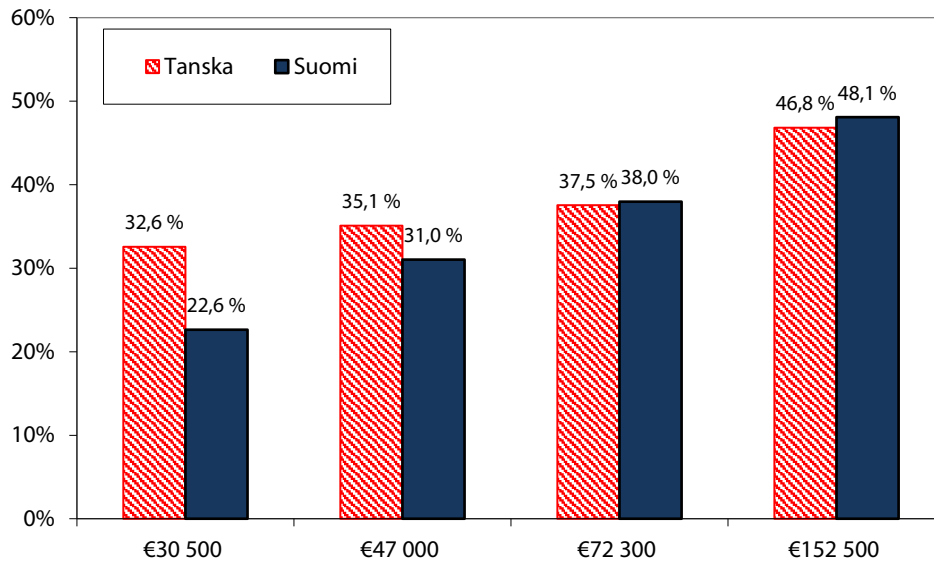
Kuva 5.7 Perheettömän palkansaajan marginaaliveroasteet Suomessa ja Norjassa neljällä eri vuosipalkalla 2022

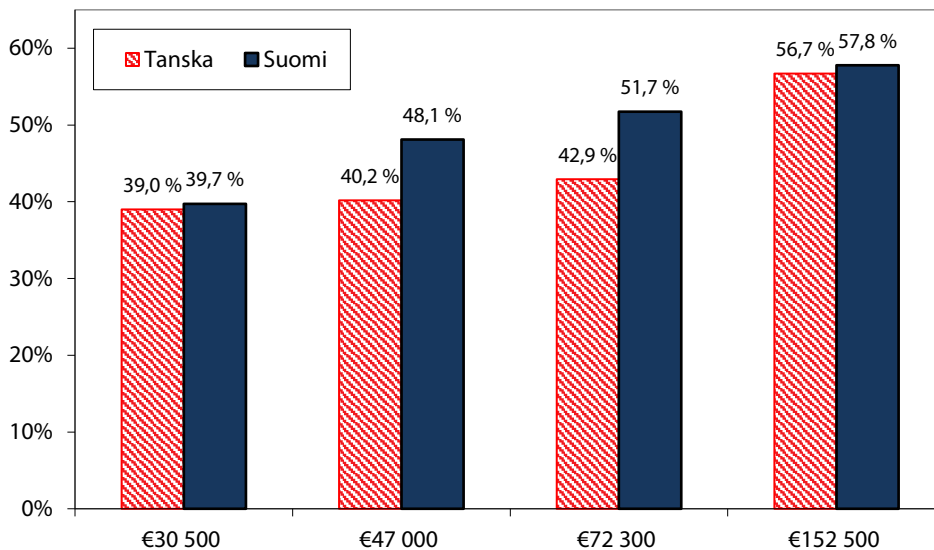
Tanska

Tanskassa palkansaajan tuloverotus on erityisen ankaraa pienimmällä esimerkkipalkkatasolla, jolla Tanskan verotus ylittää Suomen kymmenellä prosenttiyksiköllä (kuva 5.8). Ero kaventuu suuremmilla tulotasoilla veroprosentin kääntyessä ylimmällä esimerkkipalkkatasolla Tanskassa Suomea matalammaksi. Yhden tulonsaajan palkansaajaperheitä Tanska verottaa kevyemmin kuin Suomi alinta tulotaso lukuun ottamatta.

Kuva 5.8 Perheettömän palkansaajan tuloveroasteet Suomessa ja Tanskassa neljällä eri vuosipalkalla 2022

Kuva 5.9 Perheettömän palkansaajan marginaaliveroasteet Suomessa ja Tanskassa neljällä eri vuosipalkalla 2022

Tanskan tuloverotuksen ankaruus näkyy korkeina marginaaliveroprosentteina jo matalilla tulotasolla (kuva 5.9). Suomen marginaaliveroprosentti ei kuitenkaan jää millään selvityksen tulotasolla Tanskaa alemmaksi.

Kokonaisuutena työn verotus ei ole Tanskassa niin kireää kuin mitä ensi tuntu- malla näyttää. Työnantajan maksamien poikkeuksellisen matalien sosiaalivakuu- tusk maksujen vuoksi Tanskassa palkkaverokiila jää kaikilla esimerkkipalkkatasoilla Suomea matalammalle tasolle. Tanskan osalta tulee kuitenkin muistaa, että yleinen

palkkataso on Suomea korkeampi. Tanskalainen keskipalkka on jotakuinkin selvityksen keskimmäisten palkkatasojen puolivälissä. OECD:n (2022a) palkkaverokii-lavertailussa, jossa vertaillaan työn verotusta kunkin maan paikallisella palkkaja-kaumalla, Tanska on kuitenkin OECD-maiden keskikastia.

Viro

Viro on kevyen palkkaverotuksen maa nykyään kaikilla tulotasoilla matalan tasa-veroprosentin ja tuloriippuvaisen perusvähennyksen ansiosta.

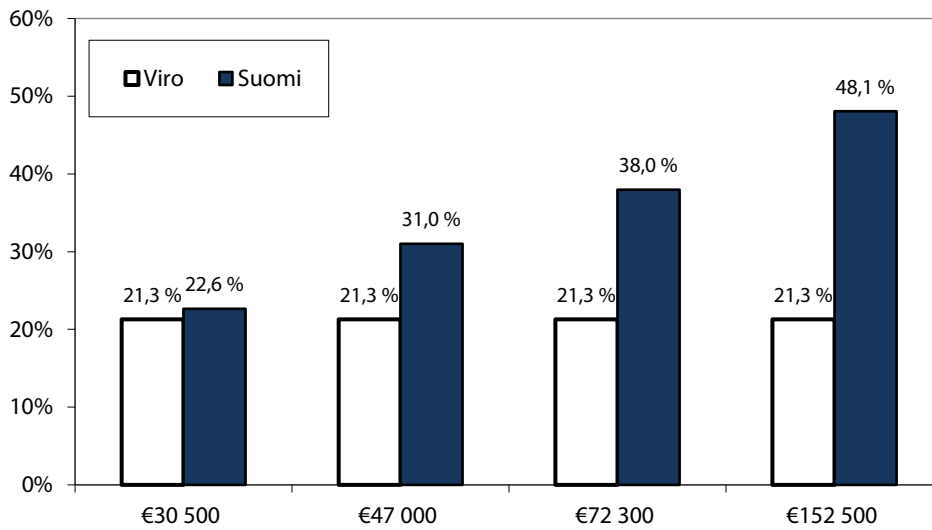
Viron tuloverotusta muutettiin vuoden 2018 alussa selvästi progressiivisemmaksi perusvähennystä uudistamalla. Kun aiemmin 2 160 euron perusvähennykseen oli-vat oikeutettuja kaikki tulotasosta riippumatta, nykyään 6 000 euroon korotettu pe-rusvähennys leikkaantuu tulojen ylittäessä 14 400 euroa ja poistuu kokonaan noin 25 000 euron vuosituloilla. Vähennyksen korotus kevensi huomattavasti pieni- ja keskipalkkaisten (maan keskipalkka on 18 000 euron vuosipalkan tietämällä) vero-tusta, mutta vähennyksen leikkuri kiristi jonkin verran yli 21 000 euroa ansaitsevien verotusta.

Kun aiemmin marginaaliveroprosentti oli perusvähennyksen muodostaman vero-vapaan tulon jälkeen kaikilla tulotasoilla 21,3 prosenttia sosiaalivakuutusmaksui-neen, nyt marginaalivero nousee 32,4 prosenttiin perusvähennyksen leikkaantu-essa. Koska marginaalivero asettuu tämän jälkeen takaisin hyvin matalalle 21,3 pro-senttiin, suomalaisittain suuripalkkaisten tuloverotus on hyvin kevyttä Virossa. Esimerkiksi 152 500 euron vuosipalkalla veroprosentti on Virossa 26,8 prosenttiyksikköä matalampi kuin Suomessa. Viron tuloveroprosentti on tällä tulotasolla kaik-kein matalin selvityksen vertailumaista.

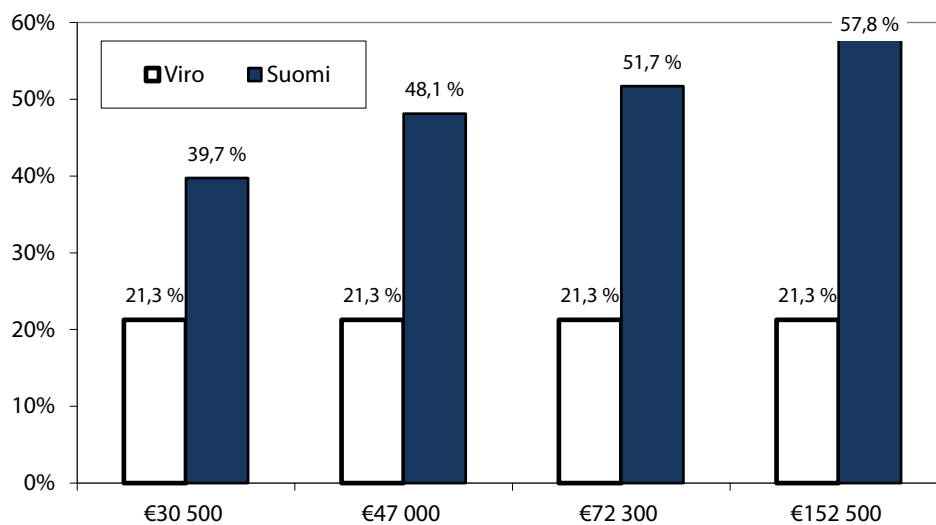
Kaikilla selvityksen tulotasoilla sekä veroprosentti että marginaalivero ovat 21,3 prosenttia Virossa. Viron ja Suomen marginaaliveroprosenttien ero onkin huima myös selvityksen pienimmällä palkkatasolla (kuva 5.11), vaikka tuloveroprosentti ei ole vielä tällä tulotasolla paljoa korkeampi. Pienimmän esimerkkipalkan margi-naaliveroprosentti on Suomessa reilu 18 prosenttiyksikköä Viroa kireämpi, ja tulo-ten lisääntyessä ero kasvaa yli 36 prosenttiyksikköön ylimmällä tulotasolla.

Työn verotus kohdistuu kuitenkin Virossa työntekijöitä voimakkaammin työnan-tajille, jotka maksavat työntekijän bruttopalkan päälle lähes 34 prosenttia sosiaali-ja työttömyysvakuutusmaksuja. Kun palkansaajan veroihin lisätään työnantajien maksut, niin työn verotus ei kokonaisuudessaan näyttäydy Virossa enää erityisen keveänä. Suomalaisittain pienipalkkaisen työntekijän palkkaverokiila on Virossa noin viisi prosenttiyksikköä Suomea korkeampi, mutta suuremmilla palkkatasoilla asetelma muuttuu Viron eduksi, palkkaverokiilan pysyessä 41,2 prosentissa kaikilla selvityksen tulotasoilla.

Kuva 5.10 Perheettömän palkansaajan tuloveroasteet Suomessa ja Virossa neljällä eri vuosipalkalla 2022

Kuva 5.11 Perheettömän palkansaajan marginaaliveroasteet Suomessa ja Virossa neljällä eri vuosipalkalla 2022

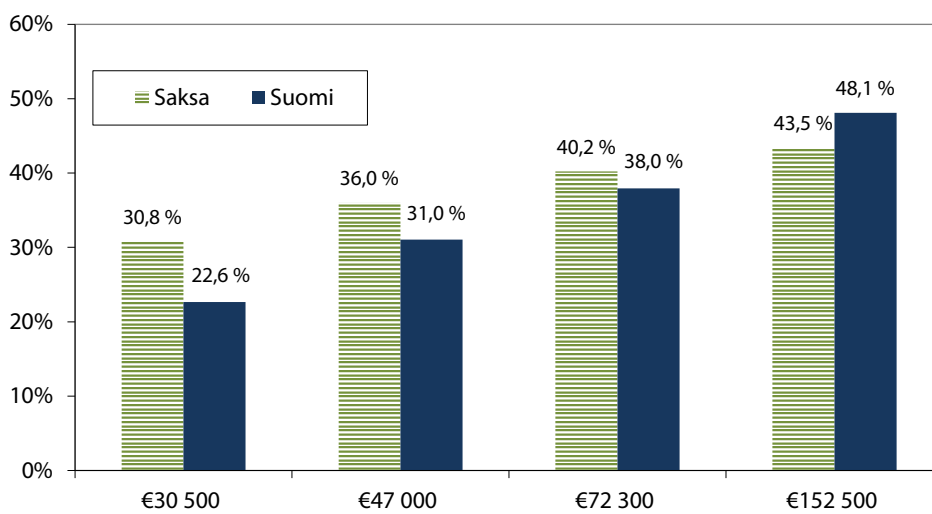
Saksa

Saksa on perheettömien palkansaajien työntekoa kireästi verottava maa. Saksassa tuloverotus on kireämpää kuin Suomessa selvityksen kolmella alimmalla esimerkkipalkkatasolla. Sen sijaan ylimmän esimerkkipalkan kohdalla asetelma muuttuu, ja Suomen verotus nousee 4,6 prosenttiyksikköä Saksaa kireämmäksi.

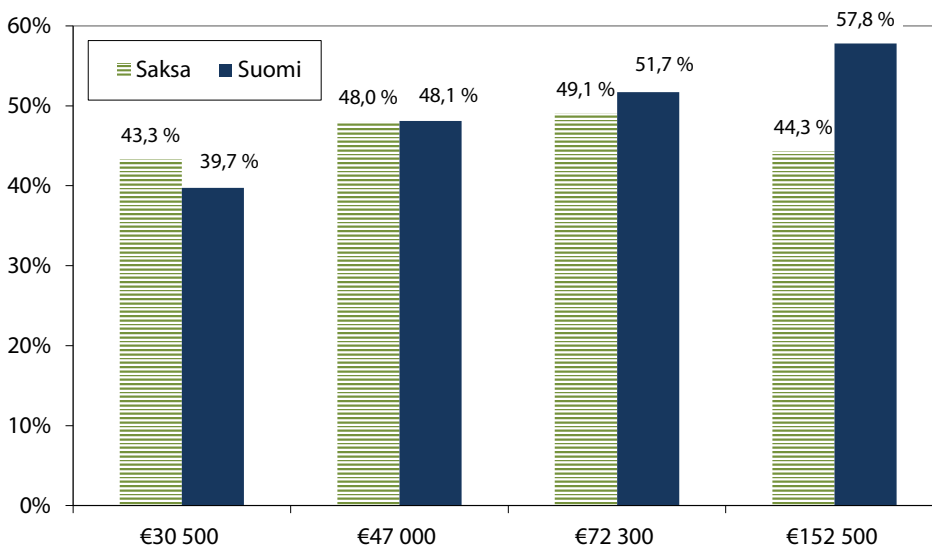
Perheellisten verottajana Saksan verokohtelu on lempeämpää. Yhden ja kahden tulonsaajan palkansaajaperheen verotus onkin Saksassa Suomea kevyempää kaikilla selvityksen palkkatasoilla. Saksassa yhteisverotus keventää etenkin yhden tulonsaajan perheen verotusta huomattavasti.

Marginaalivero on Saksassa hyvin korkea matalilla tulotasoilla. Kahdella alimmalla esimerkkipalkalla marginaalivero on Saksassa Suomea korkeampi. Ylimmän esimerkkipalkan kohdalla Suomen marginaalivero on sen sijaan selvästi Saksaa kiireämpi. Tämä johtuu siitä, että Saksassa on enimmäistulorajat sekä työntekijän että työnantajan sosiaalivakuutusmaksuille. Saksan marginaalivero laskee enimmäistulorajan jälkeen, kun maksettavien sosiaalivakuutusmaksujen osuus tuloista pienee palkan kasvaessa. Varsinkin suurehkoilla palkoilla lisätulojen ansaitseminen on siten Saksassa selvästi kannustavampaa kuin Suomessa (kuva 5.13).

Kuva 5.12 Perheettömän palkansaajan tuloveroasteet Suomessa ja Saksassa neljällä eri vuosipalkalla 2022

Kuva 5.13 Perheettömän palkansaajan marginaaliveroasteet Suomessa ja Saksassa neljällä eri vuosipalkalla 2022

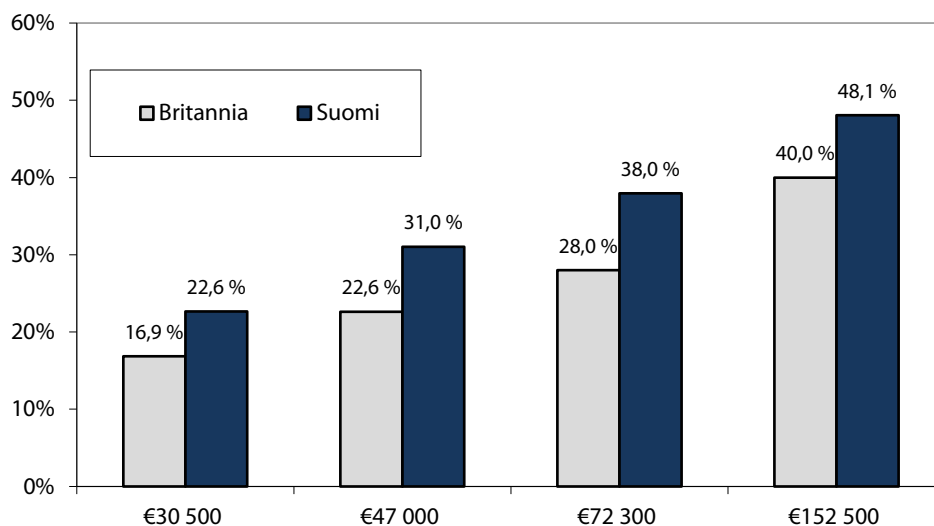
Britannia

Britanniassa työn verotus on kevyttä verrattuna Suomeen ja moneen muuhun Euroopan maahan (kuva 5.14). Pienimmän esimerkipalkan kohdalla Suomen palkkaverotus on lähes kuusi prosenttiyksikköä Britanniaa kireämpää. Korkeimmilla palkkatasoilla Britannian ero Suomeen on 8–10 prosenttiyksikköä. Myös työnantajamaksut ovat Britanniassa selvästi Suomea matalampia.²⁰

Britanniassa tuettiin aiemmin perheellisiä pienituloisia palkansaajia lapsihyvityksen ja tuntevan ansiotulovähennyksen avulla. Verojärjestelmän kautta annettava tuki yhdistettiin kuitenkin sosiaaliturvaetuuksiin (Universal Credit) eikä nykyään perhestatuksella ole juurikaan merkitystä verotukseen selvityksen tulotasoilla.

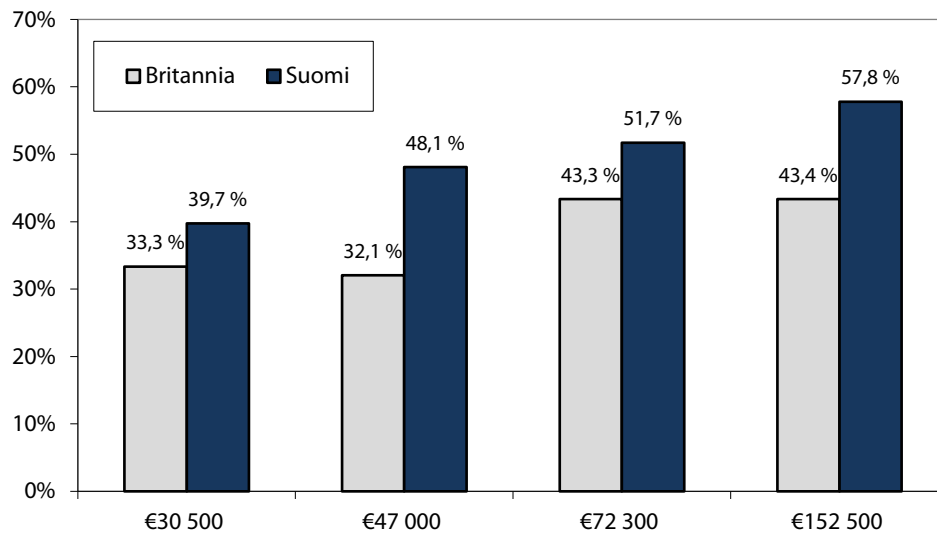
Marginaaliveroasteet ovat selvityksen palkkatasoilla selvästi matalammat Britanniassa kuin Suomessa. Vuoden 2016 palkkaverovertailussa (Kirkko-Jaakkola 2016) sen sijaan ylimmän tulotason osalta Britannian marginaaliveroaste oli peräti 62 prosenttia. Se johtui siitä, että noin 100 000–125 000 punnan verotettavilla tuloilla perusvähennyksen leikkaantumisen nostaa marginaaliveroprosenttia merkittävästi. Tämän tulovälin jälkeen marginaaliveroprosentti laskee, kun vähennykseen ei ole enää oikeutettu. Britannian tuloveroasteikon yli tuloluokka osuu selvityksen ylintä esimerkipalkkaa korkeampiin 150 000 punnan ylittäviin tuloihin, mikä korottaa marginaaliveroa viidellä prosenttiyksiköllä, marginaaliveroprosentin jäädessä kuitenkin kokonaisuudessaan alle 50 prosentin.

Kuva 5.14 Perheettömän palkansaajan tuloveroasteet Suomessa ja Britanniassa neljällä eri vuosipalkalla 2022

²⁰ Britannian verolaskelmissa on mukana 1,25 % korotus työntekijöiden ja työnantajien sosiaalivakuutusmaksuihin, joka kuitenkin poistettiin lokakuussa 2022. Katso tarkemmin Britannian veropolitiikasta luvusta 3.

Kuva 5.15 Perheettömän palkansaajan marginaaliveroasteet Suomessa ja Britanniassa neljällä eri vuosipalkalla 2022

6 LOPUKSI

Koronavirus vaikutti 2020-luvun alun veropolitiikkaan, kun monissa maissa tehtiin väliaikaisia kohdistettuja kevennyksiä verotukseen nopeasti kriisin iskettyä. Tuloverotuksessa suosittuja olivat väliaikaiset verovähennysten korotukset, mutta myös pysyvämpiä toimia tehtiin esimerkiksi jo aiemmin suunniteltuja veronkevennyksiä aikaistamalla (ks. myös OECD 2022a, b ja c).

Monet väliaikaiset helpotukset olivat vasta ehtineet päättyä, kun uusille tuli tilausta Euroopan energiakriisin ja korkean inflaation takia vuonna 2022. Nyt kohdistettuja veronkevennyksiä on tehty pääasiassa energian verotukseen, ja niiden vastapainona useampi maa on ottamassa käyttöön energiayhtiöiden voittoihin kohdistuvia windfall-veroja ja solidaarisuusmaksuja. Kotitalouksien kustannuskriisin helpottamiseksi myös tuloverotusta on kevennetty, esimerkiksi Saksassa ja Tanskassa taanhehtivasti kesken vuoden 2022.

2010-luvun loppupuoliskolla veropolitiikka oli Euroopassa kääntynyt veronkorotusten kierteestä kasvuhakuisempaan suuntaan. Työn verotusta ennemmin kevennettiin kuin kiristettiin kilpailukyvyyn, kokonaiskysynnän ja työllisyyden vahvistamiseksi.

Pidemmän aikavälin trendinä ylimmät marginaaliverot ovat olleet laskusuunnassa EU:ssa, kun erityisesti hyväpalkkaisten verotukseen kohdistuu jonkinlaista verokilpailua kansainvälinen liikkuvuuden kasvaessa. Esimerkiksi Ruotsissa ja Alankomaissa ylimpiä marginaaliveroja laskettiin vuonna 2020. (European Commission 2020 ja 2021)

2020-luvun alkupuolella on havaittavissa kuitenkin joitakin aiemmasta trendistä poikkeavia veronkiristyksiä. Esimerkiksi yritysveroprosentit ovat nousseet Alankomaissa ja ensi vuonna Britanniassa. Lisäksi suurituloisten tuloverotukseen on tehty pieniä kiristyksiä: Espanjassa yli 300 000 euron tulojen marginaaliveroa korotettiin kahdella prosenttiyksiköllä vuonna 2021 ja Norjassa yli 2 miljoonan kruunun tuloihin kohdistuvaa marginaaliveroa prosenttiyksiköllä vuonna 2022.

Palkkaverotuksen osalta keventävät muutokset ovat kuitenkin olleet yleisempiä. Vuonna 2021 Alankomaissa, Saksassa ja Ruotsissa tuloverotusta kevennettiin. Selvitysvuonna 2022 Italiassa, Norjassa ja Saksassa verotusta kevennettiin pääasiassa pieni- ja keskituloisiin painottuen.

Verotuksen keventäminen tukee paitsi työn tarjontaa palkansaajien kannustimien parantuessa, myös työn kysyntää ja kilpailukykyä työvoimakustannusten kautta. OECD (2019 ja 2021b) suosittelee talouskasvun ja työllisyyden kohentamiseksi keventämään työn verotaakkaa Suomessa.

OECD (2018) kiinnittää myös huomiota Suomen kansainvälisesti vertaillen korkeisiin ylimpiin marginaaliveroihin, jotka voivat myös vaikuttaa paitsi erityisosaajien

pysymiseen Suomessa, myös muuttoaikeisiin ulkomailta Suomeen. Myös IMF (2020) arvioi, että hyvätuloisten marginaaliveroja voitaisiin alentaa jopa siten, etteivät verotuotot lainkaan vähenisi, kun työn tarjonta ja käteen jäävä tulo samalla kasvaisivat.

Suomessa verotus rasittaa ankarasti työuralla etenemisen kannustimia tulotasosta riippumatta. Keskipalkkaisten marginaaliveroprosentti on Suomessa Pohjoismaiden korkein ja suurituloisimman koko vertailujoukon toiseksi korkein Belgian jälkeen.

LÄHTEITÄ

AUSTRALIAN GOVERNMENT (2022). Taxation Office. <http://www.ato.gov.au/> viitattu 14.11.2022.

AUTIO SIRKKA ja KURJENOJA JAANA (2001). Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2001. Verotietoa 26, Veronmaksajain Keskusliitto.

BUNDESFINANZMINISTERIUM (2022) <https://www.bundesfinanzministerium.de> viitattu 15.11.2022.

CANADA REVENUE AGENCY (2022). <https://www.canada.ca/en/revenue-agency.html>, viitattu 1.12.2022.

COMMONWEALTH OF AUSTRALIA (2018). The 2018/2019 Budget. <https://www.budget.gov.au/>, viitattu 19.11.2018.

COMMONWEALTH OF AUSTRALIA (2020). The 2020/2021 Budget. <https://www.budget.gov.au/>, viitattu 10.11.2020.

GOVERNMENT OF CANADA (2022). Budget 2022, <https://www.budget.canada.ca/2022>, viitattu 1.12.2022.

GOVERNMENT OF CANADA (2021). Budget 2021. <https://www.budget.gc.ca/2021/>, viitattu 25.11.2021.

ELÄKETURVAKESKUS (2022). Lyhyen aikavälin maksutasoennuste. 18.10.2022.

ESTONIAN TAX AND CUSTOMS BOARD (2022). <https://www.emta.ee/>, viitattu 14.11.2022.

EUROPEAN COMMISSION (2022). Taxation trends in the European Union. 2022 edition.

EUROPEAN COMMISSION (2021): Annual Report on Taxation 2021.

EUROPEAN COMMISSION (2020): Tax Policies in the European Union. 2020 Survey.

EY (2016). Austrian National Assembly adopts 2015/2016 tax reform <http://www.ey.com/gl/en/services/tax/international-tax/alert--austrian-national-assembly-adopts-2015-2016-tax-reform>, viitattu 16.11.2016.

HM REVENUE & CUSTOMS (2019). Tax credits. <https://www.gov.uk/topic/benefits-credits/tax-credits>, viitattu 21.11.2019.

IMF (2020). Finland: Selected Issues. IMF Staff Country Reports Volume 2020 Issue 006.

INTERNATIONAL BUREAU OF FISCAL DOCUMENTATION (2022a). European Tax Handbook 2022. Global Tax Series. Amsterdam, IBFD.

INTERNATIONAL BUREAU OF FISCAL DOCUMENTATION (2022b). Tax News Service online. IBFD.

IRS (2022). <http://www.irs.gov/>, viitattu 16.11.2021.

JOINT COMMITTEE ON TAXATION (2022). Overview of the Federal Tax System as in Effect for 2022(JCX-14-22), June 28, 2022.

KIRKKO-JAAKKOLA MIKAEL (2016): Kansainvälinen palkkaverovertailu 2016. Verotietoa 76. Veronmaksajain Keskusliitto.

KIRKKO-JAAKKOLA MIKAEL (2021): Kansainvälinen palkkaverovertailu 2021. Verotietoa 91. Veronmaksajain Keskusliitto.

KURJENOJA JAANA (1998). Verokiila pysyy leveänä. Verokiilan kehitys vuosina 1987–1999. Verotietoa 11. Veronmaksajain Keskusliitto.

LEHTINEN TEEMU (1995). Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 1995. Verotietoa 2, Veronmaksajain Keskusliitto.

MIRPLEES REVIEW (2011). Tax by Design. Ch. 4, (toim.) J. Mirrlees, S. Adam, T. Besley, R. Blundell, S. Bond, R. Chote, M. Gammie, P. Johnson, G. Myles and J. Poterba, Oxford University Press.

NSW GOVERNMENT (2022). Taxes, duties, levies and royalties. <https://www.revenue.nsw.gov.au/taxes-duties-levies-royalties/payroll-tax/rates-and-thresholds>, viitattu 14.11.2022.

OECD (2022a). Taxing Wages 2022. OECD Publishing, Paris.

OECD (2022b). Revenue Statistics 2022: The Impact of COVID-19 on OECD Tax Revenues, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/8a691b03-en>.

OECD (2022c). Tax Policy Reforms 2022: OECD and Selected Partner Economies, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/067c593d-en>.

OECD (2021a). Taxing Wages 2019-2020. Non-tax compulsory payments as an additional burden on labour income in 2020.

OECD (2021b), Economic Policy Reforms 2021: Going for Growth: Shaping a Vibrant Recovery, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/3c796721-en>.

OECD (2019). Economic Policy Reforms 2019. Going for Growth. OECD Publishing, Paris.

OECD (2018). OECD Economic Surveys: Finland 2018. OECD Publishing, Paris.

REGERINGSKANSLIET (2022). Budgetpropositionen för 2023. 8.11.2022.
<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/proposition/2022/11/prop.-2022231/>.

REGERINGSKANSLIET (2021). Budgetpropositionen för 2022. 16.9.2021.
<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/proposition/2021/09/prop.-2021221/>.

REGERINGSKANSLIET (2019). Budgetpropositionen för 2020. 18.9.2019.
<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/proposition/2019/09/prop.-2019201/>.

RIS (2020). Gesamte Rechtsvorschrift für Einkommensteuergesetz 1988, Fassung vom 29.11.2020. <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10004570>.

SKATTEFORVALTNINGEN (2022). <https://skat.dk/>, viitattu 11.11.2022.

STATISTISKA CENTRALBYRÅN (2022). <http://www.scb.se/>, viitattu 16.11.2022.

SVERIGES RIKSDAG (2021). Statens budget 2022 – Rambeslutet. Finansutskottets betänkande 2021/22:FiU1. https://riksdagen.se/sv/dokument-lagar/arde/betankande/statens-budget-2022--rambeslutet_H901FiU1, viitattu 25.11.2021.

TAX FOUNDATION (2022). <https://taxfoundation.org/>, viitattu 16.11.2022.

TAX POLICY CENTER (2018). Urban Institute and Brookings Institution. Analysis of the Tax Cuts and Jobs Act, <http://www.taxpolicycenter.org/feature/analysis-tax-cuts-and-jobs-act>, viitattu 20.11.2018.

TILASTOKESKUS (2022a). Palkat ja työvoimakustannukset.
<http://www.stat.fi/til/pal.html>, viitattu 12.12.2022.

TILASTOKESKUS (2022b). Verot ja veronluonteiset maksut
<http://www.stat.fi/til/vermak>, viitattu 16.11.2022.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ (2022). Taloudellinen katsaus, Syksy 2022. Valtiovarainministeriön julkaisuja – 2022:58.

VERTAILUN PALKKATULOT ERI VALUUTOISSA

Maa	Valuutta	Markkinakurssi 2022 1. neljännes
Australia	AUD	1,5491
Britannia	GBP	0,8364
Kanada	CAD	1,4206
Norja	NOK	9,9247
Ruotsi	SEK	10,4807
Sveitsi	CHF	1,0364
Tanska	DKK	7,4407
Yhdysvallat	USD	1,1217

Lähde: Suomen Pankki

Tarkastellut tulotasot muunnettuina eri valuutoiksi, markkinakurssit

Maa	Valuutta	Tulo euroissa				Keskimääräinen palkka 2021**
		30 500	47 000 *	72 300	152 500	
Alankomaat	EUR	30 500	47 000	72 300	152 500	55 339
Australia	AUD	47 248	72 808	112 000	236 239	92 022
Belgia	EUR	30 500	47 000	72 300	152 500	52 248
Britannia	GBP	25 510	39 311	60 472	127 552	43 978
Espanja	EUR	30 500	47 000	72 300	152 500	26 832
Irlanti	EUR	30 500	47 000	72 300	152 500	50 636
Italia	EUR	30 500	47 000	72 300	152 500	34 032
Itävalta	EUR	30 500	47 000	72 300	152 500	50 460
Kanada	CAD	43 330	66 770	102 713	216 648	74 037
Norja	NOK	302 702	466 459	717 554	1 513 512	659 902
Ranska	EUR	30 500	47 000	72 300	152 500	39 971
Ruotsi	SEK	319 661	492 592	757 753	1 598 303	482 897
Saksa	EUR	30 500	47 000	72 300	152 500	52 556
Sveitsi	CHF	31 610	48 710	74 931	158 049	94 489
Tanska	DKK	226 942	349 714	537 964	1 134 710	457 613
Viro	EUR	30 500	47 000	72 300	152 500	18 329
Yhdysvallat	USD	34 211	52 719	81 098	171 057	62 954

* Tähdellä merkitty tulotaso vastaa suurin piirtein keskipalkkaa Suomessa.

** Lähde: OECD (2022a) Taxing Wages 2022.

TULOVEROASTEET 2022

YKSINÄINEN PALKANSAAJA JA YHDEN TYÖSSÄKÄYVÄN VANHEMMAN
PALKANSAAJAPERHE

Yksinäinen tulonsaaja

Maa	Palkkatulo vuodessa euroina			
	30500	47000	72300	152500
Alankomaat	16,0 %	26,4 %	34,6 %	43,8 %
Australia	13,7 %	21,4 %	26,0 %	34,6 %
Belgia	28,5 %	37,8 %	45,3 %	52,8 %
Britannia	16,9 %	22,6 %	28,0 %	40,0 %
Espanja	23,0 %	28,0 %	32,1 %	38,9 %
Irlanti	15,0 %	24,1 %	32,7 %	42,9 %
Italia	29,7 %	35,4 %	43,9 %	50,5 %
Itävalta	25,3 %	31,4 %	37,2 %	40,2 %
Kanada	19,8 %	24,5 %	27,4 %	37,3 %
Norja	18,7 %	24,1 %	28,5 %	37,4 %
Ranska	26,1 %	31,0 %	35,1 %	42,5 %
Ruotsi	21,8 %	25,7 %	34,2 %	46,0 %
Saksa	30,8 %	36,0 %	40,2 %	43,5 %
Suomi	22,6 %	31,0 %	38,0 %	48,1 %
Sveitsi	10,0 %	12,8 %	16,5 %	24,5 %
Tanska	32,6 %	35,1 %	37,5 %	46,8 %
Viro	21,3 %	21,3 %	21,3 %	21,3 %
Yhdysvallat	17,3 %	19,7 %	24,6 %	29,6 %

Puolisot, joista toinen on tuloton, kaksi lasta

Maa	Työssäkäyvän puolison palkkatulo euroina			
	30500	47000	72300	152500
Alankomaat	16,0 %	26,4 %	34,6 %	43,8 %
Australia	11,8 %	21,4 %	26,0 %	34,6 %
Belgia	14,9 %	24,7 %	35,8 %	48,3 %
Britannia	16,9 %	22,6 %	28,0 %	40,0 %
Espanja	19,8 %	26,0 %	30,8 %	38,3 %
Irlanti	6,2 %	13,2 %	25,7 %	39,5 %
Italia	22,8 %	31,6 %	42,3 %	50,5 %
Itävalta	18,0 %	22,5 %	31,5 %	37,5 %
Kanada	13,7 %	20,6 %	24,5 %	36,1 %
Norja	18,7 %	24,1 %	28,5 %	37,4 %
Ranska	23,6 %	22,8 %	25,2 %	33,6 %
Ruotsi	21,8 %	25,7 %	34,2 %	46,0 %
Saksa	3,9 %	16,3 %	24,3 %	32,0 %
Suomi	22,6 %	31,0 %	38,0 %	48,1 %
Sveitsi	6,4 %	6,4 %	8,8 %	16,5 %
Tanska	24,8 %	30,1 %	34,2 %	45,3 %
Viro	18,7 %	19,6 %	20,8 %	21,0 %
Yhdysvallat	-14,4 %	6,5 %	13,5 %	21,8 %

TULOVEROASTEET* 2022

KAHDEN TYÖSSÄKÄYVÄN VANHEMMAN PALKANSAAJAPERHE, KAKSI LASTA

Palkkatulot vuodessa euroina			
1. puoliso	30 500	47 000	72 300
+ 2. puoliso	47 000	72 300	152 500
= yhteensä	77 500	119 300	224 800
Alankomaat	19,0 %	29,2 %	39,7 %
Australia	18,4 %	24,2 %	31,8 %
Belgia	32,4 %	41,2 %	49,8 %
Britannia	20,4 %	25,9 %	36,1 %
Espanja	23,6 %	28,9 %	35,8 %
Irlanti	20,5 %	29,3 %	39,6 %
Italia	28,1 %	38,1 %	47,8 %
Itävalta	23,6 %	31,4 %	37,4 %
Kanada	22,7 %	26,2 %	34,1 %
Norja	21,9 %	26,7 %	34,5 %
Ranska	25,6 %	30,7 %	38,5 %
Ruotsi	24,2 %	30,9 %	42,2 %
Saksa	26,6 %	32,9 %	39,4 %
Suomi	27,7 %	35,2 %	44,8 %
Sveitsi	7,8 %	10,4 %	16,5 %
Tanska	34,1 %	36,6 %	43,8 %
Viro	20,8 %	21,0 %	21,1 %
Yhdysvallat	14,2 %	19,5 %	26,2 %

*) tuloveroaste yhteensä = puolisoitten yhteenlaskettujen verojen osuus yhteenlasketuista tuloista.

MARGINAALIVEROASTEET 2022**YKSIÄINEN PALKANSAAJA JA YHDEN TYÖSSÄKÄYVÄN VANHEMMAN PALKANSAAJAPERHE****Yksinäinen tulonsaaja**

Maa	Palkkatulo vuodessa euroina			
	30500	47000	72300	152500
Alankomaat	40,7 %	48,9 %	55,5 %	49,5 %
Australia	36,0 %	34,5 %	34,5 %	47,0 %
Belgia	51,5 %	56,0 %	60,6 %	59,5 %
Britannia	33,3 %	33,1 %	43,3 %	43,4 %
Espanja	34,8 %	41,1 %	45,0 %	45,0 %
Irlanti	28,5 %	48,3 %	51,9 %	52,0 %
Italia	38,4 %	46,0 %	56,4 %	56,5 %
Itävalta	41,3 %	47,9 %	48,1 %	43,7 %
Kanada	25,9 %	29,7 %	43,4 %	48,4 %
Norja	34,0 %	34,0 %	43,4 %	46,4 %
Ranska	33,4 %	42,8 %	42,7 %	51,7 %
Ruotsi	30,6 %	34,6 %	56,5 %	56,5 %
Saksa	43,3 %	48,0 %	49,1 %	44,3 %
Suomi	39,7 %	48,1 %	51,7 %	57,8 %
Sveitsi	15,2 %	20,7 %	25,6 %	39,1 %
Tanska	39,0 %	40,2 %	42,9 %	56,7 %
Viro	21,3 %	21,3 %	21,3 %	21,3 %
Yhdysvallat	24,2 %	24,2 %	34,2 %	30,0 %

Puolisot, joista toinen on tuloton, kaksi lasta

Maa	Työssäkävyn puolison palkkatulo euroina			
	30500	47000	72300	152500
Alankomaat	40,7 %	48,9 %	55,5 %	49,5 %
Australia	44,0 %	34,5 %	34,5 %	47,0 %
Belgia	40,3 %	50,2 %	60,6 %	59,5 %
Britannia	33,3 %	33,1 %	43,3 %	43,4 %
Espanja	34,8 %	41,1 %	45,0 %	45,0 %
Irlanti	8,5 %	48,3 %	51,9 %	52,0 %
Italia	39,7 %	49,2 %	59,6 %	56,5 %
Itävalta	17,7 %	47,9 %	48,1 %	43,7 %
Kanada	25,9 %	29,7 %	43,4 %	48,7 %
Norja	34,0 %	34,0 %	43,4 %	46,4 %
Ranska	21,6 %	20,4 %	32,2 %	43,6 %
Ruotsi	30,6 %	34,6 %	56,5 %	56,5 %
Saksa	35,2 %	41,3 %	38,3 %	44,3 %
Suomi	39,7 %	48,1 %	51,7 %	57,8 %
Sveitsi	6,3 %	11,1 %	16,6 %	29,1 %
Tanska	39,0 %	40,2 %	42,9 %	56,7 %
Viro	21,3 %	21,3 %	21,3 %	21,3 %
Yhdysvallat	35,4 %	47,4 %	24,2 %	28,0 %

VERONMAKSAJAT

**TYÖNANTAJAN SOSIAALIVAKUUTUSMAKSUT 2022
PERHEETÖN PALKANSAAJA**

Maa	Palkkatulo vuodessa euroina			
	30500	47000	72300	152500
Alankomaat	18,5 %	18,5 %	15,3 %	7,3 %
Australia	5,5 %	5,5 %	5,5 %	5,5 %
Belgia	25,3 %	25,3 %	25,3 %	25,3 %
Britannia	8,9 %	10,6 %	11,7 %	12,8 %
Espanja	30,9 %	30,9 %	21,2 %	10,1 %
Irlanti	11,0 %	11,0 %	11,0 %	11,0 %
Italia	31,6 %	31,6 %	33,9 %	32,3 %
Itävalta	29,9 %	29,9 %	29,9 %	19,8 %
Kanada	7,4 %	7,2 %	4,7 %	2,2 %
Norja	14,1 %	14,1 %	14,1 %	14,1 %
Ranska	36,3 %	42,5 %	44,3 %	46,6 %
Ruotsi	31,4 %	31,4 %	31,4 %	31,4 %
Saksa	20,0 %	20,0 %	18,1 %	9,4 %
Suomi	21,4 %	21,4 %	21,4 %	21,4 %
Sveitsi	6,4 %	6,4 %	6,4 %	6,4 %
Tanska	1,0 %	0,6 %	0,4 %	0,2 %
Viro	33,8 %	33,8 %	33,8 %	33,8 %
Yhdysvallat	8,6 %	8,3 %	8,1 %	7,0 %

**PALKKAVEROKIILA ELI VEROJEN YHTEENLASKETTU OSUUS
TYÖVOIMAKUSTANNUKSISTA 2022**

**YKSIÄINEN PALKANSAAJA JA YHDEN TYÖSSÄKÄYVÄN VANHEMMAN
PALKANSAAJAPERHE**

Yksinäinen tulonsaaja

Maa	Palkkatulo vuodessa euroina			
	30500	47000	72300	152500
Alankomaat	29,1 %	37,9 %	43,2 %	47,6 %
Australia	18,2 %	25,5 %	29,8 %	38,0 %
Belgia	42,9 %	50,4 %	56,4 %	62,3 %
Britannia	23,6 %	30,0 %	35,6 %	46,8 %
Espanja	41,2 %	45,0 %	44,0 %	44,5 %
Irlanti	23,5 %	31,6 %	39,4 %	48,6 %
Italia	46,6 %	50,9 %	58,1 %	62,6 %
Itävalta	42,5 %	47,2 %	51,7 %	50,1 %
Kanada	25,4 %	29,6 %	30,6 %	38,7 %
Norja	28,7 %	33,4 %	37,3 %	45,1 %
Ranska	45,8 %	51,6 %	55,0 %	60,8 %
Ruotsi	40,5 %	43,5 %	50,0 %	58,9 %
Saksa	42,3 %	46,6 %	49,4 %	48,4 %
Suomi	36,3 %	43,2 %	48,9 %	57,2 %
Sveitsi	15,4 %	18,0 %	21,5 %	29,0 %
Tanska	33,2 %	35,5 %	37,8 %	46,9 %
Viro	41,2 %	41,2 %	41,2 %	41,2 %
Yhdysvallat	23,9 %	25,9 %	30,2 %	34,2 %

Puolisot, joista toinen on tuloton, kaksi lasta

Maa	Työssäkäyvän puolison palkkatulo euroina			
	30500	47000	72300	152500
Alankomaat	29,1 %	37,9 %	43,2 %	47,6 %
Australia	16,4 %	25,5 %	29,8 %	38,0 %
Belgia	32,1 %	39,9 %	48,7 %	58,7 %
Britannia	23,6 %	30,0 %	35,6 %	46,8 %
Espanja	38,7 %	43,4 %	42,9 %	43,9 %
Irlanti	15,5 %	21,9 %	33,1 %	45,5 %
Italia	41,3 %	48,0 %	56,9 %	62,6 %
Itävalta	36,9 %	40,3 %	47,3 %	47,8 %
Kanada	19,7 %	25,9 %	27,9 %	37,5 %
Norja	28,7 %	33,4 %	37,3 %	45,1 %
Ranska	44,0 %	45,8 %	48,1 %	56,2 %
Ruotsi	40,5 %	43,5 %	50,0 %	58,9 %
Saksa	19,9 %	30,3 %	35,9 %	37,9 %
Suomi	36,3 %	43,2 %	48,9 %	57,2 %
Sveitsi	12,0 %	12,1 %	14,3 %	21,5 %
Tanska	25,5 %	30,5 %	34,5 %	45,4 %
Viro	39,2 %	39,9 %	40,8 %	41,0 %
Yhdysvallat	-5,4 %	13,6 %	19,9 %	26,9 %

**PALKKAVEROKIILA ELI VEROJEN YHTEENLASKETTU OSUUS
TYÖVOIMAKUSTANNUKSISTA 2022
KAHDEN TYÖSSÄKÄYVÄN VANHEMMAN PALKANSAAJAPERHE, KAKSI LASTA**

Palkkatulot vuodessa euroina			
1. puoliso	30 500	47 000	72 300
+ 2. puoliso	47 000	72 300	152 500
= yhteensä	77 500	119 300	224 800
Alankomaat	31,7 %	39,3 %	45,1 %
Australia	22,6 %	28,1 %	35,3 %
Belgia	46,0 %	53,1 %	59,9 %
Britannia	27,5 %	33,4 %	43,2 %
Espanja	41,6 %	43,1 %	43,6 %
Irlanti	28,4 %	36,4 %	45,6 %
Italia	45,4 %	53,4 %	60,7 %
Itävalta	41,2 %	47,2 %	49,1 %
Kanada	28,0 %	30,2 %	36,0 %
Norja	31,6 %	35,8 %	42,6 %
Ranska	46,9 %	51,7 %	58,8 %
Ruotsi	42,3 %	47,4 %	56,0 %
Saksa	38,8 %	43,5 %	46,0 %
Suomi	40,5 %	46,7 %	54,6 %
Sveitsi	13,4 %	15,8 %	21,5 %
Tanska	34,6 %	36,9 %	44,0 %
Viro	40,8 %	40,9 %	41,0 %
Yhdysvallat	20,9 %	25,6 %	31,2 %

Verotietoa sarjassa aikaisemmin ilmestynyt:

62. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Mitä eläkeverotuksessa on tapahtunut?**
Eläkkeensaajan verot ja ostovoima 2000-2011. 4.8.2011
63. **Minna Punakallio: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2011** 19.12.2011
64. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Kuntien verot 2012 - missä maksat eniten?**
Laskelmia kunnallisista veroista maakunnissa, niiden keskuskaupungeissa ja Helsingin seudulla. 16.2.2012
65. **Minna Punakallio: Kiristysten aika**
Kulutusverot meillä ja muualla. 4.9.2012
66. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Eläkeverotus muutoksessa**
Eläkkeensaajan verot ja ostovoima 2000-2013. 4.12.2012
67. **Minna Punakallio: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2012.** 13.12.2012
68. **Mikael Kirkko-Jaakkola, Minna Punakallio: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2013.** 12.12.2013
69. **Niina Suutarinen: Kuntien verot 2014 - missä maksat eniten?**
Laskelmia kunnallisista veroista maakunnissa, niiden keskuskaupungeissa ja Helsingin seudulla. 11.6.2014
70. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2014.** 13.11.2014
71. **Leena Savolainen: Kuntien verot 2015 - missä maksat eniten?**
Laskelmia kunnallisista veroista maakunnissa, niiden keskuskaupungeissa ja Helsingin seudulla. 4.2.2015
72. **Leena Savolainen: Verottaja kuluttajan kukkarolla**
Kulutusverot meillä ja muualla. 8.4.2015
73. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Eläkkeensaajan verotus ja ostovoima 2000-luvulla** 12.5.2015
74. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2015.** 26.11.2015
75. **Leena Savolainen: Kuntien verot 2016 - missä maksat eniten?**
Laskelmia kunnallisista veroista maakunnissa, niiden keskuskaupungeissa ja Helsingin seudulla. 27.1.2016
76. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2016.** 30.11.2016
77. **Leena Savolainen: Kuntien verot 2017 - missä maksat eniten?**
Laskelmia kunnallisista veroista maakunnissa, niiden keskuskaupungeissa ja Helsingin seudulla. Tammikuu 2017
78. **Janne Kalluinen: Kulutusverotuksen trendit meillä ja muualla.** 1.6.2017
79. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2017.** 12.12.2017
80. **Janne Kalluinen: Kuntien verot 2018 - missä maksat eniten?**
Laskelmia kunnallisista veroista maakunnissa, niiden keskuskaupungeissa ja Helsingin seudulla. Tammikuu 2018
81. **Janne Kalluinen: Eläkkeensaajan vero- ja ostovoimakehitys 2000-luvulla.** Kesäkuu 2018
82. **Janne Kalluinen: Korkeakouluopiskelijan tulot ja verotus 2018.**
Laskelmia työtulojen vaikutuksista käytettävissä oleviin tuloihin. 5.10. 2018
83. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2018.** 30.11.2018
84. **Janne Kalluinen: Kuntien verot 2019 - missä maksat eniten?**
Laskelmia kunnallisista veroista maakunnissa, niiden keskuskaupungeissa ja Helsingin seudulla. 24.1.2019
85. **Janne Kalluinen: Verottaja kuluttajan kukkarolla**
Kulutusverotuksen trendit Suomessa. Huhtikuu 2019
86. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2019.** 16.12.2019
87. **Janne Kalluinen: Kuntien verot 2020 - missä maksat eniten?**
Laskelmia kunnallisista veroista maakunnissa, niiden keskuskaupungeissa ja Helsingin seudulla. 31.1.2020
88. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2020.** 10.12.2020
89. **Janne Kalluinen: Kuntien verot 2021 - missä maksat eniten?**
Laskelmia kunnallisista veroista maakunnissa, niiden keskuskaupungeissa ja Helsingin seudulla. 5.2.2021
90. **Janne Kalluinen: Kulutusverot meillä ja muualla 2021.** 23.6.2021
91. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2021.** 15.12.2021
92. **Janne Kalluinen: Kuntien verot 2022 - missä maksat eniten?**
Laskelmia kunnallisista veroista maakunnissa, niiden keskuskaupungeissa ja Helsingin seudulla. 16.2.2022

Veronmaksajain Keskusliitto + Verotieto Oy
Kalevankatu 4, 00100 HELSINKI, puhelin (09) 618 871
www.veronmaksajat.fi

VERONMAKSAJAT
Puolenpitoa.